

Telve

2020 / 1

Dil, Düşünce ve Edebiyat Dergisi

“Her şeyden biraz kalır.”

SÖYLEŞİ
BETÜL BURNAZ
“Ressam Bize Ne
Söylüyor?”

üç soru üç cevap
KİTAPSEVERLERLE
TEMAS

DOSYA
ŞEHİRLERİN DİLİ
“Avrupa’dan Türkiye’ye
Şehirlerin Dili”

Telve Dergisi'nden herkese merhaba

Telve Dergisi yurt dışında yaşayan Türk vatandaşlarının ana dil konusundaki yetkinliklerini ve ifade kabiliyetlerini artırmak, kendi kültürel birikimlerini ortaya çıkarmak için yolculuğa başladı. Türk diaspora edebiyatı alanına yeni açılımlar kazandırmak ve yurt dışında yaşayan vatandaşlarımızın kaleme aldığı Türkçe edebî eserlerin çeşitlenmesini teşvik etmek bu yolculuğun önemli amaçlarından. Yurt dışında yaşayan biz gençlerin bizzat görev aldığı ve alacağı bir okul olacak burası. Diasporanın genç kalemleri olarak Telve dergisinde kendi sorunlarımızı, beklentilerimizi, heyecan ve duygularımızı ve en önemlisi de kendi hikâyelerimizi Türkiye ve diaspora ile paylaşma imkânı bulacağız.

Sizlere Telve dergisinin hedeflerini, özelliklerini ve neden böyle bir dergiyi yayımlama ihtiyacı duyduğumuzu anlatmak isteriz.

Derginin ana hedefi elbette edebiyatımıza katkı sunmaktır. Bununla beraber bir başka ana hedefi de insanlar ile kültürler arasında bir köprü kurmaktır. Tatlı bir heyecanla siz değerli okuyucularımızı Türkiye dışında doğup yetişenlerin yazdıkları eserlerle buluşturmayı amaçlıyoruz. Avrupa'nın farklı ülkelerinde Türkçe sevgisini ve bağlılığını yitirmeyip kendi bakış açılarını ve yaşadıkları ülkenin kültürünü içine alan çeşitli eserler üreten bu genç nesli desteklemek de hedeflerimizden biridir. Ayrıca diasporada yaşayanların Türkçe hasretini gidermenin yanı sıra onların ortak değerlerine ve yaşantılarına ayna tutmak istiyoruz. Dergi yayımlama nedenlerimizden bir başkası da geleceğin sanatçı ve yazar adaylarının yeteneklerini gün yüzüne çıkarmak ve Türkçenin Avrupa'da iletişim, edebiyat ve sanat dili olarak önemli bir yer tutmasını sağlamaktır.

Ülke kısıtlaması yapmadan Avrupa ülkeleri olmak üzere yurt dışında yaşayan Türklerin bulunduğu her ülkeye ve coğrafyaya hitap eden bir dergi olmayı düşünüyoruz. Böylelikle bu ülkelerde yaşayanların birbirleri arasında edebiyat, düşünce ve sanat aracılığıyla bir iletişim ve yakınlık kurmalarını istiyoruz.

Telve dergisinin ilk sayısında 'Şehirlerin Dili' adlı dosya konusunu siz değerli okuyucularımızla buluşturma heyecanı ve mutluluğu duyuyoruz. Avrupa'nın farklı şehirlerinin önemli mekânlarını, insanlarını, dilini ve bize anlatmak istediklerini orada yaşayan gençlerin kaleminden okumaya ve keşfetmeye ne dersiniz?

Dergide denemeler, öyküler, şiirler, söyleşiler ve kitap tanıtım köşeleri arasında farklı eserler de bulacaksınız. İlk sayımızda ressam Betül Burnaz'la yaptığımız röportajla uzun yıllar Viyana'da yaşamış bir Türk ressamın sanata dair düşünceleri ile ressamlık serüveni sizleri beklemekte. Soru-cevap köşemizde Hollanda, Fransa, Belçika, İsviçre, Almanya ve Avusturya gibi ülkelerden kitapsever on dokuz arkadaşımızla okuma alışkanlıkları üzerine konuştuk. Kendilerine çok teşekkür ediyoruz. Birbirinden güzel öyküler ve şiirler ile kendi hikâyemizi yazmaya başladık. Bizimle paylaşacağınız yazılarınız, dertleriniz, sevinçleriniz, hikâyeleriniz veya şiirleriniz varsa sizleri de bu yolculukta birlikte yürümeye davet ediyoruz.

Telve dergisinin yurt dışında yaşayan tüm edebiyat ve sanatseverlere ulaşmasını umuyoruz. Değerli okuyucularımıza güzel okumalar diliyor ve keşfedilmeyi bekleyen yeni bir edebiyat dünyasıyla sizleri baş başa bırakıyoruz. Hoşça kalın.

ELİF NESLİHAN GÜNEY

Telve

İmtiyaz Sahibi: T.C. Kültür ve Turizm Bakanlığı Yurtdışı Türkler ve Akraba Topluluklar Başkanlığı adına Abdullah Eren **Yayın Yönetmeni:** Ali Işık **Yayın Danışmanı:** İsmail Yıldız **Editörler:** Elif Neslihan Güney, Mehmet Bolat, Ecem Tuba Hızarcı, Rumeysa Öztürk, Ertuğrul Sabuncu **Tasarım:** Yasin Çetin
Kapakdaki Mısra: Turgut Uyar **telve@ytb.gov.tr - dergitelve@gmail.com**

www.ytb.gov.tr

Abdullah EREN

Yurtdışı Türkler ve Akraba Topluluklar Başkanı

Bugün dünya genelinde 7 milyona ulaşmak üzere olan Türk Diasporasının akademide, iş dünyasında, sivil toplumda, bürokraside, siyasette, kısacası var olduğu her alanda başarıyla mesafe kat etmesi, hepimiz için önem taşıyor. Bu başarılar, diasporamızın güçlenmesine katkı sunduğu gibi ev sahibi ülkeler ve dünya kamuoyunun da yurt dışındaki Türk toplumuna bakışını etkiliyor. Böylece kimlik ve kültürünü koruyup anavatanla bağlarını sıkılaştıran diasporamız, Türkiye'nin uluslararası bağlamdaki mevcudiyetini güçlendiriyor.

Güçlü diasporanın olmazsa olmaz unsurlarından ilkini ve en önemlisini, anadildeki hâkimiyet oluşturuyor. Zira anadil, kültür ve tarih mirasını da ihtiva ederek geçmiş bugüne, bugünü ise yarına taşıyan birincil varlık... Medeniyet kodlarımızı muhafaza edip, çağın gerektirdiği şartlara uygun şekilde bizleri geleceğe ulaştıran nesiller arası bu nakil sürecinde en önemli rolü ise hiç şüphesiz diasporadaki gençlerimiz üstleniyor. Bu yö-

nüyle, anadillerini dört başı mamur bir biçimde idrak eden ve onu kendisini geliştirme ve ifade etme noktasında çok önemli bir enstrüman olarak kullanan diasporadaki gençlerimiz, hem kendi toplumlarına hem ev sahibi ülkelere hem de anavatana faydalı, çok kıymetli işlere imza atmayı sürdürüyor.

Kültür ve sanat alanlarında, bilhassa edebiyatta gelecek vadeden yurt dışındaki gençlerimizin büyük bir fedakarlıkla yayımladıkları *Telve Dergisi*, diaspora yazınıımızı güçlendirecek, aramızdaki sınırları kaldırarak; bizi ve yurt dışındaki vatandaşlarımızı bir araya getirecektir. Öyle temenni ederim ki Telve; genç, güçlü ve donanımlı yazarların yetişmesinde başat rol oynasın ve kendi ekolünü oluşturarak edebiyat dünyamıza yeni bir soluk getsin.

Telve Dergisi ekibine çıktığı bu yolculukta muvaffakiyetler diliyorum. Bahtları açık olsun.

ÖYKÜLER

- Mavi Defter** Zeynep Zuhul Kılıç / **6**
El Yazısı Elif Neslihan Güney / **9**
Kırmızı Ruj Hicran Erdim / **11**
Ağladığın Duyulmasın Rumeysa Öztürk / **14**
Ters İstikamet Mehmet Bolat / **18**
Aynada Bir Yara Ecem Tuba Hızarcı / **20**
Ölüme Yatmak Belkıs Kılıç / **80**
Sayfa Kübra Dutak / **84**
Deniz Ezgi Barlas / **86**
Raptiyeler M. Furkan Uzun / **89**
Pembe Akasya Fatmanur Tülümen / **90**
Yara Bahar Akar / **92**

SÖYLEŞİ | BETÜL BURNAZ Ecem Tuba Hızarcı / **30**
36 / Ressam Bize Ne Söylüyor? Ecem Tuba Hızarcı

ŞİİRLER

- 22 / Michelangelo** Ertuğrul Sabuncu
23 / Harb Düzeni Büşra Kızıl
24 / Kayserin Son Düzeni Numan İlkut Ayvaz
26 / Yasak Geçit / Bilir misin Serçelerin Kıymetini
Abdülsemet Tanrıverdi
27 / Asıl Demet Nebilir
28 / Sanki Seyyid Abdulkadir Yıldız
29 / Bulutlara Kadar Talip Ensar Dutak
94 / Karanfil Münire Eslem Bozkurt
95 / Sabah Meryem Takur Kulaber
96 / Ah Türklük, Ah Diasporasızlık Ömer Gencer
97 / İki Koyu Leke Zümra Ufuk Feucht
98 / Beyâbanın Gövdesi Seher Esmâ Telaşeli

DOSYA | ŞEHİRLERİN DİLİ

- Kim Bilir Biz Kaç Şehrin İnsanıyız** Elif Özkan / **42**
Perdelerini Kapatma Soğuk Şehir Köln Seher Telaşeli / **45**
Yazarlar, Şairler, Hanımefendiler ve Beyefendiler: Burası Paris! Büşra Akyüz / **48**
Acı Kahve Kokusu, Keman Sesine Karışıyor. Bir Yaz Akşamüstü
Viyana Sokaklarında Gezmek Vardı! Rumeysa Öztürk / **52**
Size Anlatacağı Çok Hikayesi Var Bu Şehrin! Elif Neslihan Güney / **56**
Küçük Şehre Kocaman Bir Dünyayı Sığdırmışlar Sanki! Büşra Kızıl / **58**
Kibar İnsanları, Güzel Almancası ve Bir Tatlı Huzura Sahip Şehir Ubeydullah Çavuş / **61**
İnsanlık Hâli ve Bochum Hasibe Büşra Yüksel / **63**
Saçına Ak Düşmüş Bu Şehrin Seyyid Abdulkadir Yıldız / **65**
Strazburg'u Çizebilir misin İçinde Ben Olayım Cennet Çim / **67**
Nasıl Bilirdik? Berlin Ertuğrul Sabuncu / **70**
Bu Şehirde Saat Sekiz Olduğunda Bir Sessizlik
Çıkar ve Tüm Şehri Ele Geçiriverir Sena Şeker / **72**
Bunca Tarih, Yaşanmışlık ve Böylesi Güzellik. Hayret!
Bu Küçük Şehre Nasıl Sığmış da Taşmamış Melissa Işık / **75**
Seyahat-i Ruhiye Melissa Işık / **78**

ÜÇ SORU ÜÇ CEVAP | KİTAPSEVERLERLE TEMAS

100 / Enise Beyza Nur Ceran, Muhammet Altınal, Dilara Sarıkaya, Betül Kabakçı, Melike Dinç, İlyas Aydın, Aslı Kaya, Beyza Şahin, Gamze Çağlar, Berkan Helvacıoğlu, Demet Nebilir, Reyhan Ateş, Fikret Turan, Feyza Kökçü, Mustafa Tarık Biricik, Merve Höyük, Zişan Özkan, Melike Dinç, Fikret Turan

DENEMELER

- Cemal Reşit Rey** Duygu Er Quilichini / **110**
Sersem Kocanın Kurnaz Karısı Meryem Takur Kulaber / **112**
Türkçe Bir Dilden Daha Fazlası Büşra Akyüz / **116**
Frankfurt Seyahatnamesi Mehmet Bolat / **120**

Mavi Defter

ZEYNEP ZUHAL KILIÇ

insanın elinden geleni fazlasıyla yaptıktan sonra artık hiçbir çaresinin kalmaması ne kadar tuhaf bir şeydi. Uzayıp giden koridorları sabah akşam arşınlayıp uzun bir yolculuk sonrası üstüne çöken bir ağırlığın altında kalmak ve bu ağırlığı nasıl taşıyacağını bilememek...

Dünyaya doğmanın verdiği ıstırapla inleyen her insan gibi bir gün ölümün de mukadderat olduğunu hatırlamak belki de daha çok acı vericiydi. Zaman içinde ölümün o soğuk yüzünü unutsa da insan, birinin ölümüyle bu gerçeği hatırlıyordu.

Ölüm kokusunun şehri sardığı bir gündü. Hemşirelik eğitimi gören Anja, hastanenin büyük ana kapısından staj yapmak için içeri girdi. O meşum has-

tane kokusunu içine çektikten sonra danışmadaki görevliye staj yerini sordu.

Görevli ince ve uzun yüzlü bir kadındı. Kemik gözlükleri gözlerini olduğundan büyük gösteriyor, sanki Anja'nın içinden geçirdiklerini görebiliyordu. İnce bir ses tonuyla, 'Anja değil mi?' diye sordu. Anja onu başıyla onayladı. Görevliden kaydolduğuna dair belgeyi teslim alıp acile geçti.

Acilin koridorunda yeşil kıyafetli doktorlar, beyaz önlüklü hemşireler, hasta yakınları ve tekerlekli teçhizat dolapları yüzüyordu sanki. Doktorlar aralarında hastaların durumlarını konuşuyor, hemşireler ise hasta yakınlarından sessiz olmalarını istiyorlardı. Kalabalığın dağılması için işi olmayanların dışarı

çıkması isteniyor ancak hasta yakınları buna itiraz ediyordu.

Anja başhemşirenin odasına girmeden üstüne başına çekidüzen verirken kapı açıldı. Başhemşireyle burun buruna geldiler. Başhemşire, "Ah, merhaba. Ben de seni bekliyordum. Hemen acil bölümüne geçmemiz gerekiyor. Personelin çoğu izinli, sana ihtiyacımız var." dedi.

Anja mantosunu ve boynundaki atkıyı çıkarıp hemşire odasındaki askıya astı. Stajyerler için hazırlanmış önlüğü giydi. Derin derin nefes alıp verdi ve başhemşirenin yanına gitti.

Başhemşire o sırada doktorlarla konuşuyordu. Konuşulan meselenin ciddiyeti uzaktan seziliyordu. Anja yanlarına ulaşınca başhemşire genç stajyeri doktorlara tanıttı. Bir süre yoğun bakım ve acilde staj göreceğini söyledi. Doktorlar müsaade isteyip yanlarından ayrıldılar.

Hastanenin aciline geldiler. Kutu gibi odalarda yatan hastaları ziyaret etmeye başladılar. Birinci oda "A1" olarak isimlendirilmişti. Başhemşire elindeki dosyadan bir kâğıt çıkardı ve "Yirmi sekiz numaralı hastayı bugün odasına götüreceğiz. Bilinci yerine geldi. Doktor öğleden sonra vizite çıkacak. Ona eşlik etmeni istiyorum. Sonrasında kardiyoloji bölümüne gidecek genç bir hastamız var. Kalp yetmezliği nedeniyle burada. Onunla da senin ilgilenmeni istiyorum. Kolay gelsin" dedi ve arkasını dönüp A1 numaralı odaya girdi.

Anja elindeki kâğıdı inceleyip yirmi sekiz numaralı hastanın yanına gitti. Arkasından doktor girdi. Doktor kaşını kararttı, Anja'ya döndü ve "Hastayı odasına götürün. Bir ara tahlil sonuçlarıyla birlikte uğrayacağım" deyip odadan çıktı.

Anja hastaya bakıp gülümsedi ve "Sizi şimdi odanıza götürüyorum. Doktor bey size gereken açıklamaları yapacak" dedi. Bunu söylerken sesi titremişti. Çünkü doktorun ketum davranmasının iki sebebi olabilirdi. Hasta ya çok acı çekecek ya da yakın zamanda ölecekti.

Anja hastayı odasına götürdükten sonra tekrar acil bölümüne indi. Kardiyolojiye gidecek olan hastanın odasına girdi. Yirmi bir yaşında soluk benizli bir genç yatakta yatıyordu.

Anja hastanın serumunu değiştirip onu seyretti. Genç hasta nefes almakta güçlük çekiyordu. Göz ucuyla hemşireyi izledi. Konuşabilmek için hafifçe doğruldu, "Hemşire Hanım" dedi kısık bir sesle. Göz

göze geldiler ve Anja hasta bilgilerinin yazılı olduğu kâğıda bakıp "Bay Michel kendinizi nasıl hissediyorsunuz?" diye sordu. "İyi değil" dedi genç hasta. "Kendimi çok yorgun hissediyorum, galiba artık son günlerim." deyip öksürdü.

Anja hastanın yatağında doğrulmasına yardım etti. Ellerinden tutup "İyi olacaksınız" dedi. Genç adam gözlerini yumdu, yutkundu ve tebessüm etti. "İyi olmak isterdim, ama artık düzeleceğimi sanmıyorum. Kalbim beni yarı yolda bırakıyor." dedi.

Bu sırada koridordan bağırtı sesleri geliyordu, "İçeride annem yatıyor. Girmeme izin vermelisiniz." dedi adam. Doktorlar bunun mümkün olmadığını söylüyorlar ama bir türlü adama dinletemiyorlardı. "Beni daha fazla kızdırmayın! Benim kim olduğumu biliyor musunuz!?" diye çıkıştı.

Genç Michel ile hemşire göz göze geldiler. "Adam delirmiş." dedi ağzındaki oksijen maskesini kaldırarak. Sonra maskeyi tekrar ağzına dayadı. Anja gülümsedi. "Sizi kardiyolojideki odanıza götürmeliyim." dedi. Hastanın yatağını kapıdan çıkardı. Diğer hemşire yardıma geldi. Koridordan geçerken az önce koridorları yüksek sesiyle inleyen adamı gördüler. Adam dizleri üstüne çökmüş ağlıyordu. O "Ben kimim biliyor musunuz!" diye haykıran adamın yerine aciz ve bitik biri gelmişti sanki. Sessizce ağlıyordu. Yüksek sesiyle çınlayan koridoru şimdi bir ölüm sessizliği kaplamıştı.

Anja genç hastayı odasına götürdü ve dışarı çıktı. Başhemşire koridorda bekliyordu. "Nasıl geçti?" diye sordu. Nasıl bir cevap vereceğini bilmiyordu ama duygusal anlamda kafası karışmıştı. "Hastalar için üzülme, onlara acıma. Ölmek kurtuluştur." dedi başhemşire.

"Üzülmiyorum. Bunlar olağan şeylerdir. Yaşarız ve ölürüz. Hepsi bu." diye cevapladı. Ama içinden bir ses "Hepsi bu." sözünü kabullenmemişti.

Başhemşireyle bu tür konuları konuşmak istemediğini anladı. Çünkü inanç ve felsefi konuların herkesle konuşulamayacağını biliyordu. İnançlı olmasa bile yaşanan hayatın o kadar ucuz olmadığını biliyordu.

Tekrar Michel'in odasına girip ateşini ölçtü. Michel arada bir uykuya dalıyordu. Ama şimdi uyanıktı. Anja'ya baktı ve "Söyler misiniz, sizce ölmek nedir?" Az önce bu meselelerin iç sıkıntısını gidermek isterken bu soru nereden çıkmıştı? Anja "Şimdi meselemiz bu değil. Kendinizi çok yormamalısınız." dedi. Michel "Buraya gelmeden önce mimarlık bölümünde okuyordum. Yirmi üç yaşımdayım. Kalbimin artık

hayata tutunmak istemediğini öğrendim. Bence ölüm hayata tutunmamak için bir uyarıdır.” dedi.

“Bütün bunları bana neden anlatıyorsunuz? Bu tür soruları cevaplamak zorunda değilim. Dilerseniz size rahip Chris’i çağırabilirim.” dedi.

Michel’in yüzü düştü, “Sadece konuşmak istemiş-tim.” dedi. “Ancak haklısınız sorularıyla meşgul ol-mak zorunda değilsiniz.” diye ekledi.

Anja pişman oldu. Ölümü bekleyen bu gence daha şefkatli davranabilirdi. Odadan çıkmadan hızla Mic-hel’e döndü ve “Aslında benim de konuşmaya ihtiya-cım var.” dedi. “Ben de cevapsız sorularımın olduğu-nu fark ettim, sizin bu sorularınıza benzeyen türden. Ama bu soruların cevabını bilmiyorum. Sanırım be-nim de konuşmaya ihtiyacım var.”

Michel daha rahat nefes alıp vermeye başladı. Oksi-jen maskesini yüzünden indirdi, “Dolaptaki rafta bir defter var.” dedi, sesi fazla çıkmıyordu. Nefesi daral-mıştı, maskeyi tekrar ağzına dayadı. Raftaki defter mavi deri kapaklıydı.

Anja defteri alıp Michel’e verdi. “Bu defterde çok şey var. Sevinçlerim, hüznlerim, gizli saklı ve bazen herkese haykırdığım şeyler... Bir gün bu odadan be-yaz tenli bir şövalye karanlık bir dehlize doğru götü-rüldüğünde, bu defteri okumanızı tavsiye ederim. İlk sayfası yeterli olacaktır. Ama hikâyemin tamamını da okuyabilirsiniz.

Kimse gözlerime bakıp “Nasılsın?” diye sormadı. İn-sanların kendi dünyalarına çekilip bir mağara hayatı yaşayarak sadece popüler kişilere ilgi duyduklarını anladığımda, kalbimi yavaş yavaş yitirmeye başla-dım. Sonrasında yalnızlığı seçtim.

Bugün burada tek başıma yatıyor olmam beni üz-müyor. Çünkü ben hayatım boyunca gözlerinin içine baktığım sevdiklerimin yanında yalnızdım zaten. Bir varoluş krizinden diğerine gezindim durdum. Her gün yatağımdan kalkarken kendimi yeniden topladım ve ayaklarımı sürüye sürüye karıştırmaya hayata. Belki birisi elini uzatır ve beni bu buhrandan kurtarır diye. Ama insanlar öyle meşguldüler ki kimse gözlerimde-ki ıstırapı görecektir kadar zaman ayırmadı bana.

Söyler misiniz bizleri sokaktaki bir dilenciden farklı kılan nedir? Onlar para dileniyor bizse ilgi. Sadece ilgi mi? Elbette değil. Sevgiyi ve merhameti dile-niyoruz adeta. Ama tıpkı o sokaktaki dilenciler gibi kanıksandık.”

Anja gözlerini Michel’den ayırmıyor, onu dikkatle dinliyordu. Kendini onun yerine koydu. Ya bir gün

onun da kalbi yorulursa?

Düşüncelerinden sıyrıldığında Michel’in uykuya daldığını fark etti. Mavi defteri alıp bahçeye çıktı. İlk sayfasını açtı, boştu. Tarih atılmıştı: 22/10/2010. Sayfanın ortasında da bir nokta. Bu muydu yani?

Defteri karıştırırken son sayfasında şu cümlelerin ol-duğunu gördü:

“Bir gün kendini bir yabancıların gözünde bulacağını söyleseler, inanır mıydın? Ya da yabancı bir şehrin tam ortasında, iki taşın arasından başını uzatan bir ayrı otu gibi belirip kimsenin fark etmediği bir yer-de biteceğini?

Hayatın içine birden atlayıp nereden geldiğini ve ne-reye gideceğini anlayamadan yine de yürümek mec-buriyetinde olmanın telaşı sardı mı seni hiç?

Öykücülerin, geceleri ateşin etrafında toplanıp bir-birlerine muhayyilelerinden imgeler hediye ettikleri o mutlu zamanlar geride kaldı. İşte belki tam da bu sebeple insanlar artık yapayalnız. Kimse kimseyle konuşmak istemiyor. Bir hayat öylece gelip geçiyor, insanlar kocaman bir boşluğun içinde kayboluyor!”

Anja gözlerindeki yaşları sildi. İstiraplar içinde kıvr-anan bir insanın yazdıkları kalbine oturmuştu. Oda-ya koştu. Beyaz tenli şövalyenin odasından dışarı çı-karıldığını görünce defter elinden yere düştü...

ZEYNEP ZUHAL
KILIÇ

T

1991’de Belçika’nın Genk şehrinde doğdu.

İlkokul ve liseyi burada tamamladı. 2017 yılında

İstanbul Üniversitesi İlahiyat Fakültesinden

mezun oldu. 2019 yılında Belçika’da Diyanet

İşleri Brüksel’e bağlı yurtdışı görevlisi olarak

göreve başladı. YTB Türkçe Ödülleri’ne Öykü

Kategorisinde katıldı.

ELİF NESLİHAN GÜNEY

Karanlık, soğuktan donmuş, ıssızlıktan bıkmış sokaktan hızlı ama sessiz adımlarla geçtim. Terk edilmişliğe alışkın bu sokağı kirlili bir ampulden sızan ışık aydınlatıyordu. Cad-dedeki evler pek yüksek değil, pencereleri de kü-çüktü. Hava karardığı anda çocuk yetişkin demeden herkes evine çekilir, kapılarını dışardakilere sıkıca kapatır, pencerelerini soğuğa karşı mühürlerlerdi. Yaşlı ağaçlar yol kenarını sahiplenmiş, dalları ve birkaç yaprağı soğuktan hareketsizleşmişti. Gökyü-zü yıldızsız, ayı da kalın bulutlar kapamıştı. Galiba bulutlar hep aynı yerde, ayın önündeydiler. Her ne-fes alışımında, içimde bir ürperti, bir üşüme oluşu-yordu. Çok dolanmadan kaçmak istercesine hızlıca çıkıyordu aldığım nefes. Adımlarımı bir an önce eve varmak için daha da hızlandırdım. Rüzgâra kar-şı yürüdüğümünden bacağımdaki kaslar ağırlaşmıştı. Sadece ciğerlerimi değil, tüm vücudumu sarıyordu esen soğuk. Ne montum ne yün şalım ne de şapkam engelleyebiliyordu buz gibi havanın iliklerime sı-zıntısını. Ağaçların siyah dalları sallanıyor, rüzgâr kuvvetini artırıyor, bir fırtınaya dönüşüyordu.

Sonunda nefes nefese kalıp tahta dış kapıya var-mıştım. Fazla beklemeden, buz gibi havada hareket yeteneği paslanan parmaklarımla uygun anahtarı bulup kapıyı hızlıca açtım. Tahta kapıyı arkamdaki keskin havayı dışarda bırakmak için aceleyle ört-tüm. Ellerimi ovuşturup ağzıma götürüp nefesimle ısıtmaya çalıştım. Posta kutusundaki üç zarfı aldıktan sonra ahşap merdivenlerden üç kat çıktım. Her basamakta çıkan gıcırta sesi kulağıma hoş gelmese de alışmıştım artık. Komşular da bu saatte geldiği-mi biliyordu. Eve girer girmez elimdekileri oturma odasındaki sehpanın üstüne bırakarak ceketimi, şa-lımı, şapkamı gardıroba düzensiz bir şekilde astım. Üstümü değiştirip yün hırkamı giydim. Mutfığa girip dünden kalan makarnayı ısıtıp üstüne de al-dığım hazır sostan döktüm. Hızlıca karnımı doyur-dum. Bulaşıkları masada bıraktım. Nasıl olsa sonra toplardım. Oturma odasına geçip lambayı açtım, sehpanın üstündeki mektupları elime aldım. İlki telefon faturasıydı. Açmadım. İkincisi sigorta rek-lamıydı, açmadan çöpe attım. Elimdeki son zarfa baktım. El yazısıyla ismim yazılıydı. Yüreğime bir

sızı saplandı. Gönderenin ismi yoktu ama yazı tanıdıktı. Şaşkın bakışlarımı beyaz zarfın üstünde gezdirdim. Yıllar sonra mümkün müydü? Gerçekten ondan olabilir miydi?

Elimdeki zarfı, kafamı iğneleyen sorularla tahta sehpanın üstüne bıraktım. Açasım yoktu. Korkuyordum. İçim sıkılmış, ruhum kaçacak yer arıyor, bir yolunu bulsa hemen gidecek de o yolu bir türlü bulamıyordu. Kendimi yeşil koltuğa bıraktım. Gözüm zarfta. İsmimi güzel yazmış diye düşündüm. Özenerek sanki. İyice meraklanmışım. Ya kötü bir şey yazılıysa? Ya korktuğum başıma gelirse? Ya aradığımı bulamazsam mektupta? Sorular rahat bırakmayacaktı beni. Koltuk beni iyice çekmişti içine. Aklıma gelen düşünceler o kadar ağırdı ki istesem de kalkamayacak gibiydim. Endişelerim aklıma tırmalayıp kalbimi soluksuz bırakıyordu. Kendimi toparlayıp zarfı açmam gerektiğini biliyordum. Nereye kadar kaçabilirdim ki? Nereye kadar kaçabilirdim ondan? Acaba mektup ondan mıydı? Evet, yazı onundu. Ya ondan değilse? Zarfı açmalıydım. Öğrenmeliydim. Koltuktan kurtulmam gerekiyordu. Tüm kaslarımı çekim kuvvetine karşı kullanarak koltuktan zar zor kurtuldum. Ayağa kalktım. Alnımdan süzülen ter damlalarını ellerimle sildim. Gözlerimi sımsıkı kapattım. Aklıma kötü düşüncelerden kurtarmaya, dudaklarımdan yayılan titrek sesle kendime cesaret vermeye çalışıyordum. Gözlerimi yavaşça açtım. Sehpaye doğru ilerleyerek titreyen elimi uzatır gibi oldum. Gücsüz ellerimle ve ince bileklerle tutamam, yapamam ki. Gözlerim göremez, okuyamaz. Kulaklarım sesini işitemez. Geç kaldım. Hem de çok. Bu mektubu açmakta bile geç kaldım. Kalbimin çarpıntısı gitgide arttı. Cesaretimi apar topar toplarcasına mektubu elime aldım. Zarfı bir hisimla açtım. Kaldım. Öylece kaldım. Cesaret kırıntıları damarlarımdan bir yolunu bulup kaçıyordu. Gözüm dolmuştu. Elimdeki zarf gitgide ağırlaşıyor, taşınmayacak hâle geliyordu. Sonunda ince bileklerle, gücsüz parmaklarım dayanamayıp bıraktı. Halının üstünde açılmış zarf duruyordu öylece. Kalbim çırpınıyor, içim sıkılmış, boş boş bakıyordum zarfa. Niye bu kadar zor diye düşündüm. Dışarıda fırtınanın gürültüsü, evin önündeki ağacın dallarının cama tıklaması, cesaretlendirmek istiyordu belki de beni. Rüzgârın uğultusu, odadaki sarı lambanın ışığı, hepsi mektubun okunmasını bekliyordu.

Yerimden kıpırdıyamıyordum. Belki de hareket etmek istemiyordum. Orada öylece kalmak istiyordum. Sonsuza kadar... Hiçbir şey değişmesin. Her şey olduğu gibi kalsın. Ne daha iyi ne de daha kötü olsun. Zarf hiç gelmemiş olsun. Gözlerimi zarfın hapsinden

zar zor kurtardım. Karşımdaki duvara baktım. Ölüm kokusu saçan resimlerle, kitaplarla dolu bir duvar... Bir tane de küçük bir ayna... Aynada kendimi gördüm. Kendimi korkutucu buldum ama bakmaya devam ettim. Zehirli dudaklarımı, kör gözlerimi, dağılmış saçlarımı, kırışmış cildimi gördüm. Değişimden kaç kaç bu hâle gelmişim. Sonu nasıl iyi olabilirdi ki? Korkularıma yenik düşerek, ondan kaçarak en büyük hatayı yapmadım mı? Titrek ellerimle yerdeki zarfı kaldırdım. Gücümü toplayıp belki son cesaret esintisini içime çektim.

Zarftaki mektubu çıkardım, aç gözlerimi ilk sözcükle doyurdum. “Sevgili...” Yüreğime saplanan sızı derinleşmişti. Ne güzel bir sözcük. Ne güzel bir el yazısı, harflerin sağ tarafa yatışı, yumuşaklığı. Narin elle-riyle kalemi tutuşunu, harfleri teker teker kâğıda yazışını hayal ettim. Demek ki hâlâ sevgiliydim. Gözlerimde biriken yaşlar mektuba birer birer damladı. Mektubun kokusunu içime çektim. Gerilen kaslarım gevşedi, titreyen dudaklarım sustu, kalbim sakinleşti, oda sessizleşti, dışardaki fırtına dindi. Mektubu katlayıp göğsüme bastırdım. Okumaya devam etmedim. Bir kelime yetmişti geçen zamanın hasretini dindirmeye. Aynada kendimi gördüm. Zehirli dudaklarım, kör gözlerim, sağır kulaklarım sonunda törpülenmişti. Kuru gözlerim ıslaktı. Yanaklarım pembeleşmiş, dudaklarımdaki titreklik gitmiş, yerine bir gülümseme gelmiş, dünya durmuştu. Arkamı döndüm, candan dışarıya baktım. Ağacın dalları arasından uzun süredir bulutlarla kaplı ayı görebildim.

ELİF NESLİHAN
GÜNEY

T

1992’da Münih’te dünyaya geldi. İlk ve orta öğrenimini Münih’te tamamladı.

Ludwig-Maximilians-Üniversitesi’nde Orta Doğu Uzmanlığı ile Almanca Dil Öğretimi Fakültesi’ni bitirdi. Aynı üniversitede şu an Bilişsel ve Kültürel Dil Bilimi alanında yüksek lisans yapıyor.

Kırmızı Ruj

HİCRAN ERDİM

Hafta sonu görüşmelerimizin buluşma noktası: Dam Meydanı. Bugün meydana, 13. yüzyıldan kalma göletin dinginliği var. Kim bilir, bu meydana o zaman Amstel Nehri’ndeki bir kuğunun peşine ne hayaller takıldı? Madame Tussauds Müzesi’ne sırtımı verip her zamanki bekleme bankımızda yerimi alıyorum. Titreyen telefonda Ayşe’nin iletisini görüyorum: “İş yerinde işlerim biraz uzadı, otuz dakikaya oradayım.” Genelde geç kalan hep ben olurum ama!

Ayşe de çocukluğunu anne-baba özlemiyle Kon-ya’da geçirmiş. “Babaannemin üzerimde çok emeği var.” derdi. Belki bu şehirde de bizi birbirimize bağ-layan bu kader birliğiydi.

Telefonumdan Ruks Museum’daki eserleri inceli-yorum. Bir ara bana yaklaşan bir güvercine gözle-rim takılıyor, ne kadar da güzel adım atıyor, aheste aheste. Kırmızı bacaklar üzerine zarif tırnaklar... Bu renk cümbüşü bir an ilkokul öğretmenimi hatırlatıyor: Sabahat Öğretmen. Sabahat Öğretmen; orta boylu, kıvrır kıvrır saçlı, rengârenk giyinerek bize her mevsim baharı getiren, kıvrak Türkçesiyle bize ör-nek olan biriydi. Unutmadan bir de Sabahat Öğret-menin kırmızı rujlu!

Kırmızı rengi sevmem belki de bundandır: Kırmı-zı arabalar, kırmızı perdesü, kırmızı gül ve kırmızı ruj... Ayrıca kırmızı rengi sevmemde, anneannem in anlattığı “Kırmızı Başlıklı Kız” masalının etki-sini göz ardı edemem! Amsterdam’daki annemle

babamı özlediğimi gözlerimden hemen anlardı anne-annem.

“Kınalı Yapıncağım” diyerek yatağımın başına oturur, bulutların üzerinde yolculuk yaptırırdı bana.

Ü! ÜÜ! ÜÜRÜ!

Bir hışımla yatağımdan kalktım. Anneannem çoktan kahvaltıyı hazır etmişti. Pasaklı, Çilli... Evet, bu Pasaklının yumurtasıydı.

Biraz tuz, hoooop mideye...

Sütçü, sütçüüüü! Hasan amcanın sesini duyuyorum. Okul ziline de az kaldığını gösteriyor bu ses. Pamuk ninemin yanaklarından öpüyorum ve koşarak okula gidiyorum. Sabahat Öğretmen çoktan gelmiş bile.

- Günaydın çocuklar! Bugünkü derste “Aile” konusu var.

O anda içimi sıkan bir top, göğsümün üzerine oturuyor, âdeta nefesimi kesen bir ağırlık bu:

- Gülsüm, aile nedir?

Bu soruyla nefesimin tamamen kesildiğini hissediyorum.

Gözlerimden dökülen yaş ve hıçkırık: Görülen ve duyulan sadece bu.

- Gülsüm, lavaboya gidebilirsin.

- ...

- Kınalı Yapıncağım, geldin mi?

- Pamuk ninem, yaz tatiline daha çok mu?

- Bir ay var kuzum.

Anneannem, bir ay sonra annemle babamın geleceğini söylemişti.

O an, içim öyle rahatlamıştı ki rahat bir nefes almıştım. Pamuk ninemin ak saçları gibi bembeyaz bir bulut yumağı olup oradan oraya savrulmuştum.

Ü! ÜÜ! ÜÜÜ! ÜÜRÜÜÜ!

Bay Çalar Saat, çalmıştı ama bugün okul yoktu. Arkasından tak tak taaak, kapı sesi: Ayrılığın ve kavuşmanın sesi. Pamuk ninemin “Kuzularım hoş geldiniz!” deyişini duyunca odamdan uçarak çıktım, kendimi babamın kollarına attım. Tüm dünyayı gezebilecek bir bulutun gücünde ve hafifliğindeydim.

Hediyeler, hediyeler... “Doğduğun yer değil, doğduğun yer,” derdi hep ninem. Pamuk ninem gözleri dolarak bana baktı. Ayrılık bakışı...

Hep merak ederdim gökyüzünde süzülen bu devasa demir kuşların nasıl uçtuğunu? Şimdi ben de bu demir kuşla kanatlanıp uçacaktım. Yavru bir kuş korktuğunda kalbi nasıl hızla ve heyecanla çarparsa: Pıt pıt pıt... Şu an öyle!

Demir kuş, bizi, öyle hızlı uçuruyordu ki gökyüzünü kaplayan o kocaman bulutlar kenara çekilerek yol veriyordu. Alçalan uçak, sola doğru süzüldüğünde, yemyeşil tarlaların yüzlerce göletin arasında Amsterdam şehri, aşağıda küçücük görünüyordu. Uçak alçalarak Schipol Havalanı’na sert bir şekilde indi. O anda babamın elini sımsıkı tutmuştum. Havaalanı o kadar büyüktü ki babamın elini bıraksam kaybolacağımı düşündüm. Dilini bilmediğim rengârenk insanlar, oradan oraya hızlı hızlı koşuyordu. İnsanlar bir anda değişmişti. Uzun boylu, genelde sarışın ve en önemlisi güler yüzlü... Gideceğim okuldaki çocuklar da bu insanlar gibi güler yüzlüyse buraya kolay uyum sağlayabilirdim.

Uzun boylu iri kıyım bir polis, bizi durdurdu. Mavi eldivenlerini giyerek valizlerimizi açmamızı işaret etti. Babam ve polis anlamadığım dilden konuştular:

- Dank je.

O kadar insanın içinden neden bizi seçmişti?

Babam, metroyla Central’a gideceğimizi söyledi. Metronun merdivenlerini hızlıca inerek hareket etmek üzere olan metroya son anda yetiştik. Amsterdam Central’a varmıştık. Babam sürekli anlatırdı bisikletlerin çok olduğunu ama bu kadar çok olduğunu tahmin etmemiştim. Yanımızdan hızla geçen bisikletler, bu şehirde bir an araba kazasından çok bisiklet kazasının olabileceğini düşündürdü.

Büyük sarı trenler... Sanırım “sarı öküz” dedikleri bunlar; babamdan çok duymuştum. Bu öküzle Amsterdam’ın East bölgesindeki küçük şirin evimize gelmiştik. İçimde beliren tuhaf bir duygu vardı. Şimdi-den Pamuk ninemi çok özlemiştim. Çilli, Pasaklı ve tabii ki Bay Çalar Saat, sizi de çok özledim.

Bir hafta süren okul işlemlerinden sonra “Berlage School’a” kaydım yapılmıştı. Pazartesi günü okula başlayacaktım. Pazartesi günü babamla okula gittiğimde Türkiye’deki servis araçları kargaşasının olmadığını gördüm. Bisikletler ülkesindeki bir okulda ne kargaşası olabilirdi? Bisiklet sepetindeki küçük çocuklar, hengâmeye tatlı bir görüntü de katmıyor değildi.

Yirmi kişilik sınıfta kendime arkalarda bir yer bulmuştum. Sarışın, esmer her milletten çocuk var gi-

biydi sınıfta. Üç beş kişi dışında bütün çocuklar koşuyor, zıplıyor, eğleniyordu. Elinde siyah çantasıyla sarışın, beyaz tenli, küçük gözlükleri olan bir bayan içeri girdi. Bütün çocuklar hızlıca yerine geçti.

- Goed morgen kinderen!

Sabahat Öğretmenimizin İngilizce dersinde öğrettiği “Good morning children” kalıbına çok benziyordu. Galiba ne dediğini anlamıştım öğretmenin. Dilini bilmediğim insanlar, farklı kültürden bir sürü insan...

İçimde artan kaygıya, bir sürü bakışın bana dönmesiyle heyecan da eklenmişti. Cılız bir ses tonuyla “Gülsüm” diyebildim.

Önümdeki Rapunzel saçlı esmer kız da Ayşe, dedi. Diğerlerinin kendisini tanıtmaması sınıfta sadece ikimizin yeni olduğunu gösteriyordu. O anda birden bu kıza içim kaynamıştı. Batakılıkta tutunacak bir dal gibi düşünmüştüm.

Teneffüste bir köşeye çekilmiş oturuyordu. Yanına yaklaştım:

- Türkiye’den mi geldin?

- Evet.

- İstanbul’dan mı?

- Hayır.

- Yanına oturabilir miyim?

- ...

Yüzsüzlük yaparak yanına oturdum.

Okul çıkışında babamı görünce koşarak yanına vardım, sımsıkı elini tuttum. Bir ummanda güvenli bir gemi...

Okula giderken ayaklarım geri geri gidiyordu. Özgür olsam da anadilini konuşamamak, gelenek ve göreneklerinden uzak kalmak aslında esaretin ta kendisiymiş. Ayşe de bu kargaşada özgürlüğün kendisiydi. Bu nedenle ona çok ısınmıştım.

İkimiz de Felemenkçeyi hızlıca öğreniyorduk. Boş zamanımızda huzurevine giderek yaşlı insanlara yardım etmeyi hobi edinmiştik. Hafta sonları Dam Meydanı’nda buluşur, Amsterdam sokaklarında pedal çevirirdik. Özellikle yazın yemyeşil köylere pedal çevirir, doğayla bütünleşirdik.

Acımasız canavar: Zaman! Geçen yirmi yıl... Bir iş kadını ne kadar zaman bulabilir pedallamaya? Rapunzel ve ben, vakit bulunca özgürce pedallamaktan hiçbir zaman vazgeçmedik. Bir de diğer vazgeçilme-

zim anavatana her gidişte ninem ve Sabahat Öğretmenin kabirleri için kırmızı lale soğanları... Tabii ki kırmızı ruj, asla vazgeçmem!

Beklenen ses Madame Tussauds Müzesi’nin önünden gelmişti:

- Gülsüm, Central’a kadar yarışa var mısın?

HİCRAN ERDİM

T

Yazar Hicran Erdim, 1993 yılında

Amsterdam’da doğdu. Aslen Konyalı. Dört kardeşten en büyüğü. Amsterdam’da yaşıyor.

Aren Mirza’nın annesi. Dünyayı gezmek ve özel anları fotoğraflamak istiyor. YTB Türkçe

Ödülleri Öykü Kategorisinde birincilik ödülü kazandı.

Ağladığın Duyulmasının

RUMEYSA ÖZTÜRK

ikimiz de üşüyorduk.

Bazıları odasına çekilmişti. Lobide çay içip sohbet edenler kahkahaya boğulup oyunlar oynarken; o, gecenin bu derin karanlığı ve keskin soğukunda, kapının önündeki iskemlede iki büklüm oturmuş, üstündeki siyah montuna sıkı sıkı sarılmış, arada bir esip geçen rüzgâra, ince ince çiseleyen yağmura ve kalemi tutarken titreyen eline rağmen küçük bir deftere acaba ne yazıyordu? Çaprazındaki iskemleye oturup bir müddet izledim onu. El yazısı da eli, hatta tüm bedeni gibi ufak, hafif tombikti. Sıra sıra diziyordu harfleri. Göz ucuyla baktım ancak okumak mümkün değildi. Beni hemen fark etmedi. Fark edince de başını kaldırıp hafif gülümsemi ve yazmaya devam etti. Biraz bekledim.

“Ne yazıyorsun?”

“Samimiyetle ilgili bir deneme yazmaya çalışıyorum.”

“Okuyabilir miyim?”

“Aa tabii, ama henüz bitmedi,” derken defterine yazdığı o son sayfayı koparıp bana doğru uzattı. “Zaten pek bir şeye benzemedi ama...”

“Öyle deme, merak ettim.”

...

“Bugün dinlediğimiz derslerden birini hatırlattı bana...”

“Evet, o derste hocanın söylediği birkaç şey beni

çok etkiledi. Bu yazımda onlara yer vermek istedim.”

İçinizdeki çocuğun çılgınlıklarını duymuyorsunuz. Onu dinlemiyorsunuz. O çılgınlıkları bastırıyor, yok sayıyorsunuz...

“Belki,” dedim, “bu cümlede karşı tarafa seslenirken böyle suçlar gibi değil de kendimizi de katarak yazarsak daha iyi olur. Çünkü...”

Biraz durdu, düşündü. “Doğru, haklısın.” dedi. *İçimizdeki çocuğun çılgınlıklarını duymuyoruz. Onu dinlemiyoruz. O çılgınlıkları bastırıyor, yok sayıyoruz...*

“Evet...”

Arasına yazdığı kâğıdı koyduğu defteri sehpanın üzerine bıraktı.

O sırada hışımla esen bir rüzgâr defteri sehpanın üzerinden yere savurdu. Hemen kaldırdı defteri ve aradan savrulan sayfayı ta ilerideki ağacın dibinde buldu. Gülümserken kâğıdı defterin arasına sıkıştırdı. Bir de kontrol eder gibi defterin ön kapağını açtı, oradaki katlanmış kâğıtları eliyle biraz ayırdı. Belli ki başka yazıları da vardı. Rahatlamış bir ifadeyle bana döndü. Demek ki eksik bir şey yoktu. Çiseleyen

yağmura, arada bir sertçe esen rüzgâra ve soğuğa aldırmadan sohbet etmeye başladık. Burası ikimize de iyi gelecek gibiydi. Üşümek de neydi?

Bir ara “Onlar bunu önemsemez ki! Nasıl gidiyor diye merak edip sormazlar bile. Onlar için önemli olan bir an önce bölümümü bitirmem. Ben çok zorlanıyorum.” diyordu. İç çekişi havada buhar oldu. “Ama yapacak bir şey yok. Öyle ya da böyle gidecek işte...”

Üzülmüştü. Sarılmak istedim. Bir şeyler mırıldandım ama susmak en güzeliydi. Bir müddet öylece sustuk. Sonra kalkıp içeriye geçtik. Bu sırada o, defterine sıkı sıkı sarılıyordu. Lobide neredeyse kimse kalmamıştı. Yine de en arka taraftaki koltuğa geçtik. Bir şeyler daha konuşmak istiyor ama nereden başlayacağını bilemiyor gibiydi. Günlerce bir arada fakat birbirimizden habersizdik. Buradaki son gecemizdi. Bu yüzden her dakika değerliydi.

“Başka neler yazdın, bakabilir miyim?” diyebildim sonunda. Bu soruyu bekliyormuş gibiydi. Yüzünde bir çocuk sevinci parladı. Defterinin arasındaki katlanmış kâğıtların içinden bir tanesini çıkarıp bana uzattı. “Bunu okur musun?” Sıcacıkta bu kâğıt. Üşümüş ellerimi ısıtıverdi.

Okumaya başladım. Bir yerde takıldım. Devam edemedim. Tekrar tekrar okudum. Geçemedim. Beni içine çekti. Düştüm. Kısırdım ya da yakalandım. Gözlerim tekrar tekrar sözcüklerin üzerinden geçiyor, başa sarıyordu. Teslim oldum. Titrek bir sesle bir şeyler söyledim. Sormuş da olabilirim. Hatırlıyorum ki...

Sanki bir düşümdüm de o beni çözüvermişti. Başımı kaldırdığımda yüzünde yine bir tebessüm fakat bu defa acı bir tebessüm beliriverdi. Uzun uzun sustuk. Bulunduğumuz yerin duvarlarında bir şeyler arar gibi göz gezdirdik. Gözlerinden başka bakacak yer kalmamıştı artık. Bekliyordu. Uzun uzun bekliyordu. Ellerimi bir dizlerimin üzerine, bir kenara koyuyordum. Sehpanın üzerinde tutacak bir şey arıyordum. Olmadığını biliyordum.

“Neyi bekliyorsun? Ne söyleyeyim ne duymak istiyorsun?” diye çaresizce çıkışverişim.

Sustu. Güzelce sustu. O hâliyle sanki “Sıkma kendini. Rahat bırak. Dinlerim ben seni.” demişti.

Susarak da ısrarcı olunurmuş meğer. Altı üstü birkaç gün için buraya gelmiştik, sonrasında hepimiz geldiğimiz yerlere dönüp hayatımıza devam edecektik. “Beni ille de üzmem mi istiyorsun? İlle de üzülmemi

mi istiyorsun?” diye sordum.

Sakin bir ses tonuyla “Hayır, elbette öyle bir niyetim yok.” şeklinde cevapladı. “Ama ben sende burada kimsede görmediğim bir şey gördüm. Ve bence biz...” derken durdu ve başını hafif sola eğdi, “bir şekilde birbirimize benziyoruz.” diye cümlesini tamamladı.

“Beni en zayıf yerimden yakaladın.” dedim. Yüzüme değil, önüne bakıyordu. “Ama ben şimdi bunları anlatmak istemiyorum. Hem birkaç saate kadar yolcuyuz. Bil ki, yazdığım bu cümle çok doğru...” diye devam ettim. “Uzun zamandır bunu düşünmüyordum. Unutmuşum. Tekrar hatırlamış oldum. Gerçekten öyle...” deyip sonlandıracaktım. Olmadı.

Anlattım. Uzun uzun anlattım. İçli içli, sessiz sessiz devam ettim. Onun da gözleri ara sıra buğulandı. Ne kadar koyu olduklarını şimdi fark ettim. İki yanımda mendiller birikmişti. Sol tarafta kalan defterse bizi izliyor gibiydi. Sanki hüznün de yanımda oturuyordu. Son mendili sıkı sıkı tutuyordum. O, bir eliyle defteri aldı, diğer eliyle elimi sardı. Sıcacık gülümsedi. Artık ne susacak yer ne de söyleyecek söz kalmıştı. En iyisi biraz olsun uyumaktı. Ben ancak kendimi toplayıp kalkabildim. O, eşyalarımızı da aldı. Asansöre bindik. Bu defa mahzun bir gülümsemeyle göz göze geldik. Eşyalarımı odanın kapısına kadar getirdi, yere bıraktı. Sıkıca sarıldık. Vedalaştık...

Uyudum mu, nasıl uyudum, daha çok sızmış gibi miydim? Hatırlıyorum.

...

Sabah hazırlanıp lobiye indim. Gidenler olmuştu. O neredeydi? Bir bir eksiliyorduk. Sıra bana geldi. Kalanlarla tek tek vedalaşıp beni havaalanına bırakacak arabaya doğru ilerliyordum. Atladığım kimse yoktu ya? Görmediğim biri kalmış mıydı? Gözlerim, beni yolcu etmek için avluya çıkan bütün yüzleri taradı, aradığını bulamadı.

Vakit gelmişti, arabaya binmek zorundaydım. Biner binmez camı açtım. “Neredesin?” dedim mi? İç sesim miydi yoksa bu? Arabanın camından el sallarken geri geri gidiyorduk. “Buradayım!” diye seslendi. Başını yine sola eğmişti hafifçe. Meğer geriden izliyormuş beni.

Uzayan, yol değildi.

Yaklaşıyorduk.

RUMEYSA
ÖZTÜRK

T

1994'te Avusturya'nın başkenti Viyana'da dünyaya geldi. Viyana Üniversitesi Alman Dili ve Edebiyatı Bölümünden mezun oldu. Aynı zamanda Goethe Enstitüsünde Yabancı Dil Almanca Öğretimi kursunu başarıyla tamamladı. YTB Türkçe Ödülleri Öykü Kategorisinde üçüncülük ödülü kazandı.

TÜRK DİASPORASI

medya ödülleri

Online Başvuru:
basvuru.ytb.gov.tr

Detaylı Bilgi için:
www.ytb.gov.tr

Ödüller

Dosya Haber Kategorisi

Birincilik Ödülü:	10.000 TL
İkincilik Ödülü:	7.500 TL
Üçüncülük Ödülü:	5.000 TL

Fotoğraf Kategorisi

Birincilik Ödülü:	10.000 TL
İkincilik Ödülü:	7.500 TL
Üçüncülük Ödülü:	5.000 TL

Senaryo Kategorisi

Birincilik Ödülü:	20.000 TL
İkincilik Ödülü:	15.000 TL
Üçüncülük Ödülü:	10.000 TL

Yeni Medya Özgün İçerik Kategorisi

Birincilik Ödülü:	10.000 TL
İkincilik Ödülü:	7.500 TL
Üçüncülük Ödülü:	5.000 TL

Kısa Film Kategorisi

Birincilik Ödülü:	50.000 TL
İkincilik Ödülü:	30.000 TL
Üçüncülük Ödülü:	10.000 TL

Yarışma; Dosya Haber Kategorisi Fotoğraf Kategorisi Kısa Film Kategorisi Senaryo Kategorisi Yeni Medya Özgün İçerik Kategorisi olmak üzere 5 ayrı kategoride gerçekleştirilecektir.

** Yarışma kapsamında yer alan her bir kategori için ayrı seçici kurul oluşturulacak ve tüm kategorilerde derece elde eden katılımcılara çeşitli ödüller takdim edilecektir.

/yurtdisiturkler

ytb.gov.tr

Ters İstikamet

MEHMET BOLAT

☉ tobüsten inmesi gerektiğini hoparlörden gelen son durak anonsuyla fark etti Sercan. Sabahtan beri koşturduğu için hayli yorgundu. Aslında uçak yolculuğu sadece bir buçuk saat sürmüştü fakat her zamanki gibi yapılacak işleri son ana kadar ertelemişti. Güneş doğmadan veda etmişti sıcacık yatağına ve işlere koyulmuştu. Havaalanına da hâliyle son anda yetişti. Uçakta koltuğuna oturunca derin bir “Oh!” çekti. Yanındaki Türk teyzenin muhabbete aç olduğunu fark eder etmez uyuma numarası yaptı ve sonunda seyahatin verdiği tarifsiz mahmurlukla daldı uykuya. Uyanığında daha da yorgundu. Sinirli bakışlarla süzdü çevresini. Neyse ki pilot iniş için hazır olduklarını bildirdi. Uçaktan çabucak inmesiyle pasaport kontrolünden geçmesi bir oldu. Bir an duraklayıp neden bu kadar acele ettiğini sordu kendi kendine ve adımlarını yavaşlattı. Ne de olsa tatile gelmişti, aceleye ne gerek vardı.

Havaalanından çıkınca yüzünü güz rüzgârı hafifçe okşadı. Az önceki gerginliğinden de eser kalmamıştı. Seyahatini en ince detayına kadar planladığı için, Marsilya Garına giden otobüslerin nerden kalktığını biliyordu. Hiçbir şeyi tesadüfe bırakmayı sevmezdi Sercan. El valizini otobüsün bagajına yerleştirirken bir Fransız yapmacık nezaketle valizini teslim etti

şoföre. “Kendini beğenmiş Fransızlar.” diye geçirdi aklından. Cam kenarında boş bir koltuk aradı. Kulaklıklarını taktı. Kafasını cama yasladı. Nostalji ve heyecan karışımı hislerle düşüncelere daldı. Yorgunluğu ağır bastığından pek de bir şey düşünemiyordu.

Otobüsten inerken Fransızların şoföre tek tek teşekkür ettiklerini ve iyi günler dilediklerini gördü. “Helal olsun vallahi, Almanlar gibi somurtmuyorlar.” diye mırıldandı.

Garın manzarası büyüledi onu. Yabancı bir ülkeye geldi ve hiç kimse onu tanımıyordu. Milyonlarca insandan sadece biriydi. Kimse zaafalarını bilmiyor, kimseye kendini ispat etmesi gerekmiyordu. Bu önemsizlik hoşuna gitmişti çünkü burada kendi veya herhangi biri olabilirdi. St. Charles Garının basamaklarından hızlıca inerken gözleri Marsilya Rıhtımının istikametini gösteren tabelaları aradı. Gardan rıhtıma doğru dümdüz devam etti. Rıhtıma ulaştığında yorgunluğunu süpüren tabloyla karşılaştı. Güz güneşi ruhunu aydınlattı adeta. Sahildeki boş bir banka oturup gemileri izledi. Yanına bir anne ve çocuğunun oturmasıyla morali altüst oldu. Kaşlarını çatarak “Ne güzel manzaranın keyfini çıkarıyorduk ne gerek vardı şimdi.” dedi içinden. An-

nenin çocuğuyla Almanca konuştuğunu duyunca pürdikkat dinlemeye başladı onları. “Ulan Almanya’dan geldik, burada da kurtulamadık bunlardan.” diye geçirdi içinden. Annesi çocuğuyla özenle ilgileniyordu. “Normalde Almanlar baştan savar çocuklarını.” dedi kendi kendine. Sercan’ın onları izlediğini görünce, Almanca aksanlı İngilizceyle “Bisküviden ister misiniz?” diye sordu kadın. Teşekkür ederek istemediğini söyledi. “Allah Allah... Kesin Alman asıllı değildir bunlar.” diye geçirdi aklından.

Hafifçe kendini belli eden açlık hissi onu kopardı eşsiz manzaradan. Böylelikle internetten bulduğu Türk lokantasının yolunu tuttu fakat bir türlü bulamıyordu adresi. Yanından geçen genci adresi sormak için durdurdu. Genç de “Ben de o tarafa doğru gidiyorum, isterseniz beraber gidelim.” dedi. Daha on metre ilerlemeden çocuğun teklifini kabul ettiğine pişman oldu Sercan. Kirli sakalından ve konuşmasından Cezayir veya Fas asıllı olduğu belliydi. Ya onu ıssız bir sokağa götürüp soyarsa?

Uzaktan lokantanın tabelasını görünce rahatladı. “İşte burası. Size afiyet olsun. İyi günler.” dedi çocuk.

Lokantaya adımını atar atmaz, Türk lokantalarına has kıyma ve havasızlık karışımı koku çaldı burnuna. “Oh be!.. Türk yemeği gibisi yok.” dedi içinden. Fakat ne yazık ki yemekler beklentilerinin aksine hiç de lezzetli değildi. Bir de garsonun azarlıcasına siparişini alması iyice canını sıkıyordu. Lokantadan çıkarken “Türk Türk’ü gurbette üzermiş.” diye içini çekti.

Ertesi sabah, otelin kahvaltı salonuna indi. Bağıra çağıra konuşan bir grup İtalyan keyfini kaçırdı sabah sabah. “Buyur buradan yak. Bu İtalyanlar neden böyle sesli konuşuyorlar?” diye isyan etti. Yan masada oturan grubu dikkatlice dinleyince, İspanyolca konuştuklarını anladı. “Bu iki dil de ne kadar benziyor birbirine yahu.” dedi sessizce.

Çıtır kruvasanlardan üç tane yiyip şehrin sembolü Notre-Dame de la Garde Katedraline gitmek için yola çıktı. Bugün görebileceği kadar çok yer görmek istiyordu çünkü yarın yola devam etmesi gerekiyordu.

Şehrin tepesinde bulunan katedralden çıktuktan sonra, sahile doğru yürüdü. Elleri montunun cebinde sahilde dolaşırken, hayatının muhasebesini yapmaya başladı. Aldığı kararlar, sorumlulukları ve pişmanlıkları... Yalnız seyahat ediyor olmanın verdiği özgüven ve boş vermişlikle defetti birden içindeki tilkileri.

Vieux-Port’a karşı bakan bir kafeye oturmaya karar

verdi. Çektiği fotoğrafları arkadaşlarına yollayarak şakadan nispet yapıyordu onlara Sercan. Kahvesini bitirmeden Fransız garson yaklaşıp “Beyefendi var diyam bitiyor da hesabı almam gerekiyor.” diyerek gözünün içine baktı. “Ne bu şimdi?” diye geçirdi aklından, “Kaçmıyoruz ya!” Bahşış vermemeye karar verdi. Fransa’da bahşış vermemenin hoş karşılanmadığını anımsadı ve garsonu böyle cezalandırmak istedi.

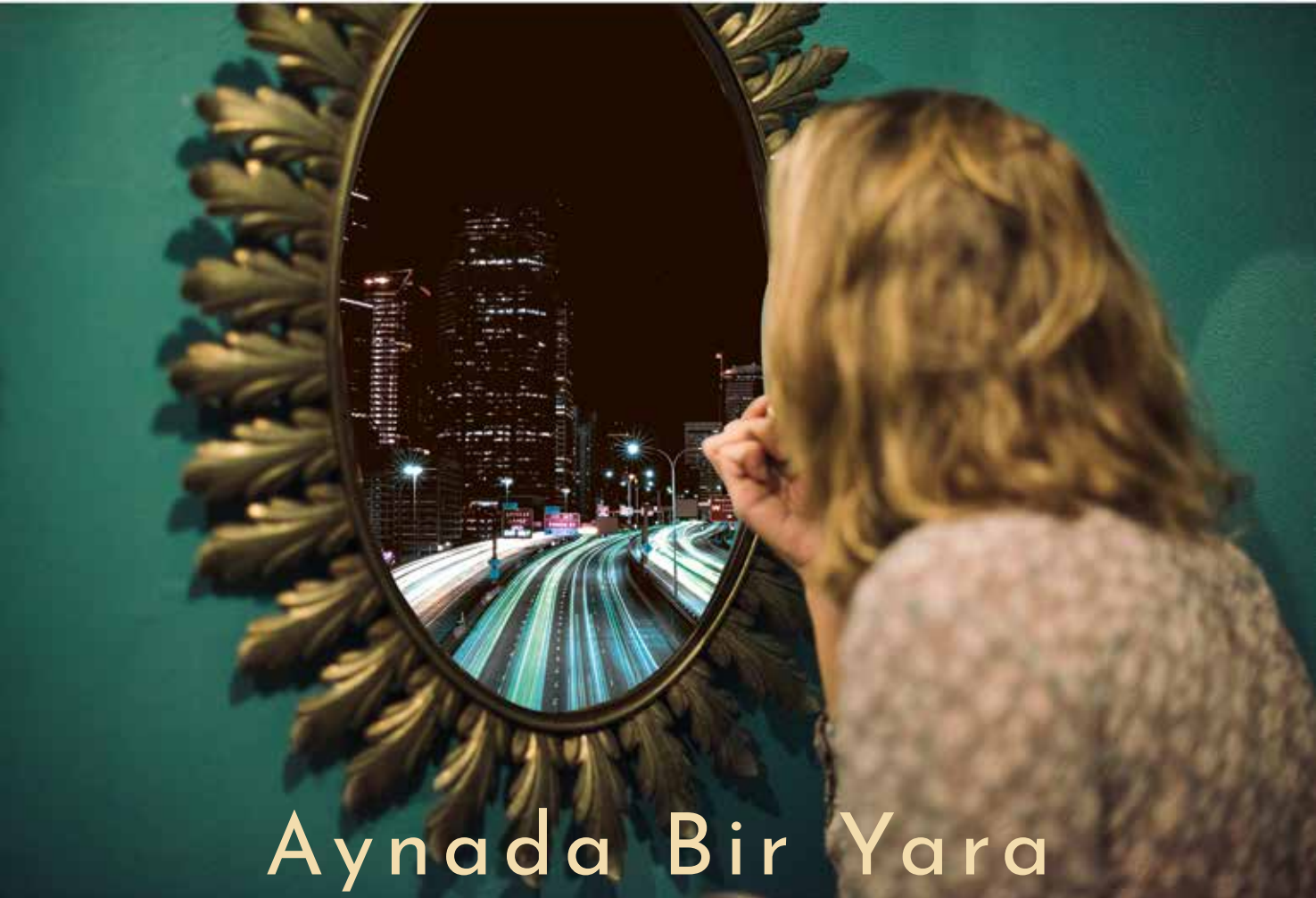
Gün hayli yorucu geçmişti Sercan için. Yatağa uzandığı gibi deliksiz bir uykuya daldı. Ertesi gün alarmin sesi felaket tellalı gibi böldü uykusunu. Resepsiyonist kadına odanın anahtarını teslim ettikten sonra metro durağına doğru ilerledi. Uçağına daha 4 saat vardı ama bu sefer acele etmek zorunda kalmadan, rahatça gitmek istiyordu havaalanına. Terminale vardığında kontrol sırasında el valizlerinin ağırlığının ölçüldüğünü gördü. Kendi valizinin müsaade edilen ağırlığı geçtiğine emindi. “Kaldık çalışanların insafına.” dedi usulca. Korktuğu başına geldi ve çalışanlar fazla gelen kilolar için ceza kesmek üzereydiler. Olaya şahit olan bir kadın yetiştirdi imdadına. Onun valizinin sadece dört kilo olduğunu, kalan yük hakkını Sercan’a vermek istediğini söyledi. “Ulan be. Fransızların hakkını yemişim. Türk olsa yapmazdı.” dedi usulca. Kadının şaşkınlıkla Sercan’a bakarak “Ah! Siz de mi Türk’sünüz?” demesiyle irkildi.

MEHMET BOLAT

T

1994’te Almanya’nın Krefeld şehrinde dünyaya geldi. Duisburg-Essen Üniversitesi’nde İngilizce ve Fransızca Öğretmenliği lisansını tamamladı. Aynı üniversitede yüksek lisans yaptı. Türk, Alman ve dünya edebiyatına büyük bir ilgi duyuyor. YTB Türkçe Ödülleri Öykü Kategorisinde üçüncülük ödülü kazandı.

Aynada Bir Yara

ECEM TUBA HIZARCI

Jale'nin gözleri aniden açıldı. Salondan gelen kahkaha sesleri genç kıızı uyandırmıştı. Evde böyle sesler duymak kulağına o kadar yabancı gelmişti ki bir anlığına şaşkın şaşkın etrafına baktı. Ama odasındaydı, koyu yeşil perdeler ve uçuşan tarçın kokusu bunun kanıtıydı. Hızlıca ayağa kalktı ve salona doğru yürüdü. Kapı kapalıydı, ama artık içerideki sesleri ayırt edebiliyordu. Kaan'ın yaptığı espriye birkaç kişi gülüyordu şu an. Ve bu melodilerin arasında Lale'nin tiz sesini tanımıştı. Arkadaşlarını eve mi çağırırmıştı? Jale varken bunu asla yapmazdı. Girse ne derdi acaba? Bunu denemeden bilemezdi. Kapıyı yavaşça açtı ve yüzünde kocaman bir gülücük ile diğerlerini karşıladı.

İlginç bir şekilde, birkaç saniye önce o içini ısıtan yabancı melodiler Kaan'ın gözlerinin onunkilerine saplanmasıyla söndü. Sıcak ortam birdenbire gerginlik koktu. Jale'nin dudakları da tekrar eskisine döndü. Artık o da gülmüyordu. Kaan'ın Deniz'i nasıl dürttüğü Jale'nin gözünden kaçmamıştı. Odada artık beş kişiydiler ve son gelen kişi mumu söndü-

ren bir sert rüzgâr esintisi gibi içeriye girmişti. 'Neden susuyorsunuz?' diye sormak isterdi Jale. Ama belki daha önce selam vermesi daha doğru olurdu, yoksa hiç burada daha fazla kalmadan çekip gitse miydi? Odasına tekrar kapanıp, kulaklıklarını takıp o anlamadığı sözleri ve çılgınlıkları mı dinleseydi? Ne yapması gerektiğini bilmiyordu. Stresi bütün vücudunda hissediyordu. Alnından akan damlalar bunun ispatıydı.

Melisa ve Deniz ayağa kalkınca çok düşünmesine gerek kalmadı zaten. Onun yüzüne bakmadan yanından geçtiler. "Sizi aşağıda bekleyelim biz, çabuk olun." deyip çıktılar. Geriye sadece Lale ve Kaan kalmıştı. Ve ben diye düşündü. Burada fazladan nefes alan birisi olduğunu Lale hiçbir laf etmeden de hissettirme gücüne sahipti. Her zamanki gibi. "Bir yere mi gidiyorsunuz?" diye sordu Jale. Lale gözlerini devirdi ama Kaan'ın gergin yana bakan bakışını yakaladı. "Evet Jale. Hani normal insanların yaptığı şeyler var ya? Arkadaşlarla takılmak gibi." İğneleyici ses tonuyla Jale'nin yüzüne dokunmadan tokat

atmasını çok iyi biliyordu. "Ben de geleyim Lale, belki sonunda normal dediğin şeyin sözlüğüne girerim." diye cevapladı. "Saçmalama Jale." dedi sinirle. Kahverengi gözleri Jale'ye daima meydan okuyordu. Bu eskiden Jale'yi öfkeliendirirdi. Artık sadece üzüyordu. Hem de çok. Kaan'a baktı. Kaan her zaman daha nazik biri olmuştu, Lale'nin keskin hareketlerinden hep korumuştur Jale'yi. Artık o dönem bitmişti ancak, artık Kaan da o yokmuş gibi davranan biri olmuştu. Bu da Jale'yi çok üzüyordu. Ancak onun üzülmemesinin kimse için önemli olmadığını anlamıştı sonunda.

"Nasılın Kaan?" diye sordu. Bunu ne o ne Lale beklemişti. Hayret ile ona baktı. "Şey-İyiyim, sen?" dedi birkaç saniye düşündükten sonra. Ağzını açmasıyla Lale'nin araya girmesi bir olmuştu. "Kaan, sen de aşağıya insene, beş dakikaya geliyorum."

Kaan bu emri beklemiş gibi aniden çıktı. Jale ondan kaçmak için neden bu kadar sabırsızlandıklarını anlamıyordu. "Sen ne yapmaya çalışıyorsun? Yine hangi oyunun peşindesin?" Jale şaşkınlıkla Lale'ye baktı. "Lale, ben hiçbir şey yapmadım." "O zaman uzak dur! Benim hayatımdan uzak dur!" diye bağırdı Lale. "Aynı evde yaşıyoruz!" dedi Jale. "Ve seninle her nefes aldığım günü lanetliyorum!" diye haykırdı Lale.

Bu Jale'nin nefesini kesti. Bazı kelimeler çok güçlüydü. Onları sadece bir kere duymak sonsuza kadar duymak demekti. Lale söylediklerini düşünüyordu. Sinirle söylenmiş laflar değildi bunlar. Jale bundan emindi. "Lale, sen... Neden böyle yapıyorsun?" dedi Jale kırık bir sesle.

"Çünkü seni görmek istemiyorum! Seni ve o lanet olası yüzünü, o yüzünü lekeleyen yarayı, gözlerini... Sadece defolup gitmeni, yok olmanı istiyorum. Her gece ölümün için dua ediyorum Jale." Sesi yoğun bir nefret kokuyordu.

"Yani sorun bu mu?" diye karşılık verdi Jale, elini sol yanağından dudaklarına kadar inen yaraya basarak. "Bu yara? Yeşil gözler? Sorun beni çirkin bulman mı? Bir leke yüzünden mi bana canavarmışım gibi davranıyorsun? Yoksa sen o gün arabada benim gözlerimin aynasına sahip olan kişiye benzememe mi kıızıyorsun?"

"Sakin." diye durdurdu Jale'yi. "O gün yanlış kişi can verdi Jale." Gözlerine kan oturmış, deli gibi Jale'ye tiksintiyle bakıyordu.

"Onu ben öldürmedim." dedi Jale kırılgan bir bakışla.

"Ama keşke sen ölseydin!"

Bu sözleri kaldıracabileceğinden emin değildi Jale, bu sözler... Çok ağırdılar. Artık diyecek hiçbir şeyi kalmamıştı Jale'nin. Ama Lale son sözünü söylememişti. Jale'nin kızıl saçlarını yakalayıp onu koridordaki aynaya kadar sürükledi. "Yüzüne bak Jale. Baksana! O iğrenç iz, sana her gün bu dünyada oluşunun, senin cehenneminin yanıtı. Ben artık ne seni ne de o izi görmek istiyorum. Benim sana ihtiyacım yok. Annem ve babamın olduğu yere git! Çünkü seninle bir daha karşılaşma korkusu bile midemi bulandırıyor."

Saçını bıraktı ve kapıyı çarparak çıktı Lale. Jale dehşet içinde boğulurken parmaklarını yarasının üzerinden geçirdi. Lale her defasında böyle yapıyordu. Eğer Kaan ile Jale yüz yüze gelirse Lale'nin sinirleri ve sözleri çok ağır oluyordu. Bir kere olsun düşünmüş müydü acaba Jale'nin ne hissettiğini? 'Ben kendi öz kardeşime, ikizime neler yapıyorum' demiş miydi?

Jale aynaya iyice baktı. Aynadaki kızın gözleri kahverengi olsaydı, yarası olmasaydı, o kız Lale olurdu. Jale aynayı çivisinden çıkartıp yere fırlattı. Yerde paramparça yatan cam parçaları, kırılmış ilişkilerinin yansımasıydı. Jale parçaları öylece bırakıp odasına gitti ve kendisini orada hapsedti.

ECEM TUBA HIZARCI

T

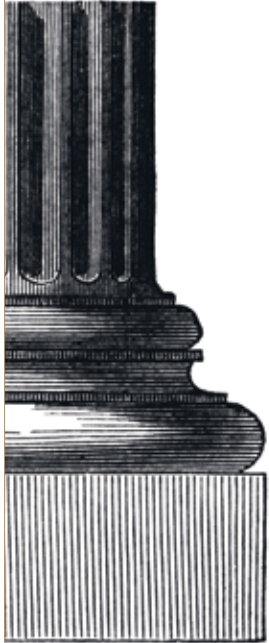
1998'de Fransa'nın Mont-Saint Martin şehrinde doğdu. İlk ve orta eğitimini Longwy şehrinde Notre-Dame des Récollets okulunda tamamladı. Lisans eğitimine Belçika'da Namur Üniversitesi Tıp Fakültesinde Eczacılık bölümüne devam ediyor. Dünya ve Türk mitolojisi ilgi alanıdır.

Ertuğrul Sabuncu

MICHELANGELO

bütün kahveler dökülsün ve tüm yolcular insin
onlar insin sen bizi kurtar
ölmesin
michelangelo ölmesin
zevzekler ayakta
kelekler koltukta
tüm yolcuların dikkatine
lütfen michelangelo ölmesin

ikiyüzlü bas debriyaja bas ikiyüzlü
alamadım siz de alamayın şoför bey
ben kimsenin horlamasını çekemem sabahleyin
gençlerin sivilceleri patlak
tekeri de mi patlak
otobüslerin
büstlerin
devrilmeme sanatı

ERTUĞRUL SABUNCU 1994 yılında Almanya'nın Berlin şehrinde doğdu. Berlin Freie Üniversitesi Hukuk Fakültesinde lisans öğrenimini "Uluslararası Hukuk ve Avrupa Hukuku" alanında "Milletlerarası Hukukta Kişisel Verilerin Korunması" konulu uzmanlık teziyle bitirdi. YTB Türkçe Ödülleri Şiir Kategorisinde Jüri Özel Ödülü kazandı.

Büşra Kızıl

HARB DÜZENİ

Güneşi bekleyen kelimeler doğuyor kuşluk vakti
Her gece ruhunu satmış düzenle boğuşan
Dilimden insanlığa doğru akan bir yolda
Hücum bekleyen askerler gibi mert
Özgürlüğe hasret, korkak harfleri çarpıştıran

Bilen yok ne zaman başladı bu kör gidişat
Ne vakit unutuldu insanın kanı, teri, gözyaşı
Belki hepsini gömdüler içlerinde deştikleri derin kuyulara
Onlar derinleştikçe eksilen varlıklar
Biz eksildikçe yükselen ruhlar

Yürekler ki düşenlerin son nefesiyle dolup hedef alıyor
İçimizde küflenmiş cenazeleri kaldırıp yenilenen tabiat
Düşman mıdır bizi öldürüp diriltten
Yoksa aynalarda saklanan sahipsiz uzuvlarımız mıdır bizi körelten

BÜŞRA KIZIL 1995 doğumlu. Küçük yaşlarda şiirler yazmaya başladı. Gent Üniversitesi'nde Veterinerlik okuyor. En çok hayran olduğu şairler Adil Erdem Bayazıt ve Necip Fazıl Kısakürek. Okumak ve yazmanın yanı sıra, fotoğraf çekmeyi, çizim yapmayı ve piyano çalmayı seviyor.

Numan İlkut Ayvaz

KAYSERİN SON MEKTUBU

Boyum uzunca, dedemse Batumlu.
 Tenime iklim diye sunuldu bu topraklar,
 İtirafımdır, zerre muhabbet duymadım.
 Kış günleri Heine'den masalsı sözler okunmalıydı,
 Mendelssohn! Sazıyla meşgul, zavallı aydın.
 Toprağın, suçu olmadığını çok geç kavrasam ne yazar,
 Semalarda uçuşan serçelerle aram düzeldi.
 Anladım nihayet, evet anladım,
 Her biri yalnız ortak nağmeler söyler.

Büyüklerime nazaran,
 Alafrangaya da ayarlanmazdı zamanlarım.
 Dünyaya bir hışımla da ayak basmadım.
 Babam, ilk anı fırsat bilip
 kulağıma dingin besteler fısıldadı.
 Yürüdüm, rehavete kapılmadan,
 Berrak ve bembeyaz bir su yoluna.
 Sırt çantama bir misyon yüklendi.
 İçeriğini bilmediğim, efsaneleşen misyon.

Abilerimle güreşirken ant içer,
 San Josep'te yaşlı teyzem altını temizlerdi.
 Bonkör değildi kadıncağzı,
 Ama ısrarla jambonlu makarnasından ikram ederdi.
 Arabadaysa pop müziğe rağbet olmazdı hiç.
 Doğrusu ben, ezansız semtlere de doğmadım
 Buna rağmen açamam kör saatlerde gözleri.
 Az kalsın... koluma bağlı, duvarlarıma asılı,
 Bir çok arkadaşım olduğuna inanacaktım.

Heyhat! Sonunda kimisi akrep kimisi zilli çıktı.
 Güneş doğmadan doğamadım günlerime,
 Unuttum, ölüm meleğinin canıma kastını.
 Boşu boşuna yazılan mısra arası tavsiyeler,
 Taşınır-kafeslerde, ağır gafletler palazlandı.
 Çabalasam, küreğim boşa savrulacak.
 Ne ağız kokusu terbiye eder ihtirasımı,
 Ne de şerefelerde yükselen tanıkların ifadesi.

Bugün kervanlar belki göçmüyor artık,
 Belki aşıklar da aşk ile yanmıyor.
 Ama bir tren garına kan ter içinde varmak dahi zor gelir.
 Kamufajlarla ilerliyorum şehir meydanında.
 Çare yok! Vagonlar geçiyor bedenimden,
 ve kaldırımda o yorgun beste.
 Söylevlerimde nice nahoş nağmeler,
 Yüce makamlar çalıyor,
 Tarih yazıyorum, farkedenden var mı.

Bundan böyle açık konuşacağım,
 En yeni kararnamelerimi bildiriyorum:
 Kayserliğinden bıktım bu dünyanın,
 Hükümdarınız değilim artık sizin!
 Şansölyenizi görevden aldım,
 Lağvettim derebeyliklerimi.
 Baverya motorlarına el koydum,
 Vapurları çözdüm, saldırdım Hamburg iskelesinden.
 Belki Godesberg'i yönetmek hesabıma yazılmadı,
 Müsait de değildim, meşgul.. yahut denk gelmedi.
 Fakat sonunda.. en sonunda,
 Temiz, tertemiz tesisatlı bir gasilhane arıyorum:
 Hazırım, köle olmaya, razıyım...
 Ama bilinsin!
 Alışmış bünyem, zamanla sımsıcak sulara.

NUMAN İLKUT AYVAZ 1993, Buchen im Odenwald'da doğdu. Münih'de Ludwig-Maximilians-Üniversitesi Hukuk Fakültesi'nde okuyor. YTB Türkçe Ödülleri Şiir Kategorisinde Jüri Özel Ödülü kazandı.

Abdülşamet Tanrıverdi

YASAK GEÇİT

Öğütlerin kısılcından kaçtım
Yer bir derviş dergâhı
Çağrılanlar meclisini
Köse maviler altında
Duyuyor musun gelenleri?

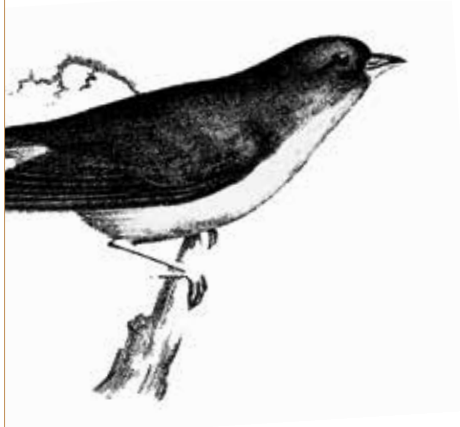
Kayıp topaclar kabında
Bir cin lambası buldum
Levhasız yolların emiri
Boynumu büken süveyda
Duyuyor musun gelenleri?

BİLİR MİSİN SERÇELERİN KIYMETİNİ

Yaprakları kök salmış ağaçların
Ata toprağından yükselen sesler.
Haritadaki hazineye gidiyorum

Memleket kokan atkılar taze beyaz
Bilmem hangi yılın hangi ayı.
Sana yazarken bu mektubu
Yüzüne bile bakamıyorum.

Bilir misin serçelerin kıymetini
Uçuşan balonların teslimiyetini
Kitabından bir satır oku bana
Pusulam olsun hatırası.

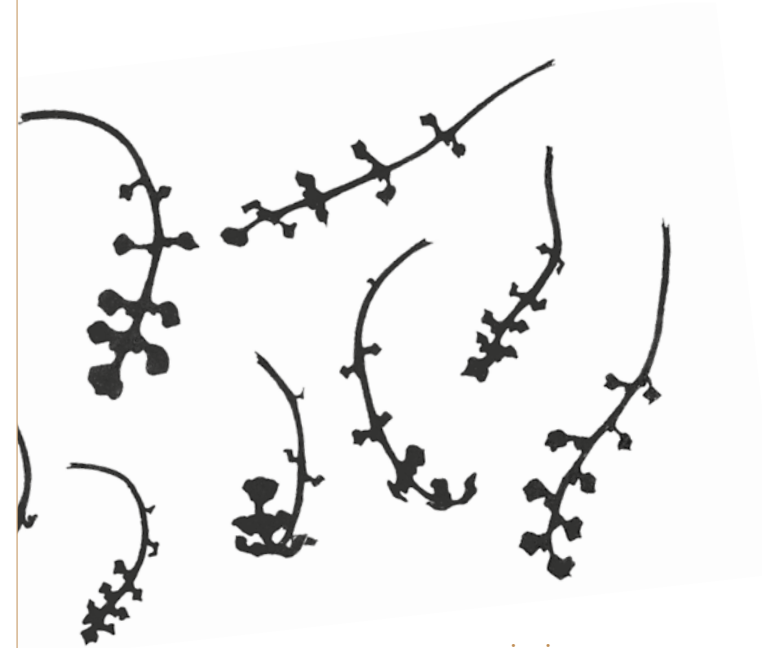
ABDÜLSAMET TANRIVERDİ 1999 doğumlu. 9 yaşında ailesiyle birlikte Fransa'ya taşındı. Fransa'nın Grenoble şehrinde Hukuk öğrencisi. 8 yaşındayken ablasının ona Victor Hugo'nun "Sefiller" adlı romanını hediye etmesiyle okuma serüveni başladı.

Demet Nebilir

ASIL

Baskın bir sabah karşılıyor,
ilk adımda derin bir nefeste.
Çan sesleri baca tütsüne değişiyor.
İki lisanla kovalıyor zamanı hırsını alamadan
ve tutunuyor ait olduğu yere.
Yabancı toprağı benimsemek gurbeti vatan mı kılar?
Arşa çıkarken memleket hasreti, saplanır hızla yüreğe.
Bu deme tutsak; nedir ilacı?
Yakılan türküler, al bayrak duvar süsü,
bir bardak demli çayda saklı vatan izi.
Mücadele ederken siretinde örf adeti
direniyor gün be gün kimliği için.
Kulağında nasihattir dede sesi:
"Ömrümün mirasıdır, sizlere emanet".
İsteksiz kabullenecek çiçeklerin burada açtığını
ve gurbet diye adlandırdığımı mesken tutacak.

DEMET NEBİLİR 1992'de Almanya'nın Kassel şehrinde dünyaya geldi. Frankfurt Üniversitesi Sosyal Hizmetler bölümünden mezun oldu. Şu an belediye kurumunda gençlik işleriyle meşgul. Kendini bildi bileli etrafında kelimeler biriktiriyor.

Seyyid Abdulkadir Yıldız

SANKİ

Devasa fincanların içine dolmuş çekirdek taneleri
Halbuki dibine baksan, çatlamış porselen parçaları içi
Sıcak sandığın gözlerim donuyor ocakta
Bakmaz oldu deryaların yıldızlara,
Sanki kısılmış dizginleri

İnceden süzülen elmacık kemiklerim rutubetlendi
Kahve içsem, anca şahlanır belki tedirginliklerim
Musluğu açık bırakan pamuk şekerleri
Gelmez oldu kıvılcım saçan tellerin
Sanki patlamış tekerleri

Okyanusun ortasında yalnızlığa kucak açmış dağlar
Dalga vursa, yanıp kül olur tüm sahil şehirleri
Toprağın rahatlığına hasret tohumlar
Duyulmaz oldu bestekar sözlerin
Sanki sızıntıda kargalar

Dolapların üstüne kaldırılmış kargaşalı duygular
Toz konmasa, unuttuklarıma sayılır aynadakiler
Kornişlerle asılmış ağır ba lı sakallar
Gitmez oldu bulutlu gıcırtiların
Sanki ölümü kurgular

SEYYİD ABDULKADİR YILDIZ 1998 doğumlu. Bielefeld Üniversitesi'nde "Biyoloji Bilişimi ve Genetik" bölümünde eğitimine devam ediyor. Bağlama ve Ney enstrümanları çalıyor. YTB Türkçe Ödüllerine Şiir Kategorisinden katıldı.

Talib Ensar Dutak

BULUTLAR KADAR

Başladı artık uzun unutulmaz seneye, her şeyden bihaber
Öyle ki, hergele varlıklar, bağlarlar fâni dünyaya
Her zamanki, peyderpey sanıldı bu ömür
Bilmezlerdi – kara boncuklar bekler; bilmezlerdi – yüzükler bekler
Gelişigüzel kader değil, bilinen kader bekler.

Seyyah bir bulut, adım adım yaklaşırken, divane olmaya mahkûmdu
Ya gelmeseydi cahil kalsaydık? Ya gelmeseydi – dert olmasaydı?
Tükenen toprak, vakarlı yağışa hasret
Ne bir dostluk ne bir sevgi
Benim kelâmım yolu aydınlatan güneşe değil, vefasız güneşe.

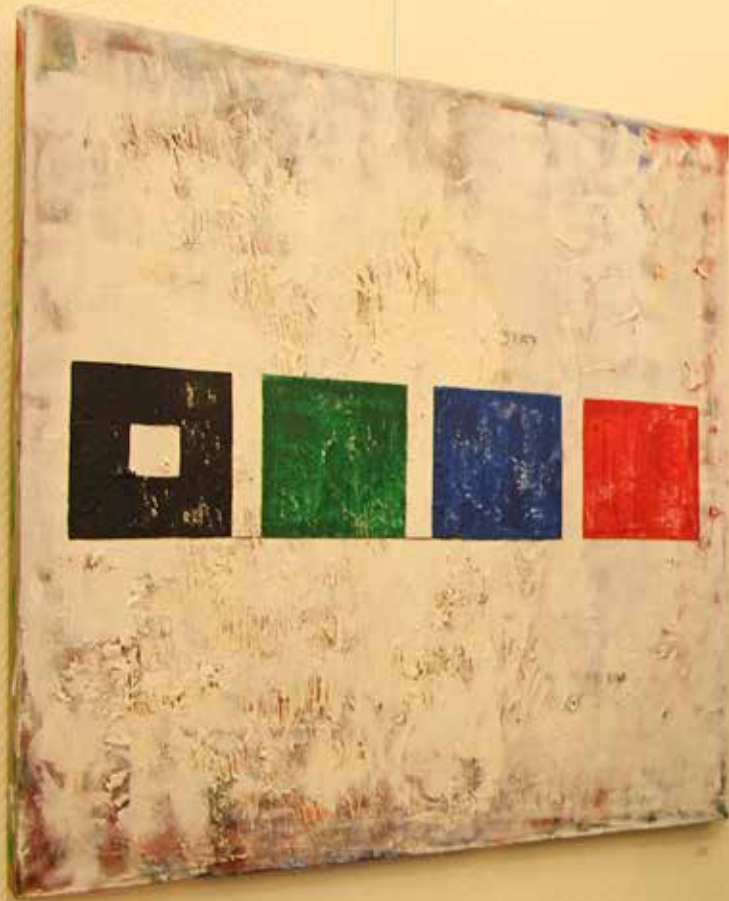
Seni kaydetsinler âlemin gökkuşağına, dert yoktur yukarlarda
Kervanın elinde sessiz güller, tabansız çöller
Ayakları yerden kesen hor, dizlerin bağımlı çözen dengesiz
Hastalıktır ruhta başlayan; bilmez misin – aşk kime sahi?
Ben anladım; dertsiz yer yoktur, sahipsiz pusula yoktur. Buralı değilim ben...

Bazıları bir yılan uykusu, bazıları bir gül ölümü
Onlar, cana yakın, serin elden müptezel,
Çaresiz ressam, ağlayan boyalar, sahte resimler
Yorgunluk değil, nefistir seni körelten
Meftun elmaslar, cennetin zirvesinde buluşmak üzere
Kor ellere aman, aylaklara selam.

TALİB ENSAR DUTAK 1999 yılında Almanya'nın Herne şehrinde dünyaya geldi. İlk, orta ve lise öğrenimini burada tamamladı. Ardından Bochum Üniversitesi'nde Uluslararası İşletme ve Yönetim bölümünde lisans eğitimine başladı.

Eser: Deverân Aralığı/Lafzı Celil

Terkedildiğinde Ahenk/Göç

Bir reddiye: Lâ

Bize biraz kendinizden bahsedebilir misiniz? Ne zamandır sanatla ilgileniyorsunuz? Resme ilginiz ilk ne zaman başladı?

1978 İstanbul doğumluyum. 2000 senesinde Şam'da yaşadım. Oradan Viyana'ya geçtim. Viyana Üniversitesi Siyaset Bilimi Bölümünden yüksek lisans derecesiyle mezun oldum. Ardından Kultur Konzept Austria'da Sanat ve Kültür Yönetimi bölümünde sertifika programını bitirdim. Klşe bir cümle gibi olacak ama küçüklüğümde beri sanatla ilgileniyorum. Kendimce ilk ciddi tablolarımı lisedeyken yapmıştım. Oturduğumuz apartmanda yan komşumuz Celal Çitkaya resim öğretmeni. O bana teknik bilgi verirdi ve tuvaler/yağlı boyalar hediye ederdi. O zamandan beri sanat hep hayatımda.

Başlangıçtan bugüne resim sanatında nasıl bir yolculuğunuz oldu?

İnişli çıkışlı ve bol aralıklı. Ama hep kendime resim yapacak ortam ve imkânlar bulmaya çalıştım. Bu süreçte bana yol gösterecek hocalar hep karşıma çıktı şükür ki, bu sayede onların engin tecrübelerinden ve bana tanıdıkları imkânlardan her zaman faydalandım. Böylece Müslüman bir sanatkar olarak vâd olma/etki etme fırsatını kazanmış oldum.

Resim yaparken nasıl bir ortam ararsınız? Nelerden esinlenirsiniz?

Artık eskiye kıyasla ortam konusunda oldukça konforlu sayılırım. İlk zamanlar bulduğum her boş köşeyi kendi dünyam yapmaya çalışırdım. Bu serüven banyoda

çalışmaktan da geçti, koridorda çalışmaktan da. Şu an kendime ait bir atölyem var ve alıştığım ortamda çalışmayı seviyorum ama bu durum mekân konusunda tutucu olduğum anlamına gelmiyor. Ortamın fiziki şartlarından ziyade, vakit sanırım daha belirleyici oluyor. Yani mekâna değil âna bağlıyım...

Seri olarak çalıştığım için yapmaya karar verdiğim konuyla alakalı elbette bir ön düşünme sürecim oluyor. Bazen yılları bulan bu planlamada neyi, nasıl yapmak istediğimi tasarlayıp duruyorum; buna rağmen hiç planlamadığım şekliyle de bazı şeyler kendiliğinden oluşabiliyor.

Tam bu noktada araya girmek isterim: Bir esere nasıl başlarsınız? Resmi önce zihninizde mi çizersiniz yoksa resim tuvalde mi oluşur?

Az önce de söylediğim gibi bir eserin serüveni bazen yıllarca sürebiliyor. Mesela mültecilerin göçünü tema edindiğim ‘Terk Edildiğinde Ahenk’ adlı bir sergim var. Bu sergiyi gerçekleştireceğim dönemde üzerinde çok düşündüm. Zira Viyana’daki Kunst Raum Galerisinden sergimi göstermek istediklerine dair bir teklif almıştım. Ama orada neyi sergilemem gerektiğine karar veremiyordum bir türlü. Mültecileri tema edinmek istiyordum, lakin bu konuyu araçsallaştırmak istemiyordum. Böylece aradan iki yıl geçti. Hangi materyalleri kullanacağıma bir türlü karar veremiyordum. Bir gün tesadüfen oğlumun arkadaşısıyla oyun odasında bir oyun materyalini birbirine karıştırdıklarını fark ettim. Bu oyun kristaller yapmayı sağlayan bir maddeden oluşuyordu ve o anda bu materyali resimlerim için kullanmaya karar verdim. Tuvallerin üzerinde bu işlemi gerçekleştirmeyi başardım. Kristaller orada oluşurken form değiştiriyor ve başka bir oluşuma giriyordu. Diğer yandan da başka bir formda bozulmaya tâbi tutuluyorlardı. Tam da göçmenler gibi!

Diğer sorunuza gelecek olursak; resme başlamadan önce zihnimde tasarlıyorum, bazen eskizler çiziyorum ama boya katmanları ve renkler genelde tuvalde oluşuyor. Bu arada, zihnimde tasarladığım ancak hâlâ hayata geçiremediğim projeler de var tabii...

Renkler sizin için tam olarak ne ifade ediyor?

Renkleri hayatı tekdüzelikten kurtaran hatta kolaylaştıran güzellikler olarak görüyorum. En tekdüze hâli sadece tek renkten oluşan bir hayat olurdu: ton sür ton! Üzerinde düşününce fark ediyor insan;

sadece görsel bir çeşitlilikten bahsetmiyorum, bazen bir iletişim dili bazen bir mesajdır renk, bu da hayatı hem çeşitlendirmesi hem de kolaylaştırması anlamına geliyor benim için.

Farklı kültürleri görmenin sanata bir katkısı olur mu? Size neler kattı?

Farklı kültürleri görmenin ve onlarla yaşamının sanattan bağımsız olarak zaten insana çok şey kattığını düşünenlerdenim. İnsana katkısı olan her şeyin sanata da katkı sağlayacağı muhakkak. Farklı kültürler kişiye yeni perspektifler getiriyor. Yeni bakış açıları, pencereler, kapılar aralarken bir bakıyorsunuz köprüler bile kurulmuş hayatınızda... Güzel tecrübeler kattığı kadar kötü tecrübeleri de barındırıyor yaşadıklarınız. Bu tecrübelerin de insana, yaşamın olmazsa olmazı gördüğüm diğerkâmlığı öğrettiğini düşünüyorum.

Bir Türk olarak yurt dışında sanatçı olmanın avantajları ve zorlukları üzerine söyleyecekleriniz nelerdir?

Hangi yurt dışı diye sormak isterim? Suriye’de de o halkı yeterince tanıyacak kadar yaşadım; Avusturya’da da uzun yıllardır yaşıyorum. Pek tabii iki bölgede de Türk algısı çok farklı. Avrupa’da bir stereotipleştirme var ve özellikle başörtülüyseniz size bakış açıları pek pozitif değil. Ama pek çok toplumda olduğu gibi ideolojiyi sanattan bağımsız tutanlar burada da mevcut. Bunlar farklı kültürleri tanımak isteyen, yeniliklere açık ve ön yargısı olmayan insanlar... Farklı olmanın verdiği bir taze kan/farklı bakış açısı vs. Bunlar da avantajları...

Farklı sanatlar arasında bağ var mı sizce? Yazı ve resim arasında mesela?

Özellikle teolojik konulara eğilimli olan ben ve benim gibi sanatçılar hayatı bölünmez bir bütün olarak değerlendirir. Dolayısıyla her şeyin birbiriyle bağlantılı ve ayrıştırılmaz olduğunu düşünür. Kavramsal soyut çalışan bir sanatçı olarak bu bağı çok önemseydiğimi söyleyebilirim. Her sanatçı bu şekilde görmez ama benim güzergâhım için bu bağın gerekli olduğu kanısındayım...

Eserlerinizdeki temel meseleleriniz nelerdir?

Özetle; bir sanatçı en çok iştiğal ettiği konuları kendine seçer. Benim için teoloji çok önemli. Görmeye çalışmak-anlamaya başlamak-idrak etmek veya hatta yeni perspektifler katmak... Bunlar soyut eserleri ve elbette benim işlerimi de okurken yapılması gereken eylemlerden. Umberto Eco’nun “Açık Yapıt” adlı eserinde ifade ettiği şekliyle “ancak o zaman soyut bir eseri çoğaltmak mümkün oluyor.” Bununla birlikte Kimlik, Kadın, Mülteciler, Göç gibi toplumsal konular da eserlerimde işlediğim temalar.

Beğendiğiniz bir eserinizi bitirdiğinizde kendinizi nasıl hissedersiniz?

Soyut çalışan sanatçı için en önemlisi resmin bitmiş olduğuna karar verebilmektir kanaatimce. Bir eseri yormamak, zorlamamak ve onu “kitschleştirmemek” gerektiğini düşünüyorum. Bir eser bittiğinde, bu oldu artık deyip arkaya imzamı atabiliyorsam kendimi huzur içinde hissederim.

Resim çizerken okuduklarınız

dan esinlenir misiniz? Yazıyla resmin birleştiği yer neresi?

Tabii esinlenirim. Zaten bizi biz yapan şey karakterimiz ve genlerimizden başka, tecrübe ettiklerimizdir. Yazı ile resmin birleştiği yer, sanatım özelinde konuşuyorsak; serilerimdir.

Size göre resim yaparken en çok dikkat edilmesi gereken şeyler nelerdir? İyi bir ressam olmanın önemli kuralları nelerdir?

Eskiden olsa, işin “kitsche” dönüşmeyecek, neyi neden yaptığını anlatabilmelisin, bir resim boşluk kabul etmez; boyanmayacak bir alan bırakmamalısın vs. derdim. Bu liste uzar giderdi. Ama şimdi özellikle modern sanat ve sanat eserlerine biçilen değerleri gördükçe bunların sanat dünyasında genel kanı olarak dikkat edilecek hususlar olmadığı fikrine kapılıyorum. Bu cümleleri hâlâ kendimce savunuyorum tabii... Ben her şeyden önce bir insan olarak ressam da içinden gelen sese kulak vererek, seçtiği çeşitli araçlar yoluyla üretimini yapıyor. İşin temeli budur kanımca.

Eserler bir mesaj vermelidir mi? Bakanlar mutlaka bir mesaj aramalı mı resimde?

Resmin tarihsel sürecine baktığımızda genel olarak eserlerin mesaj niteliği taşıdığını görüyoruz. Özellikle kilise bu alanda çok önemli bir yer tutar ve günümüz sanat anlayışının yerleşmesinde önemli faktörlerden biridir. Tabii özellikle 70 sonrası kapitalizm

harika bir şekilde sanatı kendi çıkarları için kullanmış ve hâlâ da sanatı kullanmaya devam etmektedir. Daha derinlere inersek Derrida’nın söylediği şekliyle söylersek; eşyalaşması ve müzeliğe hâle gelmesinde sanatın metaya dönüşmesi yatıyor. Diğer yandan estetik ve insanın çevresini güzelleştirme ihtiyacı da doğuştan gelen bir özellik. Lâkin İslam eserlerindeki biçim-mana ilişkisini de ayrıca irdelemek gerek. İslam tarihi boyunca sanat nasıl gündelik zevk unsuru şeklinde eşya-

Renkleri hayatı tekdüzelikten kurtaran hatta kolaylaştıran güzellikler olarak görüyorum. En tekdüze hâli sadece tek renkten oluşan bir hayat olurdu: ton sür ton! Üzerinde düşününce fark ediyor insan; sadece görsel bir çeşitlilikten bahsetmiyorum, bazen bir iletişim dili bazen bir mesajdır renk, bu da hayatı hem çeşitlendirmesi hem de kolaylaştırması anlamına geliyor benim için.

ya tezahür ediyordu? Mana-araç ilişkisinin bu derece estetize edilerek kullanılagelmesi müthiş! Dolayısıyla eserin her zaman mesaj vermesinin gerekli olmadığını düşünenlerdenim.

İlk serginizi ne zaman açtınız? Bize şu ana kadar sergileriniz hakkında bilgi verir misiniz?

İlk sergimi 2003 yılında açtım. Viyana Belediyesi’nde açılan bir karma sergiydi ve o sergiye sa-

nıyorum 4-5 eserle katılmıştım. Kimlikle ilgili bir seriydi. “Deverân Aralığı” adlı sergim ise 2013 sonrası Avrupa’nın ve Balkanlar’ın birçok ülkesinde sergilendi. Oldukça pozitif dönütler aldım. Kültürümüze yabancı olsalar da izleyicilerin ‘işleri’ anlama çabaları ve onlar hakkındaki yorumlarıyla eserleri çoğaltmaları benim için ayrıcalıklı bir tecrübeydi.

Bunlara ilaveten “Kâbe”, “Lâ”, “Terk Edildiğinde Ahenk” adlı çalışmalarım Viyana’da bulunan farklı galerilerde sergilendi. Pek tabii bazı sergiler Türkiye’de de gösterildi.

Tarzınız, etkilendiğiniz akımlar, Türkiye’de ve dünyada örnek aldığınız ve beğendiğiniz sanatçılar kimlerdir?

Kavramsal Soyut çalışıyorum bildiğiniz gibi. Eserlerimi Doğu-Batı sentezinin bir tezahürü olarak görmek mümkün. Arap harflerini deformasyona tabi tutup tuval üzerinde grafikler oluşturuyorum. Onun dışında Kâbe’yi iç içe geçmiş/çok katmanlı ve renkli çalıştığım bir sergim var. Bahsettiğim gibi göçü tema edindiğim sergim bambaşka materyallerden oluşuyor... Belli bir tarzım sadece o sergi içinde oluyor. Mesela “Kâbe” sergisinden bir eseri gördüğünüzde; eğer ki o sergiye ait 2-3 eser gördüyseniz bu Betül Burnaz’ın diyebiliyorsunuz. Ama “Lafzı Celil” sergisiyle “Kâbe” sergisi az miktarda benzerlik gösteriyor. Bağlantı kurmak için de biraz uğraşmak gerek. Tabii esinlendiğim akımlar oluyor muhakkak.

Çünkü beynimiz bilinçsiz olarak bile bağlantı kuruyor. Bilinçaltı, farkındalıklarımızın ötesinde işler çıkarmamıza sebep olabiliyor bazen. Farkında olarak örnek aldığım bir sanatçı yok. En beğendiklerimden ilk aklıma gelen isimler şunlar: Marx Ernst, Adnan Çoker, Erol Akyavaş, Rene Magritte, El-Lissinsky, Kazimir Maleviç, Paul Klee...

Batı'nın sanata bakış açısıyla Türkiye'nin sanata bakış açısı farklı mı? Bu farklar nelerdir?

Batılılar ile Türkler arasında farklar mevcut. Geçmişten bugüne dünyada ekonomik gelirin yüksek oluşuyla sanat eserine harcanan yatırımın doğru orantılı olduğu bir gerçek. Batılılar sanat eserine bize kıyasla daha fazla yatırım yapmakta. İnsanımıza baktığımızda, birçoğunun binlerce liraya satın aldıkları ve o anda değerini kaybeden akıllı telefonları kullandığını görüyoruz. Veya son model arabalara biniyorlar. Ancak iş bir sanat eserini satın almaya gelince ne yazık ki değerlendirmeleri/değer vermeleri değişiyor. Tabii Batılı ülkeler, sanat eseri satın alan tüccara, yaptığı harcamayı ödeyeceği vergiden düşme imkânı vererek dolaylı da olsa sanatçıyı destekliyor. Bu destekler sayesinde sanatçılar, yaşamlarını icra ettikleri sanatlarından elde ettikleri kazançlar ile sürdürebiliyor. Batıda el emeği bize kıyasla çok daha kıymetli. Bizde ne yazık ki el emeği (zanaat ve sanat) henüz hak ettiği değere ulaşamadı.

Sanatla ilgili en büyük hayaliniz nedir?

Kendime dair hayalim; aynı bünyede buluşmuş bir atölye ve galleriye sahip olmak... Genel olarak

sanata dair hayalimse toplumsal bilinçaltında yer eden sanatın sadece belli bir kesime hitap ettiği algısının değişmesi...

Başka sanat dallarıyla ilgileniyor musunuz?

Genel olarak el sanatlarına yatkınlığım olduğu söylenebilir. Ancak şu an sadece kendi işimle ilgileniyorum.

Nasıl çalışıyorsunuz? Sizi neler teşvik ediyor veya besliyor?

Oldukça dağınık çalışan biriyim. Ama yoğunlaştığımda saatlerin nasıl geçtiğini anlamıyorum ve ortaya çıkan işten tatmin olmuş bir şekilde günümü sonlandırıyorum genellikle. Bu da beni yeni eserler için teşvik ediyor. Elbette yeni bir sergiye hazırlık da güzel bir itici güç oluyor. Kitaplar, müze veya sergi gezileri bazen huzur bazense gerilim ve kaygı sebebi oluyor. Bunlar beni genelde besleyen etmenler...

Türkiye ve Avusturya'daki sanat eğitimi, uygulaması, sanatçı tavrı, galeri-sanatsever ilişkisi başta olmak üzere benzerlikler ve farklılıklar nedir?

Bu konuları kısaca açıklamak pek mümkün olmasa da özetlemeye çalışayım: Avusturya'da Viyana Üniversitesi Güzel Sanatlar Fakültesinde Prof. Günther Damisch'in derslerine 1 yıl kadar misafir öğrenci olarak katıldım. Bu sürede derslerde en çok öğrendiğim şey şunlar oldu: Fikir özgürlüğü ve amacını belirleyerek aktarabilme fırsatı... Benim açımdan bu dersler son derece verimli geçmişti. Türkiye'de de 1 yıl özel öğrenci olarak üniversitede doktora derslerini

takip ettim. Bölümde elbette kompleksiz, açık görüşlü, özgün hocalar vardı. Ama bir sanat akademisinde bulunmasını tasavvur edemeyeceğim sığılıkta öğrenciyi baskılamak isteyen mutaassıp hocalar da mevcuttu. Bu da sanatın tabiatına aykırı bir taraf olduğundan sanatçıyı, hatta sanatı örselemiş oluyor. Genel olarak bir kıyaslama yapmak ne kadar doğru bilmiyorum ama Avrupa'da sanatçıların çok daha rahat olduklarını düşünüyorum. Belki hak ettikleri değere ulaşmış olmanın konforunu yaşadıklarındandır.

Yurt dışında yaşayan/büyüyen dikkatinizi çeken Türk sanatçıları kimlerdir?

Erol Akyavaş ve Burhan Doğançay Türk sanatçıları arasında en dikkatimi çeken isimler.

Viyana'da bir ressam olmak sizin için zor oldu mu?

Avusturya veya Türkiye; her ne kadar farklı dinamiklerden beslenseler de ikisinde de bir ressam olarak hayat sürdürmek oldukça zor. Sanırım sanatçı olmanın zorluğunu Türkiye'de daha çok fark ediyorum. Sadece şahsım adına değil, genel olarak sanatçı adına... Türkiye'de bir sanatçı olarak kabul görmek bulduğunuz kesimle doğru orantılı diye düşünüyorum. Nerede yaşadığınız ve toplumun hangi kesimiyle muhatap olduğunuz, sanat dünyasınca benimsenmenizde etkileyici oluyor. Özetle Türkiye'de sınıfsal farklılıkların yol açtığı zorluklar söz konusuysa, Avusturya'daysa bu durum daha çok dinî tercihler boyutunda zuhur ediyor diyebilirim.

Kâbe

1

RESSAM BİZE NE SÖYLÜYOR?

ECEM TUBA HIZARCI

Betül Burnaz, sanat eğitimini Türkiye, Şam ve Viyana'da aldı. Viyana Üniversitesi Siyaset Bilimi Bölümünden yüksek lisans derecesiyle mezun olduktan sonra Kultur Konzept Austria'da Kültür ve Sanat Yönetimi programını bitirdi. Dünyanın farklı yerlerinde sergiler açtı. Viyana, İstanbul ve Sapanca'da çalışmalarına devam ediyor.

Betül Burnaz'ın farklı konseptler üzerine çalışmaları var. Bu konseptlerden ikisinin ne anlama geldiğini ondan dinledim. Birkaç konseptine eğilmek ve görebildiğim, anlayabildiğim ve hissedebildiğim kadarıyla bu resimlerin bende oluşturduğu duygulara değinmek istiyorum.

Konsept: Deverân Aralığı-Lafzı Celil

Deverân Aralığı-Lafzı Celil konseptinden bu üç eser akrilik ile yapılmıştır. Birinci resimde, Cosmos'da sanki

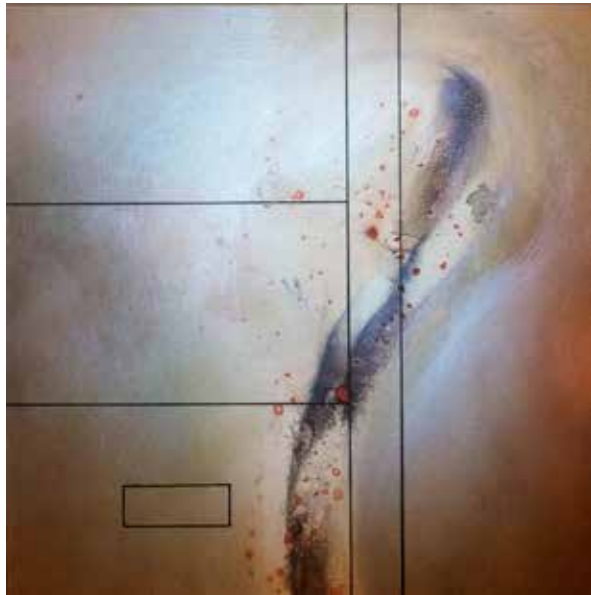
bulutların arasından galaksinin ortasına düşüyoruz ve karşımızda bir gezegen duruyor. Bu farklı renkler ve belirsiz şekiller arasında geometrik bir figür dikkatimizi çekmekte. Dört eşit parçaya ayrılmış bir çember ve parçalardan birinin ortasındaki parçaların küçülmüş hâli yine dikkatimize seslenmekte. Evrenin ortasında duran dünyayı mı canlandırıyor acaba türünden sorular aklımıza gelmekte. Bu soruları resme bakan herkesin farklı farklı cevaplayacağını düşünüyorum.

Dream adlı eserde ise yine geometrik figürlere ayrılmış parçalar ve bu parçaların birinde daha küçük bir geometrik çizim görülüyor. Dream'in arka planında düşen bir kuş tüyüne benzeyen bir şekil bulunuyor. Renkler alevin içinde duran bir silüet gibi duruyor. Geometrik figürler bu belirsizliğe daha limitli bir

şekil veriyor sanki. Üçüncü akrilik resimde ilk iki eserden biraz daha farklı bir tarzla karşılaşıyoruz. Bu defa, arka plan siyah ve geometrik şekiller çok belirgin.

Betül Burnaz bu konseptle ilgili "Kuraldışı olanın da kuralın da birbirini bütünleyen kavramlar olabileceğine dair bir bakış açısı sunuyorum." dedi ve şöyle devam etti: "Tam da bu noktada, her ne kadar Allah lafz-ı celîlinin hat sanatı ile klasik üslûplarda yazılmasını, belli kurallara ve ölçülere oturtulmasını değerli ve anlamlı bulmaktaysam da denemelerimde çizgiyi kaligrafik tasarımlara da açılmak için bir boşluk olarak değerlendirdiğimi söylemeliyim. Noktanın-çizginin, zeminin-havanın, rengin-renksizliğin deverânına böylece katılmayı tecrübe ettiğimi de..." 'Bu inançla, Allah lafzını kimi zaman akışkan, kimi zaman geometrik formlarla yeniden

A) Deverân Aralığı/Lafzı Celil B) Deverân Aralığı/Lafzı Celil C) Deverân Aralığı/Lafzı Celil D) Deverân Aralığı/Lafzı Celil E) Deverân Aralığı/Lafzı Celil

2

biçimlendirip/deformasyona tabi tutup yorumlamaya çalıştım. Genelde zemini/arka planı yoğun tutarak, kimi zaman uzay yüzeyi, kimi zaman alevleri hatırlatan pek çok farklı ve girift dokuya ulaştım. Noktalar ve çizgilerse; süprematist tarzdaki grafikler hâlinde, olabildiğince sadeleştirilmiş görüntüler ile farkların döngüsüne açılan emniyetli pencereler şeklinde dokuların üzerinde yer buldular kendilerine...” Ressamın bu sözleriyle bu konseptteki eserlerde bulunan anlam derinliğinin farkına varıyoruz. Betül Burnaz bu çalışmalarla teolojiye verdiği önemi ve kendi sanat anlayışını, her ne kadar zor da olsa, varlığını geri çekerek çok değerli bir şekilde yansıtıyor.

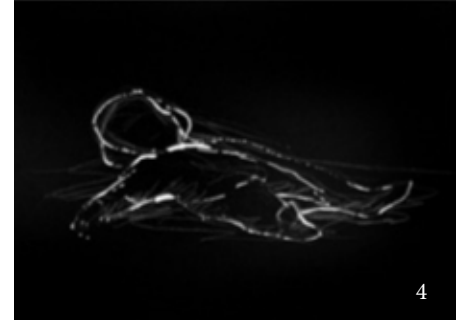
Konsept: Göç-Terkedildiğinde Ahenk

Bu konseptte görebildiğimiz dört eserin ortak noktası göç (III) ve (IV) karton üzerine daksil ile çizilmişken, diğer ikisinin arka fonları akrilik, ortaları ise pigment ve minerallerle boyanmış. Bu orijinal fikirler resme bakar bakmaz dikkatimizi çekiyor. Eserleri iki kategoriye ayırmak mümkün: Bir tarafta arka plan renkleri ve ortalarında daha çarpıcı renkler bulunan iki eser varken diğer iki eserdeyse siyah ve beyaz iki ana renk var. Bu dört esere bakıldığında, ilk dikkatinizi çeken bölge, resimlerin orta kısımları. Ya tam anlam veremediğimiz renkler ya da vücutları beyazla çizilmiş insanlar... İlk baktığımızda renklerde oluşan soru işaretleri kaybolmasalar da düşüşteki bir insan figürü veya yerde yatan çocuk vücudu ressamın konseptine verdiği ismi daha iyi anlamamıza sebep oluyor. Enes Kabakçı, Betül Burnaz’ın bu konsepti üzerine şunları söylüyor: “Sözcüklerle nesneler, imgelerle gerçeklik arasında daima derin bir uçurum vardır. Gerçekliği imgelerle yorumlamak sanatçının işidir; söz konusu uçurumun iki yanını (imgeler ve gerçeklik) bir köprüyle bağlamak, böylece sanatçının

eserini yorumlamak ise izleyicinin... Sanat şayet şekil verilmiş madde olarak kavramsallaştırılırsa, madde (örneğin burada mineraller) sanatçının şekil verici eyleminin ya da en geniş anlamda muhayyilesinin (imagination) nesnesi anlamına gelir. Tüm imgeler kuşkusuz insan yapısıdır. İnsan muhayyilesinin zirvesini teşkil eden ve sanatçının yaratımına can katan imgeler, insan ve toplum bilimleri bir yana, edebiyatın sunduğu imkânlardan bile daha zengin, daha etkili ve kesindir.” Ressamın eserlerine bakanların çıkardığı anlamlar ressamın gördüklerinden daha farklı ve diğer izleyicilerin çıkarımlarından da daha değişik olabilir. “Sanatçı da herkes gibi yalnızca baktığı şeyleri görür; bakmak her şeyden evvel bir seçme eylemidir. Peki insan bakacağı şeyi nasıl seçer?” diyor Enes Kabakçı. Sanatın, buradaki renk seçimlerinin, şekillerin, boyutların ve her ögenin aslında çok bilinçli seçimler olduğu kanısına varmak mümkün. Ressam aslında her eserinde bize kendi gözüyle gördüğü bir kareyi yansıtıyor adetâ. Dünyanın bazı olaylarına bir de onun penceresinden bakma imkânı sağlıyor bize. Bunun bilincinde olduğunda resimlerdeki renkler ve şekiller daha çok anlam kazanıyor sanki. (III) ve (IV) numaralı resimlerde dış izleyicilerin duruşları siyah ve beyaz çizgilerle keskin bir duruşu simgelemiş. İlk resimde gördüğümüz o karanlığın ortasında açılan mineraller ve dünyanın farkına varan bir göz gibi geliyor. Ancak ressam aslında buna farklı bir anlam vermiş: Mineralli resimlerde arka fondaki renkler beyazken ümidi ve hayalleri sembolize ediyor; siyah fonlular ölümü, bitişi ve karamsarlığı ifade ediyor. Ortadaki mineraller de insanları ve batan botları... Bu resimlere dikkat kesilenlerin sanatın bize aktardıklarının daha da çarpıcı olabileceğini bir kez daha görmesi mümkün olur.

3

4

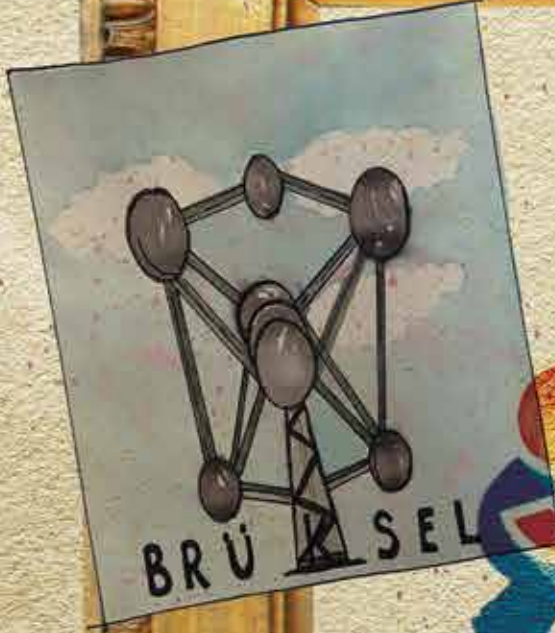

ECEM TUBA HIZARCI

T

1998’de Fransa’nın Mont-Saint Martin şehrinde doğdu. İlk ve orta eğitimini Longwy şehrinde Notre-Dame des Récollets okulunda tamamladı. Lisans eğitimine Belçika’da Namur Üniversitesi Tıp Fakültesi’nde Eczacılık bölümüne devam ediyor. Dünya ve Türk mitolojisi ilgi alanıdır.

Viyana

SEHIRLERIN DILI

VORARLBERG

Strasbourg

ILLUSTRASYON: TUĞBA ERDOĞAN

KİM BİLİR BİZ, KAÇ ŞEHRİN İNSANIYIZ?

ELİF ÖZKAN

insanın kuş misali bir şehirden diğerine, bir ülkeden başka bir ülkeye seyahat edebilmesi için bir bilet, bir pasaport bir de sırt çantası edinmesi yeterli. Bu üçlüyü ve tek başıma yolculuğa çıkmayı seviyorum. Bana özgürlüğü, keşfetmeyi, yeni insanlar tanımayı ve büyümeyi öğretiyor. Yolculuk esnasında farklı maceralara koşmayı, yalnız başıma zorlukların üstesinden gelmeyi, farklı alışkanlıklara ve yaşam

tarzlarına rastlamayı seviyorum. Her yolculuk yeni bir bakış açısı kazandırıyor; yeni hikâyeler, yeni deneyimler ve yeni maceralar keşfetmeme destek oluyor.

Bazen düşünüyorum, şehirlerin dili olsa da konuşsa. Kim bilebilir; her sokağın, dikili her ağacın ve çiçeklerin neler neler anlatacağını? Her birinin birbirinden farklı hayat hikâyesi, yaşantıları, mutlulukları ve hüznüleri var. Şehir ne büyük ne geniş ne

zengin bir kelime... Dünyanın her ülkesinde apayrı, bambaşka şehirler var. Her birinin farklı bir ismi, farklı bir geleneği, göreneği, tarihi ve kültürü var. Kimi şehirler isimleri ile bütün dünyada ün kazanmışken, kimi şehirlerin isimleri hiç duyulmamış bile. Bazı şehirler görselleri ile hafızalara kazınmış, sıcaklıkları ile kalplere işlemişken, bazıları öyle soğuk ve ürkütücü gelir ki onları hatırlamak bile istemezsiniz. Şehirlerin kimileri en güzel ha-

yalleri süslerken, kimileri en acı hayatlara şahitlik etmekte. Bazı şehirlerde mutluluklara şahitlik edilmesi için havai fişekler patlatılırken bazı şehirler patlayıcılar ile yerle bir olur; bunun sonucunda nice yaşamlar son bulur, nice evlatlar annesiz-babasız kalır nice binalar, eserler yerle yeksan olur.

Bugüne kadar çok şehir dolaştım, farklı diyarlar keşfettim. Her şehirde ayrı bir güzellik, farklı bir kültür, düzen ve alışkanlık olduğunu, her şehrin kendine ait bir özelliği bulunduğunu gördüm. Dolaştığım onca şehir, rastladığım onca insan, gezdiğim ve gördüğüm onca diyar bana her şehrin kendine ait bir karakterinin varlığını öğretti. Ve ben şehirleri en çok insanlara benzettim. Her insanın farklı bir özelliği, farklı bir karakteri olduğu gibi, bence her şehrin de ayrı bir yapısı, mimarisi, kişiliği ve özelliği var. Bir şehirde bulduğumuz özellik veya kolaylık başka bir şehirde bulunmuyor. Bazı şehirler âşıklar şehridir tıpkı Paris gibi, Venedik gibi... Bazı şehirlerin simgesi ise daha farklıdır, hüznün gibi, yoksulluk veya zenginlik gibi...

Dert ortağınmış gibi bazı şehirlerin sanki seni anıyorum dercesine hüznüne ortak olduğunu hissedersin. Sokaklarında dolaşırken bir dosta içini dökercesine, dertleşircesine rahatlırsın. Bazen içinde kopan fırtınaları hiç kimse anlamazken, sadece sokaklar seni anlar, hüznün ne olduğunu bilen, gören sokaklar...

Bir şehrin güzelliği insanların davranışlarına da yansıyor sanırım. Tebessüm saçıyan insanlara

rastlarken bazı şehirlerde, bazılarında asık suratlı ve kin dolu insanlar yüzünden hemen kaçmak istersiniz.

Kim bilir, hayatımız boyunca kaç farklı şehirden geçeceğiz. Yollarımız hangi şehirlerde ve kimlerle kesişecek? Kaç kişinin hayatına dokunacağız, kaç kişinin geçtiği yollardan geçeceğiz.

Ama önemli olan, şehirlerden geçerken, kırmadan, incitmeden geçebilmektir, tıpkı bir köprü oluşturmak ve o köprü sayesinde birlik ve beraberlik kurmak gibi... Tıpkı kalpleri kırmadan, kalplere dokunarak ilerleyebilmek gibi olmalı şehirlerden geçmek.

İstanbul tebessüm saçan bir şehir... Beni büyüleyen şehir... Kafamı göğe her kaldırdığımda içime huzur veren şehir... İstanbul'u kendime benzettimde rahatlarım. Ona benzemeye çalışırım ben de hemen.

Hangi şehir bir çay ve simit alıp, deniz kıyısında dolaşırken martı, vapur ve dalga seslerini duymak kadar huzur verir ki insana? Hangi şehirde, adres sorulduğunda bilmemelerine rağmen sırf yardımcı olabilmek için birkaç saniye düşündükten sonra dümdüz yürü, ileride birine daha sorulur. Hangi şehrin kalabalık ve işlek caddelerinde tebessüm eksik olmaz yüzlerden? Hangi şehir bütün dünyanın kültürlerine kapı aralamayı başarabilmiştir? Hangi şehir bütün dünyaya açılmış bir köprüdür?

İsmi duyulduğunda yüzlerde bir tebessüm ve gönüllerde bir özlem oluşturan, hatırlandığında 'Ah İstanbul!' diye özlemle mırıldatan

bir şehir... Ben bu şehrin eşini, dengini, benzerini bulamadım.

Bir de Avrupa'da yaşayan bir Türk isen, bir ayağın Avrupa bir ayağın Asya ise İstanbul daha çok senin olur. Daha da çok benimsersin İstanbul'u. Çok daha yakın gelir sana, daha çok seversin. Çünkü insanlara kendini anlatamazken İstanbul anlar seni. Tıpkı Avrupa'da yaşayan Türkler gibi o da ikiye bölünmüştür. Tıpkı bizim gibi: Bir ayağı Avrupa'da, bir ayağı Asya'da.

'Türkiye'yi mi daha çok seviyorsun, yaşadığın ülkeyi mi?' ya da 'Türkiye'ye dönmeyi düşünüyor musun?' diye her sorulduğunda, kendimizin bile cevap bulmakta zorlandığı bir çıkmazda hissetmek gibidir İstanbul. İstanbul tam da budur.

Bu soruların cevabı yok diye haykırmak istersiniz bazen. Yaşamayan anlamaz. Yaşayan anlatamaz. Bilmez ne denli zor ne denli cevapsız sorular bunlar. Tıpkı İstanbul Asya kıtasına mı, yoksa Avrupa kıtasına mı ait sorusu kadar anlamsız ve karışıktır bu sorunun cevabı.

Sahi biz hangi ülkeye aidiz? Bu sorunun cevabı yok bende, hatta Avrupa'da yaşayan hiçbir Türk gencinde de sorunun cevabının olduğunu sanmıyorum. Ülke coğrafi bir kavramdır, biz ortalarında bir yerlerdeyiz, kendimiz bile asıl yerimizi bulamayacak kadar ortalarda hem de... İstanbul gibi, bir ayağımız Avrupa, diğer ayağımız Asya kadar ortalarda bir yerlerde. Kaybolmuş gibiyiz. Fakat bizim bildiğimiz tek bir gerçek var. İstanbul'uz biz.

ELİF ÖZKAN

Fransa'nın Grenoble şehrine yakın bir kasabada dünyaya geldi. İlk ve orta öğrenimini burada tamamladı. Grenoble Üniversitesi'nde Psikoloji dalında lisans eğitimi aldı. Şu an Eğitim ve Öğretim Programları üzerine yüksek lisans programına devam ediyor.

PERDELERİNİ KAPATMA: SOĞUK ŞEHİR KÖLN

SEHER ESMA TELAŞELİ

Hadi, durma, perdelerini aç; çünkü güneşin sıcağına ihtiyacımız var. "Tekne limanda güvendedir. Ama teknenin amacı bu değildir." der Paulo Coelho. 'Kıyıyı gözden kaybetmeye cesaret etmedikçe insan, yeni okyanuslar keşfedemez.' diye tamamlar Andre Gide.

Penceremden bakınca, gemicilerin ayak izleri ile şekillenen bir kıyıyı ve Almanya'nın Köln şehrini keskin bir bıçak gibi ikiye

kesen Ren Nehri'ni görüyorum. Çocukken Ren Nehrinin sonuna koşmak ve sonun nerede olduğunu bilmek isterdim. Gelin mazim ile şekillenen ve önümde beliren şehri birlikte gezelim: Köln'de fark edeceğimiz ilk şey şehrin havası olacaktır. Köln'ün iliklerinize kadar işleyen soğuk bir havası var. Hava ağır ve bulutlar gri... Çoğu zaman yağmur da yağmaz bu şehre. Bu yönüyle usta bir ressamın boyadığı bir tabloya benzetilir. Böyle günler-

ce, belki de haftalarca gri bulutlar şehrin üzerinde gezinir ama gökyüzünden tek bir yağmur damlası düşmez. Kan renginde olan tan ağartısı bile gri bir renge bürünür ve ağaçlar şehirdeki soğuğu hissetmiş gibi rüzgârın hiddeti ile tir tir titrer.

Bu şehre gelirken en kalın paltoyu giymek büyük bir önem taşımakta.

Ren Nehri'nin bir yanını tarihî Dom Katedrali süsler. Katolik

Hristiyanlar için açılmış bir ibadethanedir burası. Yine Gotik tarzında yapılan en büyük katedral olduğu için turistlerin ilgisini çekmekte. 1248 yılında başlayan ve 1880 yılında biten kilisenin inşaatı 632 yıl sürmüş. Yapım süresinde tüm nikbinliğini kaybeden halk, büyük bir gailenin içine batmış. İnşaat süresinin bu denli uzun sürmesinde, şeytanın eli olduğuna inanır Alman halkı. Bundan dolayı Dom Katedrali'nin en üstünü süsleyen ve üzerinde üç çizik bulunan bir taş "Şeytanın Pençesi" adı verilmiş. Katedralin içinde Üç Kutsal Kral'ın kemiklerinin bulunduğu söylenmektedir. Bu yüzden Köln'e "Sancta Colonia", yani "Kutsal Köln" adı da verilmiş. Bu katedral, değerli okuyucum, Köln şehrindeki en büyük yapıdır. Bini aşkın merdiven çıktıktan sonra Dom Katedrali'nin balkonundan elini göğe uzatırsın ve bulutlara dokunuyormuş gibi hissedersin kendini. Aşağıya baktığında birer karınca gibi görünen insanları izlersin. Ne zaman bu hislere kapılsam,

duygularımın beni yanılttığını beliren Şems-i Tebrizi'nin şu sözü gelir aklıma: "Mühim olan, yükselme çıkıp hayata tepeden bakmak değil; mühim olan ne kadar yükselsen de her şeye eşit mesafeden bakabilmektir."

Ve son olarak belirtmek isterim ki, sadece Hristiyanlar yok Dom Katedrali'nde. İçeriye adım attığında her dinden ve farklı kültürlerden onlarca ziyaretçi görebilirsin.

Dom Katedrali'nden çok uzakta değil, on adım mesafesinde "Âşıklar Köprüsü" adını taşıyan Hohenzollernbrücke'yi bulabilirsiniz. Trenle veya yürüyerek geçen herkes bu köprü'nün güzelliğine hayran kalır. Köln'de yaşayan insanlar birer Parisli değildir aşkın dili ve ırkı olmadığı da bir gerçektir. İlk baktığınızda köprü'nün demirliklerine sabitlenmiş binlerce, belki de yüzbinlerce rengârenk kilit görürsünüz. Âşık çiftler rengârenk kilitlere kendi isimleri ile günün tarihini yazarlar ve

köprü'nün demirlerine bağlarlar. Sonsuz sevgi ve sadakat üzerine yemin ettikten sonra kilitlerin anahtarı geleneğe uyularak Ren Nehri'ne atılır. Eski bir rivayete göre bu anahtarlar, bir melek tarafından toplanarak gökyüzüne taşınır ve âşık çiftler ancak ölümlemlerinden sonra sonsuz sevgi ve sadakat yeminlerini bozabilirler.

Ayrıca ünlü yazar Heinrich Böll'ün ayak izleri süsler bu şehrin kaldırımlarını.

1972 yılında Nobel Edebiyat ödülüne layık görülen Böll, Almanya'nın en önemli ve en tanınmış yazarları arasında yer alıyor. İkinci Dünya Savaşı sonrası Alman edebiyatını başka hiçbir Alman yazarının başaramadığı ölçüde etkilemiş, ona adeta damgasını vurmuştur.

Böll, Köln ve Ren hakkında şöyle der: "Ren ve Köln babam için çok önemliydi. Bize ideal bir yürüyüş ve dinlenme yeri oluyordu, bazen ise sadece bir sınırdı. Büyükbabam her zaman Sibirya'nın Ren'in diğer tarafında başladığını söylerdi."

Bu biraz da Kölnlül olmanın kibirliliği idi. Sınır hakkındaki bu farkındalık her zaman güçlü olmuştur. Ren'de yürürken çok uzakları görebiliyorsunuz. Çocukluk döneminde de Ren'e yakın yaşadık, bu yüzden Ren'de her zaman çok yürüdük. Gemileri izleyin, yürüyüşler yapın, sesiniz kısılana kadar bağırın."

Ama gözümüzde canlanan o mavi, temiz ve buram buram nergis kokan tablonun bizi aldatmasına izin vermeyelim. Zira Böll şunu da eklemiştir: "Güzel

ve temiz bir nehir değildi, hayır. 1960'larda da çok ama çok kirliydi, gerçekten kimya kokuyordu. Kimyasallarla o kadar çok kirlenmişti ki, çoğu insan Ren'de fotoğrafların geliştirilebileceğini söylüyordu. Bu bir abartı olabilir, ama gerçekten pek de uzakta sayılmaz."

Ne diyelim, maalesef geçmişin yılgınlığını taşıyan bu nehir, hâlâ acı bir kahverengiye bulanmış hâlde akıyor ve devletin yıllardır tazeliğini koruyacağı umuduyla Ren Nehri her geçen gün daha da kirleniyor.

Elbette ki, Köln insanın memleketine benzemez, ancak gelen Türk vatandaşlarına ani bir hayâl kırıklığı da yaşatmaz. Halkın büyük bir kısmının mahir Türk gençlerinden oluştuğu bilinmektedir. Okul sıralarında, üniversitelerde ve çoğu iş alanlarında Türk nüfusu göz ardı edilemeyecek kadar dikkat çekmekte. Özellikle Köln'ün Mülheim bölgesinde Türk marketlerine, restoranlarına veya kitapçılarına rastlama ihtimali oldukça fazla. Edebî isimlerle süslenen rengârenk tabelalar, insana başka bir şehirdeymiş hissi veriyor. Genellikle Türk gençleri buralarda gezmez. Çoğu mahir gencimizi, Köln Üniversitesi'nin kütüphanesinde veya arkadaşları ile kampüsün büyük bahçesinde piknik yaparken bulursunuz.

2009 yılında temeli atılan Diti Camii'nin yapımı 2018 yılında bitti. Özellikle cuma günleri insanlara kapılarını açan bu camii, kendine özgü mimarisi sayesinde herkesin dikkatini çekmekte. Aynı yapının altında restoranla-

ra, birkaç dükkâna ve bir kütüphaneye rastlamak mümkün.

Gençlerimizin ilgisini En çok cami içindeki kütüphane çekmekte. Özellikle dinî kitapların bulunduğu kütüphanede Türk edebiyatından eserler de raflardaki yerini almış.

Ancak her şey görüldüğü gibi toz pembe değil. Bu cami, yapım sürecinde, fanatiklerce birçok kez protesto edildi. Köln'deki birçok camii gibi bu camiye de yapım aşamasında zarar verildi, sinirli ve bir o kadar da saldırgan fanatikler tarafından mimarisine zarar verildi. Ancak yaşanan bu olaylar sonrasında birlik ve beraberlik ruhu doğdu aramızda. Mevlâna'nın da dediği gibi: "Bir olalım, iri olalım, diri olalım."

Sevgili okur, son dileğimi de sunduktan sonra sana veda etmek isterim: Perdelerini açıp benim için güneşin sıcaklığını hissettiğin için teşekkür ederim. Köln'den bahsederken, kelimelerimi ardına soluksuz takip ettin, bu yüzden eminim ki hayallerinde canlandırdığın şey, bu şoğuk şehir... Ben de kalemimin mürekkebine bu şehri katarak zihnime kadar daldırdım düşüncelerimi ve zihnimdeki dünyayı yansıttım bu satırlara.

Kıyıcı gözden kaybetmeye cesaret etmedikçe insan, yeni okyanuslar keşfedemez, bu yüzden ki, çantayı toparlayıp hayallerinin peşinden koşmanın ehemmiyeti büyüktür.

SEHER ESMA
TELAŞELİ

T

2003'te Almanya/Nürnberg'de doğan yazar, Almanya'nın Köln şehrinde yaşıyor. Katıldığı çoğu yarışmada dereceye giren yazar, 2021'de ilk romanını yayımlamayı düşünüyor. Yazdığı bir öyküyle YTB Türkçe Ödülleri'ne katıldı ve Yazarlık Akademisi'ne katılmaya da hak kazandı.

YAZARLAR, ŞAİRLER, — HANIMEFENDİLER VE BEYEFENDİLER: BURASI PARİS!

BÜŞRA AKYÜZ

“Paris, daha önce onu hiç görmemiş olanlar için heves konusu; orada yaşayanlar için mutluluk ya da mutsuzluk, ama onu terk etmek zorunda kalanlar için her zaman pişmanlıktır.”
Balzac

Hayalleri süsleyen şehir, hayallerle süslenen şehir: Paris... Bir çoğumuz hayallerinin başına koydu Paris'i: Yazarların gözünden baktı, ressamların tablolarında seyretti, şairlerin dizelerinde sevdi, âşık oldu bu şehre. Paris o kadar sevildi ki âşıkların, yazarların, şairlerin, gezginlerin ve ressamların vs. vazgeçilmez durağı oldu. O denli sevildi ki sayısız takma ad verildi Paris'e: hayaller şehri, sanat şehri, kültür şehri, edebiyat

şehri, âşıklar şehri, romantik şehir, ışık şehri, moda şehri, dünyanın en güzel şehri vb. gibi. Kadına benzetilebilir Paris. Kadınlar gibi ona da şiirler yazılıyor, portreler çiziliyor, romanlar yazılıyor, şarkılar besteleniyor.

Uzaklara gitmeden evvel Paris'in içinden ve ona gönül vermiş bir yazardan, Victor Hugo'yu tanıyalım. Çoğumuz Notre Dame Kilisesi'ni ilk ondan duyduk. Balzac ve Émilie Zola'nın yazılarında

dolaştık Paris sokaklarını. Verlaïne'in, Baudelaire'in şiirlerinde işittik ilk kez şehrin sesini. Van Gogh'un, Monet'in tablolarında keşfettik en güzel manzaralarını.

Paris'le ilgili Italo Calvino şunları söylemiş: “Ve Paris, dünya edebiyatının çok büyük bir bölümünün, hepimizin okuduğu, hayatımızda yer edinen birçok kitabın iç manzarasıydı. Benim için Paris, dünyada bir şehir olmaktan evvel, her ülkede milyonlarca

insan için olduğu gibi, kitaplar sayesinde hayal edilen, okuyarak sahiplenilen bir şehirdi. Çocuklukta Üç Silahşörler ile başlayıp Sefiller ile devam ederken; aynı zamanda veya hemen ardından tarihin, Fransız Devrimi'nin şehri oluveriyor; daha sonra gençlik okumalarının seyrinde, Baudelaire'in, şiirin, yüzyılı aşkın bir süredir de olduğu gibi resmin ve büyük roman döneminin şehri oluyor: Balzac, Zola, Proust...”

Dünya edebiyatının bir parçasıdır aynı zamanda Türk edebiyatı. Bundan dolayı Paris'ten payına düşeni almıştır elbet. Türk aydınının Paris sevdası köken bakımından çok eskilere dayanır. Her dönemin kendine has bir Paris sevdalı olmuştur. Paris'i konu alan kitap yayımlarına şöyle bir göz atıldığında günümüzde de bir hayli gönüllere sevda tohumlarını ektiğini fark edebilirsiniz. Nedim Gürsel'in kaleme aldığı Paris Yazıları, Feridun Andaç'ın Paris Bir Yalnızlıktır adlı kitabı, Uğur Kökten'in Paris Kahveler Atlası, Enis Batur'un Paris, Ecekent isimli kitabı ile Cüneyt Ayrıl'ın Benim Paris'im adlı kitabı edebiyatımızda ilk göze çarpan eserler arasındadır.

Paris'i edebiyatta seyreylemek güzeldir. Kitaplar sayfalarında şehrin sokaklarından taşan hikâyeleri biriktirir. Fakat bir şehri tanımanın, anlamının hiç şüphesiz en iyi yolu orada bulunmaktan geçer. O şehri yaşamaktan geçer. Paris büyük bir şehirdir. Bünyesinde farklı toplumlardan çok farklı insanları barındırır. Şehirlerin de ruhları vardır insanlar gibi. Tıpkı bir insan gibidir büyük şehirler. Güzellikleriyle, kötülükleriyle, yücelikleriyle ve alçaklıklarıyla onları kucaklayabilmek gerek. Kalabalık bir şehirdir Paris ve pek çok şehirde olduğu gibi vukuatları da eksiksizdir. Geceleri nabızı düşse de sabah beşe doğru tekrar yükselir. Ardından Parislilerin rutin, günlük koşuşturması başlar. Metro-lar, tramvaylar, otobüsler

tıklım tıklım dolar. Metro kapılarının önü adeta bir karınca yuvası gibi kaynar. Araçlarıyla yolculuk edenlerin trafik çilesi de cabasıdır bu uyanışın. Ne diyelim, gülü seven, dikenine de katlanıyor bir bakıma.

2019'da dünyanın en güzel şehri seçilen Paris'te ulaşım oldukça çeşitli ve kolay. Bu konuda, iyi bir altyapıya sahip. Turistik yerlere ve görülmesi gereken birçok mekâna gidiş geliş, toplu taşıma araçları ile kolayca sağlanmaktadır. Oldukça eskiye dayanan metroları da ziyaretçilere nostaljik bir hava sunar. Genel olarak güzel bir mimari yapıya sahip olan Paris; iyi planlanmış, çoğu binalar eskisine sadık şekilde yenilenmiş ve estetik bir görünüme bürünmüş bir şehirdir. Şehrin sembolü olan Eyfel Kulesi hiç kuşkusuz uğranılan yerler arasında açık ara öndedir. Aslında Paris birçok kişide bir şenlik duygusu çağrıştırırsa da -özellikle Ernest Hemingway'in Paris Bir Şenlik'tir kitabının ismini referans alacak olursak- bu şehir şenlik havası kadar hüznün ve yalnızlık hissini de ustaca yansıtır bize. Hatta öyle ki Paris'in yalnızlığı çok kalabalıktır.

Gökyüzü genellikle bulutlu ve gridir. Yağmur her an yağmaya meyilli olduğu için Parisliler şemsiyenin önemini çok iyi bilir. Kış çok geç Paris'in, bir hayli soğuk olur. Yazı ise kısa sürmekle beraber sıcak ve çok nemlidir. Kışın günler erkenden biterken, yazın bitmek bilmez. Güneş pek hayırsever olmadığından, insanlar Paris'te güneş gördüklerinde kendilerini sere serpe hemen çimene atar ya da kaldırımlardaki kafelerden birinde yerlerini alırlar.

Paris kafeleri, kent yaşamının nabzının tutulduğu yerlerdir. Yazarlar, şairler, güzel giyimli hanımlar, kibar beyefendiler, öğrenciler, turistler ve nicelelerinin uğrak mekânlarıdır kafeler. Yıllar boyunca sayı-

sız yazar, şair ve sanatçının ilham aradığı yerlerdir. Düşündükleri, savundukları ve kurguladıkları şeylerin hepsi bu ortamlarda olgunlaşır. O masalarda dirsek çürütenlerin isimleri saymakla bitmez. Yalnız biri vardır ki ismini zikretmeden geçmek olmaz: Yahya Kemal... Türkçede “Leylak Bahçesi” şeklinde karşılık bulan “La Closerie des Lilas” adlı kafede sürekli oturduğu masaya ünlü şair ve yazarımız Yahya Kemal’in ismi verilmiş. Bu kafede zaman geçiren ünlü yazarlara ait bakır

levhalar masanın üstünde yer almakta. İçeri girip herhangi bir garsona “Yahya Kemal’in masası nerede?” diye sormanız, garsonun sizi hemen köşede yer alan ufak masaya yönlendirmesi için yeterli. Oturursunuz ve böylece Paris’te, Yahya Kemal’le buluşursunuz.

Paris’teki Türk nüfusu, yabancı kontenjan bakımından göz ardı edilecek bir rakam değil. Bu şehirde yaşayan Türklerin büyük bir kısmı aktif bir yaşam sürmekte. Kentin birçok bölgesinde

Türk restoranlarına, kahvelerine, pastanelerine ve marketlerine rastlamak mümkün. Paris’in kalbinde, yani şehrin merkezi bir konumu olan 10. Bölgede Türk Mahallesi bulunur. Dükkânların Türkçe tabelaları hoşunuza giderken yan yana olmaları da tam bir memleket havası verir. Çok sayıda Türk derneği mevcuttur. Genellikle camii ve gençlik dernekleri bunların başında gelir. Bu derneklerde kadınlara, çocuklara ve gençlere yönelik birçok faaliyet gerçekleştirilir. Paris’in maneviyatı da bir açıdan aslında bu camii dernekleri sayesinde ayakta duruyor.

Türk gençleri gerek eğitim gerekse iş alanında tedbirli ve özenli davranıyor ve iyi bir kariyer sahibi oluyorlar. Ayrıca, Türk-Fransız Öğrencileri Derneği (AEFT) ve Türk Gençleri Derneği başta olmak üzere birçok dernek onları yönlendirmek, gelecek nesle yol göstermek ve yardımcı olmak için önemli sorumluluklar üstleniyor. Türkçe öğrenim ve öğretim açısından da Doğu Dilleri ve Medeniyetleri Enstitüsü’nde (INALCO) bulunan Türkoloji bölümü büyük ilgi görüyor. Bu üniversitede öğrenim gören Türk öğrenciler Türk kültürünü, mutfağını, yöresel kıyafetlerini ve halk oyunlarını farklı milletlere mensup diğer öğrencilere tanıtmak için her yıl Türk Günü düzenliyor.

Üniversite kütüphanesinde Türkçe kitaplar, ansiklopediler, dergiler vb. gibi pek çok kaynağa erişmek mümkün. Ayrıca Paris Türk Başkonsolosluğu ve Büyükelçiliği de üniversiteli gençlerle oldukça ilgilenmektedir. Bunca varlığın içinde yalnız tek bir şe-

yin yokluğu çekiliyor. Maalesef Paris’in artık bir Türk Kitabevi yok. Türk Mahallesinde bulunan Paris’in tek Türk Kitabevi olan Mevlâna Kitabevi de hizmet vermiyor yaklaşık bir senedir.

Şehrin bu toz pembe görüntüsünden uzaklaşarak bazı hususları da dile getirmek gerek. Mesela metrolar ve kaldırımlar çok kötü kokuyor. Bunun sebebi çoğunlukla sarhoş veya evsiz insanların buraları mekân bellemesi... Sokak kaldırımlarında kimi zaman bir battaniye, kimi zamansa karton kutuların altında veya metro koridorlarında yatan bu insanlarla karşılaştığınızda içiniz parçalanıyor. Fakat dünyanın tüm orta sınıf burjuva ahlak sistemlerinde olduğu gibi, burada da onlarla karşılaştığınızda ya onları görmezden geliyorsunuz ya da yanınızda varsa erzak bırakarak veya para vererek bir iyilik yaptığınızı düşünüp vicdanınızı rahatlatıyorsunuz. Büyük şehirlerde yaşanabilecek birçok hadiseyle burada da karşılaşılıyor. Özellikle kapkaç ve hırsızlık olaylarıyla. Metrolarda melodik bir tonlamayla uzun uzun neredeyse birbirinin aynı hikâyeleri anlatan dilencilere rastlamanız da kaçınılmaz bir durum.

Tüm pahalı metropoller gibi Paris’te de belli bir standardın üzerinde geliriniz olmadığı sürece rahat yaşamanız çok güç. Paris’te çok fazla üniversite öğrencisi olmasına rağmen, şehrin öğrenci bütçesine uygun olduğu söylenemez. Bundan dolayı bu şehir bir öğrenci dostu değil. Özellikle burslu bir öğrencinin yaşamını devam ettirmesi oldukça zor.

Genellikle öğrencilerin büyük bir kısmı okuldan kalan sürelerinde bir işte çalışmakta.

Kiralar diğer şehirlere göre daha yüksek. Yiyecek içecek ve kafelerin fiyatları da keza öyle. Fakat müzelerin çoğunun öğrencilere ücretsiz olması ve birçok yerde öğrenci kartına indirim yapılması avantajlı bir durum. Toplu taşımalarda öğrencilere indirimli tarife uygulansa bile diğer şehirlere kıyasla o da oldukça pahalı. Şayet burslu bir öğrenci, bütçesini kontrollü bir şekilde ayarlarsa, bursuyla rahatça yaşayabilir. Fakat sosyal biri olamaz, çünkü parası her ayın temel masrafını başa baş karşılayacak miktardadır. Konser, tiyatro, opera gibi ekstra etkinliklere her ay gidemediği gibi her ay kendine özgü bir alışveriş de yapamaz.

Hiçbir şehir dört dörtlük olmadığı gibi hiçbir kişi de öyle değildir. Paris, yaşanılabilir bir şehirdir demek pek doğru olmaz çünkü bu, biraz kişinin nasıl bir yerde yaşamak istediğine bağlı bir durumdur. Lakin, dünyada birçok şehir gibi Paris de elbette görülmesi ve gezilmesi gereken yerlerdendir.

Hayal kurmak; var olmayan ile olabilecek olan arasına bir köprü kurmaktır. Yani güzeldir. Fakat hayal kurmak yetmiyor, bazen kalkıp peşi sıra gitmeyi de bilmeli. Hayalleriniz Paris’ten geçiyorsa şayet Paris sizin hayatınızdan neden geçmesin!

Herkesin Paris’i başkadır. Paris’in hayallerinizde kalmaması için gelip görün kendi Paris’inizi. Sırlarını keşfedebilmeniz dileğiyle...

BÜŞRA AKKÖZ

~~~~~T~~~~~

1995 Konya doğumlu. Ortaokul ve liseyi Fransa’da okudu. Paris’te Doğu Dilleri ve Medeniyetleri Enstitüsünde (INALCO) Türkoloji bölümünde lisans eğitimini tamamladı. Şu an aynı üniversitede Dil Bilimi’nde yüksek lisans eğitimine devam ediyor. YTB Türkçe Ödülleri Deneme Kategorisinde birincilik ödülünü kazandı.

ACI KAHVE KOKUSU, KEMAN SESİNE KARIŞIYOR. BİR YAZ AKŞAMÜSTÜ VİYANA SOKAKLARINDA GEZMEK VARDI!

RUMEYSA ÖZTÜRK

Viyana... Küçük bir şehir olmasına rağmen burada her çeşit insan, giyim, dil ve kültür bir arada yaşıyor. Bu çok kültürlülüğün bir zenginlik olarak görülmesi hakikaten güzel bir şey. Öyle bir farklılık söz konusu ki, acayiplikler ve değişik şeyler göze batmıyor; hiçbir şey çılgınlık olarak görülüyor burada. Herkes istediği gibi takılıyor, kimse kimseye karışmıyor, kimseyle ilgilenmiyor aslında. Fakat ne yazık ki son

yıllarda Müslümanlara, özellikle de Türklere yönelik düşmanlık artmış durumda. Bu yüzden “Yaşadığınız bu şehrin, bir Türk genci için önemi nedir?” sorusuyla karşılaştığınızda şöyle bir duraksıyor, net bir cevap veremiyorsunuz.

Bir yanda yaşadığınız zorluklar ve karşılaştığınız ırkçı tutumlar; diğer yanda da “yabancılıkla” baş etmeyi ve kendi kimliğiyle dik durmayı öğrenmiş, buna

alışmış, özgüveni yerinde bir tarafınız var. Öyle ki, olduğu gibi kabul edildiğine, daha doğrusu edilmesi gerektiğine inanan, kabul etmeyenlerin kendi ayıbı ve dar görüşlülüğü diye düşündüğü için burada kendini gayet iyi hissedilen bir yanınız var.

Viyana, biraz da bulutlarla kapalı gri havası, kimi zaman soğuk ve suratsız, kimi zaman da ürkek ve tedirgin insanlarıyla bilinir. Bu yüzden buranın yerlileri, bir-

çok Avrupalı gibi, tatilini, sıcak ülkelerde geçirmeyi tercih eder. Şu da bir gerçek ki, havası sıcak ülkelerin insanları da sıcakkanlı, yardımsever ve misafirperverdir. Biraz da bu yüzden bizler burada hayatımız ne kadar yolunda giderse gitsin, bir şeylerden rahatsız olur ve bir şeylerin eksikliğini duyarız.

Bir kısmımız, eğitim seviyesi yüksek kişilerin bir o kadar nazik ve anlayışlı olduğunu düşünmek-

te. Elbette onların arasında da ırkçılık hastalığına yakalananlar var. Fakat genel itibarıyla bu kişilerin de Viyana ve Avusturya’ya yabancıların bir değer, bir zenginlik kattığına inandıklarını düşünmek istiyoruz. Zaten yabancı düşmanlığı yapanları, Viyanalıların da utanç verici bulduklarına inanıyoruz.

Son yıllarda artan yabancı/Türk/Müslüman düşmanlığının Avrupa’da popüler bir siyasi malzeme

olduğu, siyasiler tarafından asıl problemleri konuşmak yerine yabancıları hedef göstermek gibi bir strateji yürütüldüğü görülmektedir. Böylece halk arasında ırkçı düşüncelerini gizleyenler, bu tür saplantılarını açığa çıkarma fırsatı da yakaladılar ne yazık ki. Irkçılık bir nevi meşruiyet kazanmış oldu.

Mesela üniversite ortamlarında herkesin çok rahat olduğu, buralarda kimsenin kimseye karış-

madığı, herkesin birbirine saygı duyduğu ve yardım etmeye çalıştığı, öğrenciler arasında kim-senin dış görünüşü, kıyafeti veya ten renginden dolayı dışlanmadığı önemli bir gerçek. Dört yıllık üniversite hayatımda gördüğüm kadarıyla öğretim üyeleri ve görevlileri arasında açıkça ırkçılık yapanlar ya çok azdı ya da hiç yoktu. Başarılı olmak için her şey iyi çalışmaya ve iyi bir şeyler üretmeye bakardı.

Ortaokul ve lise yıllarında durum maalesef pek iç açıcı değil. Son yıllarda ırkçılık yapan, ötekileştiren öğretmenler çoğaldı, öğrenciler başarısız oldukça eziliyor, özgüvenlerini kaybediyor ve okul hayatından uzaklaşıyorlar. Öğretmenler motive etmek yerine tam tersini yaparak öğrencileri soğutmakta. Bu da hem öğrencileri hem de velileri zora sokuyor. Başarısız olunduğunda yabancı olmak daha çok göze batıyor. Bu tür durumlarda sinmek veya geri çekilmek yerine eksiklikler tespit edilip çalışılmalı, gerekirse eksikleri gidermeye yönelik destek alınmalı. Çalışıldığı takdirde başarılamayacak veya üstesinden gelinemeyecek hiçbir şey yok Allah'ın

izniyle...

Şu bir gerçek ki, Avusturya-Viyana'da yaşayan gençler eğitim olanakları konusunda çok şanslı. Burada özellikle lise düzeyinde çok farklı seçenekler ve okullar var. Üniversiteye gitmek için Matura gerekiyor; bunun da farklı yolları var. Fakat meslek sahibi olmak için üniversiteye gitmek şart değil; meslek liseleri, meslek yüksek okulları vs. araştırılabilir. Ayrıca kendinizi geliştirmek ve eğitim hayatınıza devam etmek için yaşınız kaç olursa olsun çeşitli yollar mevcut (Weiterbildungswege). Çeşitli kurslara, akşam okullarına gidilebilir, çalışanlar bile iş hayatının yanı sıra okuma/kendini geliştirme isteklerini uygun zamanlarda gerçekleştirebilir. Avusturya devleti, özellikle gençleri desteklemeyi önemsemekte.

Bu bağlamda Viyana Belediye Kütüphanelerine (Büchereien Wien) değinmeden geçmek istemiyorum. Sayısızca kitabı para vermeden ödünç alıp okuyabilmek için kütüphaneye üye olmak yeterli. Üstelik kütüphaneler en güzel okuma ve ders çalışma mekânlarından biri... Buraya gelen herkesin bir şeyler okuduğunu ve çalıştığını görünce senin de

okuma ve çalışma isteğinin hareket geçmekte.

Bizler, burada büyüdüğümüz, okuduğumuz ve çalıştığımız için zamanla Avusturyalıların bazı özelliklerini içselleştirmişiz. Bunların başında da disiplinli olmak gelir: Ayrıntılı, planlı, zamanı iyi kullanarak çalışmak, ufak bir işi bile detaylıca düşünüp masaya yatırmak, her şeyi usulünce, olması gerektiği gibi yapmaya çalışmak, profesyonellik...

Genellikle Türklerde her şeyi son dakikaya bırakma, erteleme, son anda hep beraber hallederiz fikri hâkimdir. Ama bizde, yani buradaki Türklerde öyle değil. İş dağılımına ve bize verilen işin de hakkını vermeye alışkınız. Herkes kendi işini en iyi şekilde yapmalı fikrine sahibiz. Zaten böyle de olmalı. Özellikle Müslüman ve Türk olarak temsil gücümüz ve sorumluluğumuz var. Burada gerek okul-iş, gerekse hayatımızın geri kalanında sergilediğimiz tavırlarla ve yaptığımız işlerle öyle örnek olalım ki "Müslümanlar/Türkler güzel işler yapıyorlar, işlerinin hakkını veriyorlar" diyebilsinler. Ayrıca Türk gençleri sadece kendi çevresiyle/dernekleriyle sınırlı kalmayıp yaşadıkları toplumun içine gerçek anlam-

da dahil olmak için Avusturya/Viyana gençlik organizasyonları ile sivil toplum kuruluşlarında da aktif olmalı, hatta bu ülkenin siyasi partilerinde de görevler üstlenmeli. Bunları yaparken elbette kendimizden ve inançlarımızdan taviz vermemeli, her durumda kendimizi korumak için çaba göstermeliyiz.

Defalarca dünyanın en yaşanabilir şehri olarak seçilen Viyana, bir kültür ve sanat şehri. Viyana'da yaşamakla övünüyoruz belki de. Başka bir ülkeden misafir geldiğinde burada ev sahibi olarak gezilecek ve görülecek pek çok yer olduğunu, Viyana'nın kendi tarihine, kültürüne, sanatına, mimarisine çok iyi sahip çıktığını anlatmaktayız. Fakat burada yaşayan Türkleri pek çoğunun, buranın kültür ve sanatına pek yakınlık duymadığı da sır değil. Hâlbuki bunları öğrenmek, bilerek yaşamak gerek.

Buradaki gençlerimizin alışkanlıkları Türk restoranlarında veya kafelerinde bir şeyler yiyip içmek, sinemaya gidip vizyona giren Türk filmlerini izlemek, Bowling oynamak ve kış geldiğinde Wiener Rathaus'un önünde buz pateni yapmaktan ibaret olmamalı. Viyana ve çevresinde doğa yürüyüşleri ve bisiklet turları yapmalı, ülkenin çeşitli orman ve parklarında dolaşmalı ve temiz havayı solumalıyız.

Viyana'yı, Türk gençlerinin uğrak mekânları olan Do&Co, Skybar, Garda veya Zaroni gibi yerlerden ibaret saymayıp keşfe çıkmalı. Hatta özel ilgi alanlarımızı belirleyip Viyana'daki Türk izlerinin peşine düşmeli. Mesela Nasch-

markt'ta eski ve kıymetli eşyalar arasında dolaşırken, burada bir zamanlar Kanuni Sultan Süleyman'ın yeniçerileri ile karargâh kurduğunu bilmeliyiz. Evet, I. ve II. Viyana kuşatmalarını iyice öğrenmeliyiz. İçinde yaşadığımız şehirde bulunan o devirden kalma hatıraları görmeli; heykelle-re, anıtlara, abidelere, cadde ve sokak isimlerine vs. dikkat kesilmeliyiz. Stephansdom'u, Heeresgeschichtliches Museum'u, Kahlenberg'i bilinçli şekilde yeniden gezmeliyiz. Kahve ve kahvehaneleriyle tanınan Viyana'da "Wiener Kaffeehauskultur" denilen şeyin tarihine bakıldığında yine ecdadımızla karşılaşacağımız asla unutulmamalı.

Viyana'yı yaşamak için edebiyat, kültür ve sanatın kalbinin attığı yerler olan Cafe Central, Cafe Hawelka, Cafe Landtmann, Cafe Sperl, Cafe Museum vb. yerlere gitmek iyi bir başlangıç. Alfred Polgar, Peter Altenberg, Sigmund Freud, Adolf Loos, Hugo von Hofmannsthal, Robert Musil, Arthur Schnitzler, Franz Kafka, Karl Kraus, Stefan Zweig, Gustav Klimt ve Egon Schiele gibi isimlerin bulunduğu, tartıştığı, yazıp çizdiği yerlerde bizlerin de "Melange"ımızı yudumlarken belki bir piyano dinletisi eşliğinde sohbet etmenin ya da bir kitabı elimize alıp rahatsız edilmeden saatlerce tek başımıza oturmanın, ders çalışmanın, okumanın ve yazmanın tadına varması mümkün.

Öyleyse, her köşebaşında bize ait nişanlarla karşılaşacağımız Viyana'yı yeniden tanımaya, okumaya, anlamaya, dinlemeye, izlemeye, gezmeye ve yazmaya ne dersiniz?

RUMEYSA
ÖZTÜRK

T
1994'te Avusturya'nın başkenti Viyana'da dünyaya geldi. Viyana Üniversitesi Alman Dili ve Edebiyatı bölümünden mezun oldu. Aynı zamanda Goethe Enstitüsünde Yabancı Dil Almanca Öğretimi kursunu başarıyla tamamladı. YTB Türkçe Ödülleri Öykü Kategorisinde üçüncülük ödülü kazandı.

SİZE ANLATACAĞI ÇOK HİKAYESİ VAR BU ŞEHRİN!

ELİF NESLİHAN GÜNEY

Her şehrin bir kokusu, bir müziği, bir rengi, hatta bir dili vardır bana göre.

Geçmişten bugüne şehirler hikâyelerini anlatır. Zaten yeni bir hikâye arayışında olduğumuzdan gezmez miyiz farklı yerleri? Bazen sanatçılar aracılığı ile bazen de binalardaki izlerde görürüz yaşanmışlıkları.

Bir şehrin her köşesinde binlerce hikâye gezinir. Caddelerde dolaştığımızda anlatılmak istenene

kulak verirse şehrin sırrını ve köşelerde saklanmış hikâyelerini bulabiliriz.

Münih'i gezdiğinizde tarihî binalar, büyük kiliseler sınırı olmayan yeşil alanlar görebilirsiniz. Sanatsever bir şehir olarak bilinen Münih, birçok sanata ev sahipliği de yapar. Operadan tiyatroya, sergilerden fuarlara kadar size çok renkli bir seçenek sunabilir.

Şehir merkezinde yürüdüğünüzde kendinizi hem bu zamanda

hem de geçmişte hissedebilir; tarihî binalarda hayallerinizde kaybolabilirsiniz. Süslenmiş yaşlı kadınlar, özenle giyinmiş ihtiyar adamlar da kol kola Münih'in sokaklarında gezinirken büyük ihtimalle eskileri anıp bir zaman yolculuğuna çıkmışlardır.

Tarihî sokaklarda gezerken kulağınıza çeşitli sesler gelir. Güzel bir keman sesi, sizleri değişik düşüncelere yönlendirir. Kapanmış bir dükkânın önünde akşamüstü

çalınan piyano ise günün bittiğini haber verir. Kiliselerden yükselen çan sesleri zamanın hızlı akışını hatırlatır. Futbol maçı olduğu günler ise kırmızı beyaz formalara bürünmüş adamların sarhoş ağızlarından çıkan şarkılar karşılar sizi. Düzeniyle ve temizliğiyle övünen bu şehir, her yıl ekim ayındaki bira festivalinde bunun tam tersi olabileceğini de gösterir. Göçmenlerin yaşadığı köşelerde nargilenin fokurtu sesiyle meyve aromalı kokusu üstünüze siner. Bazı sokaklarda farklı mutfakların zengin baharatlarından dolayı başka bir ülkedeymiş hissine kapılırsınız. Gerek sesiyle gerek kokusuyla zengin ve renkli bir şehirdir Münih. Bu zenginliğe saklanmış hikâyeleri gören de var görmeyen de.

Bazı binalardaki izler ise hiç kaybolmaz. İkinci Dünya Savaşı'nın yıkıcı izleri tamir edilmiş olsa,

orada oldukları bilinir. Ateşi sönmeyen anıtlar geçmişte kalması umulan ırkçılığı hatırlatır. Üniversitedeki solmayan beyaz güller de bu şiddete karşı çıkanların varlığını gösterir. Ümitlendirir bizi. Belki bundandır bu şehirde yağmurun çok yağması. İzleri temizlemek içindir. 1923'lerdeki sesler, sloganlar kesildi diye düşünsek de bazen o sesler, sloganlar yeniden yankılanıyor, hem de tarihin kararttığı yerlerde. Karşılığında çıkan sevginin esintisiyle kesiliyor bu sesler.

Münih'in size anlatacağı çok hikâyeleri var. İngiliz Bahçesinde koşan çocukların, neo-gotik belediye binasının karşısında kahve içen yaşlı çiftin ve sanat galerisinde gezinen üniversite öğrencisinin anlatılmamış hikâyelerini dinlemeye hazır olun. Sokaklarında gezerken belki siz de bir köşedeki hikâyenin kahramanı olursunuz.

ELİF NESLİHAN GÜNEY

T

1992'da Münih'te dünyaya geldi. İlk ve orta öğrenimini Münih'te tamamladı. Ludwig-Maximilians Üniversite'sinde Orta Doğu Uzmanlığı ile Almanca dil öğretimi Fakültesi'ni bitirdi. Aynı üniversitede şu an Bilişsel ve Kültürel Dil Bilimi alanında yüksek lisansını yapıyor.

KÜÇÜCÜK BİR ŞEHRE KOCAMAN DÜNYAYI SIĞDIRMIŞLAR SANKİ!

BÜŞRA KIZIL

Aslında Brüksel çocukluğumda sadece babamın beni sabah okula götürürken öğrettiği surelerden ve annemin akşam uyurken anlattığı masallardan ibaretti. Haftada iki defa gittiğim kütüphaneden, iki sokak ilerideki ilkokulumdan ve yeni evimize taşındığımızda bahçemizdeki tavşanlardan... Büyüdükçe insan cesaretleniyor ya, ben de evimizin etrafında akan hayatı bir nebze olsun yavaş yavaş ve gün geçtikçe daha

çok merak etmeye başladım. Çıktım dışarı, Brüksel'i sokak sokak, karış karış gezdim. Rastgele bir otobüse binip son durağa kadar gidince her defasında bambaşka bir Brüksel'le karşılaşıyordum. Mesela güneşin en güzel batışının Place Poelaert'ta izlendiğini öğrendim. Orada şehrin en yüksek tepesinin kıyısına oturup Brüksel'in geceye hazırlanışına şahit olmak apayrı bir deneyim. Veya yaz günü, bir göl kenarında

dinlenip güneşin altında düşüncelere dalmak... Ben Brüksel'i keşfettikçe her evin, içinde uzak diyarlardan gelen farklı bir sıcaklık barındırdığını fark ettim. Sesleriyle açık kalmış pencerelerden soğuk sokakları şenlendiren ve küçücük bir topluluğa yeri dolduramaz özellikler kazandıran yüz seksen bin nefes... Aslında Brüksel, Valon ve Flaman bölgelerin küçük şımarık kardeşi olarak kabul edilebilir. Hem iki bölgenin resmî dilini benimse-

miş hem de küçücük olmasına rağmen kendi yönetimini sağlıyor. Üstelik başkent... Hâliyle kendine özgü bir yer ve dünyayı keşfetmek isteyen bir insan için güzel bir başlangıç burası. Evet, başta sadece grilere karışmış sokaklarıyla karşılaşıyorsun ama bir müddet sonra ve halkın içine karıştıkça aslında o kadar monoton olmadığını anlıyorsun. Örneğin bir bahar sabahı yürüyüşe çıkınca ilk gördüğün manzara; kocaman beton binaların üzerine doğan güneş, elektrik tellerinin üzerine konan küçücük kuşlar ve simsiyah evlerden tüten bembeyaz dumanlar olacak.

Kış mevsiminde biraz kar yağdıysa veya raylı yollar yağmuru tattıysa, hemen ulaşım araçları mız mızlanır ve trenler son istasyona gelmeden duraksar. Zaten hangi mevsim olursa olsun sokağa çıktığınızda genellikle Atlas Okyanusu boşalır gökten. Ama güneş her zaman doğar, asla bizi es geçmez ve başınızı göğe doğru kaldırınca görkemli bir gökkuşağına oldukça sık rastlanır. İlerledikçe Brüksel'in sokaklarında farklı mahallelerden geçersin. Örneğin Faslıların, Çinlilerin, Pakistanlıların, Lübnanlıların ve tabii ki de Türklerin mahallesinden... Hepsi birbirinden farklı ve özel... Tuhaf bir şekilde birbirlerini tamamlıyorlar. Çinlilerin mahallesinden pirincinizi satın alırsınız, Lübnanlıların mahallesinde eğlencenin âlâsı olur, Faslıların mahallesinde en güzel baharatlar bulunur, Türklerin mahallesine gelince de insan memleket özlemine kapılır.

Brüksel de zaten içinde saklanan onca güzelliği her fırsatta dışa yansıtıyor açık kalmış pencere-

lerden, posta kutularından, tüten bacalardan. Mesela Türkiye millî maçı olunca pencerelerden kıpkırmızı ay yıldızlı bayraklar uzanıyor, arabaların kornaları hiç durmuyor ve coşku savuruyor Türk gençliği göklerin ihtişamına karşı. İnatçı mıyız? Galiba. Ama geldiği yeri unutmuyor bu gençlik. Zamanla birbirini sahiplenen ve birbirine destek çıkan bir jenerasyon oluştu burada; çalışan, her alanda başarılı olmaya gayret gösteren ve kanı hâlâ deli akan. Mahallelerin yanı sıra, dünyanın farklı topluluklarından da birer temsilci bulabilirsiniz Brüksel’de. O yüzden diyorum ya; Brüksel öyle bir yer ki, küçük bir şehre kocaman dünyayı sığdırmışlar sanki. Sokaklardaki egzoz gazına bürünmüş binalara inat, göçmenler upuzun caddelere hayat katıyor. Her insanın rengi farklı, dili farklı, ırkı farklı... Bizi birbirimize bağlayan şey de tam olarak bu. Herkes kendine öz kültürüyle, gelenekleriyle burayı benimsiyor. Bazen yan sokakta davul zurna çalar bir düğün sabahı: Bunu Türk de yapar, Faslı da yapar. Kimse yadırgamaz, hatta kapılar ve pencereler açılır; bu geleneklerin arasında büyüyenler zılgıt çeker, tanımayanlar ise meraklı gözlerle onları seyreder. Kahvesini hâlâ tuzlu içer damatlar ve avuçları hâlâ kınalıdır yeni gelinlerin. Noel’de sokaklara ışıklar asılır ve herkes Grande Place’taki kocaman Noel ağacını görmeye gider. Sonra bir bayram günü en güzel kıyafetlerine bürününce Müslümanlar, gayrimüslimler bile heyecanlanır. Herkes o heyecanla birbiriyle selamlaşır, tokalaşır. Camilerde lokum dağıtılır ve kimi geceler

karşı sokaktaki camiden yükselen dua sesleri yankılanır evimin salonuna kadar.

Lakin her şey, her zaman bu kadar hoş olmuyor. Maalesef dünyanın her köşesinde olduğu gibi burada da kendi güzelliğinden ötürü başka güzelliklere katlanamayanlar var. Hayat gayesi yolunda didinerek ayakta kalmaya çalışanları bir yük olarak gören; paylaşmak nedir, beraber güzelleşmek nedir bilmeyenler var. Dünya haritasının üzerine kurşun kalemle çizilmiş birtakım sınırları kendi gövdelerine bilenmiş bıçaklarla kazıyan o insanlardan bahsediyorum. Neyse ki karşılıklı destekle ve dayanışmayla hepsinin üstesinden geliyor bir şekilde.

Mesela aşure günü olunca annem aşure dağıtır komşulara, sonra her sarma yaptığında yan komşumuz seviyor diye muhakkak bir kâseye doldurup ona da verir. Faslı komşu ülkesinden zeytinyağı getirir, Pakistanlı komşu biryani gönderir, İtalyan komşu domates salçası verir. Üstelik bunları kimse zoraki bir görevmiş gibi de yapmaz. Uzun lafın kisası; yıllardır bu şehirde yaşıyorum ve büyüdükçe, gezdikçe buraları, fark ediyorum ki Brüksel aslında sadece Atomium’dan, kocaman kiliselerden ve Manneken Pis’ten ibaret değil. Bütün turistik özelliklerine rağmen hâlâ çocukluğumdaki gibi babamın söylediği türkülerden, annemin sıcak kollarından, arkadaşlarımla içtiğim çaylardan ve ailemle yemek sofrasında attığımız kahkahalardan ibaret. Yani kısaca içimi ısıtan insanların varlığından ibaret. Brüksel bir turist

için küçük bir şehir, tek bir günde gezilebilecek Avrupa Birliği’nin başkenti. Ama benim için, yani bizim için, her daim ‘ailem’ diye tanımladığımız insanlarla emek emek kurduğumuz bir yaşamın adı...

BÜŞRA KIZIL

1995 doğumlu. Küçük yaşlarda şiirler yazmaya başladı. Gent Üniversitesi’nde Veterinerlik okuyor. En çok hayran olduğu şairler Adil Erdem Bayazıt ve Necip Fazl Kısakürek. Okumak ve yazmanın yanı sıra, fotoğraf çekmeyi, çizim yapmayı ve piyano çalmayı seviyor.

KİBAR İNSANLARI, GÜZEL ALMANCASI VE BİR TATLI HUZURA SAHİP ŞEHİR

UBEYDULLAH ÇAVUŞ

istanbul’u bırakıp Hannover’e geldiğimde henüz on üç yaşındaydım. İlk zamanlar çok donuk, soğuk ve mesafeli gelmişti bana burası. İstanbul’da var olan o enerjiyi, dinamizmi bulamamıştım. Sıkılıyordum. Zamanla bazı şeyler değişiyor. Günbegün alışıma bu şehre. Şimdilerde kent merkezinde yaptığım her yürüyüş huzurla doluyor içimi. Öyle İstanbul, Paris, Londra kadar namı; alengirli, yarıdönerli vitrinleri yok buranın.

Onların sunduğu şatafatı, gösterişi sunamıyor belki ama diğerlerinde bulunmayan sükûnet, huzur ve ahenk var Aşağı Saksonya Eyaleti’nin başkentinde. Kendi hâlinde, mütevazı bir şehir olmasının yanı sıra beş yüz bini biraz aşkın nüfusu ile çevresinin en büyük şehri. Ne insanı sıkacak kadar küçük ne de yoracak kadar büyük. Hannover’i, modernliğin ve doğallığın ahenk bulduğu kent şeklinde tarif etmek yerinde olacaktır. Binaları, doğa ve çevre ile oldukça uyumlu. Han-

nover Tren Garından çıktığınızda yerde bulunan kırmızı bir çizgi rehberlik ediyor size. Bu çizgiyi takip ederek kent merkezini ve önemli turistik mekânları görebilirsiniz.

Hannover’in en önemli özelliklerinden birisi de “Hochdeutsch” denilen en fahiş Almanca’nın konuşulduğu yer olarak bilinmesi. Türkçe için İstanbul Türkçesi tabirinin karşılığı yani... Bir diğer özelliği ise önemli bir fuar şehri olması... Dünyanın çeşitli ülkelerinden

gelen misafirlere ev sahipliği yapan -Cebit gibi- birçok uluslararası fuar sergileniyor bu şehirde.

Türklerin bu şehre gelişinin meğer sandığımdan çok daha eskilere dayandığını tesadüfen öğrendim. Hannover Üniversitesi'nin hemen yanı başındaki bir parkta iki Osmanlı askerine ait mezar bulunuyor. Viyana kuşatmasında, Hannover birlikleri tarafından esir alınıp getirilmişler buraya. Şu anki Hannover Üniversitesi'ne ait olan şatoda ölene kadar çalışmışlar. Sonra İslami usullere göre buraya defnedilmişler.

Şehir oldukça kalabalık bir Türk nüfusuna sahip. Birçok Türk derneği faaliyet gösteriyor burada. Bilhassa Türk camileri, Ramazan ayında verilen iftarlarla Türk gençlerine birbirileri ile tanışma ve kaynaşma fırsatı sunuyor. Hannover Üniversitesi'nde epeyce Türk genci öğrenim görüyor. Üniversite içinde kurdukları öğrenci kulüpleri ile oldukça aktifler. Bunların en başında gelen Türk Öğrenci Birliği düzenlediği etkinliklerle Türk gençleri için sıcak bir buluşma ortamı oluşturuyor. Ayrıca Üniversitenin biraz ilerisindeki Engelbosteler Damm Caddesi, sağlıklı soltu dizilmiş kafeleri ile ders çalışma, grup çalışmaları ve sosyalleşme için Türk öğrencilerinin ilk tercihleri arasında yer alıyor. Kentin merkezindeki irili ufaklı nargile kahveleri de Türk gençlerinin uğrak yerleri arasında. Şehirde bir de ağırlıklı olarak Türk öğrencilerin kaldığı Ditib'e ait bir yurt bulunuyor. Almanya'nın ve Türkiye'nin çeşitli yerlerinden gelen öğrenciler, burada kalıyorlar. Zaman zaman aktif olan Türk tiyatro ve müzik grupları da çeşitli programlar

gerçekleştiriyor. Türk gençlerinin çoğu Hannover'i benimsemiş ama memleketlerini de unutmamış. Türkçeye oldukça hâkim olduklarını gözlemlemek mümkün. Hannover'i, Türkler için ilgi çekici kılan özelliklerden birisi de şehrin şu anki belediye başkanının Türk kökenli olması. Ayrıca buradaki tek Türkçe kitap satan Ditib Kitabevi de kitapseverlere Türkçe birçok kitabı satın alma imkânı sunuyor. Hannover'de bir de 'İMAJ' adlı aylık bir Türk gazetesi çıkıyor. Yerel ve dünyadan haberleri aktaran bu gazete ayda yaklaşık 4.500 adet dağıtılıyor.

Kültürel miras zenginliği bir yana, okumak ve yazmak ayrı bir keyif veriyor insana bu şehirde. Sakinliğiyle, düzeniyle, doğasıyla insana aynı zamanda ilham veriyor. Okuryazarlara iç dünyalarına dalmak için bulunmaz fırsatlar sunuyor. Hannover Üniversitesi Kütüphanesi ve birbirinden güzel kafeler yazmak ve okumak isteyenlere geniş imkânlar sunuyor. Özellikle kentin eski şehir kısmındaki -bu yazının da önemli bir kısmını yazdığım- "Teestübchen" adlı kafe benim favorim. 1970 yılında kurulan bu cafe sunduğu sıcak ambiyans, birbirinden lezzetli kekleri ve kahveleri ile kitap okumak ve yazmak için şahane bir ortam...

Bunun yanı sıra, şehrin çeşitli yerlerinde birbirinden güzel parklar ve yeşil alanlar bulunuyor. Benim favorim olan Herrenhäuser Gärten, dünyaca ünlü bir Barok bahçesi. Bahçenin sonundaki şatoya kadar size eşlik eden eşsiz bir hıyaban bulunuyor. Burada yürümek insanı öyle dinginleştiriyor ki ilk adımınızdan itibaren bir masalda buluyorsunuz adeta kendinizi. Bu

parkın hemen karşısında Hannover İmparatorluğu'ndan kalma görkemli bir şato bulunuyor. Aynı zamanda şehrin en büyük üniversitesi olan Hannover Üniversitesi'nin ana binasını oluşturuyor burası. Türkiye'den gelen birçok öğrencinin de tercihi oluyor bu üniversite. Şehrin bir diğer harikası ise Maschsee adlı kentin ortasında bulunan yapay göl. Sunduğu su sporları, yürüyüş ve festival imkânlarıyla ayrı bir renk ve eğlence katıyor Hannover'e.

Bugün, bu yazıyı yazarken yirmi altı yaşımdayım. On üç sene önceki şehre bakışımın eseri yok şu an. Elbette bir İstanbul değil gözümde ancak o zamanlar benim için donukluğu, ıssızlığı ifade eden bu şehir, bugün bir huzur ve dinginlik kaynağı benim için. Güzel Almancası, kibar insanları, doğa ile teknolojinin birleştiği bu huzurlu şehre hepinizi davet ediyorum.

UBEYDULLAH
ÇAVUŞ

1993 yılında İstanbul'da doğdu. Liseyi Hannover'de okudu. Braunschweig Teknik Üniversitesi Endüstri Mühendisliği bölümünden lisansve yüksek lisansını tamamladı.

İNSANLIK HÂLİ VE BOCHUM

HASİBE BÜŞRA YÜKSEL

insanlık hâli" diyerek yapmamamız gereken şeylerin üzerini bu küçücük sözle örtüyoruz, kapatıp bir nevi pamuklara sarıyoruz. "İnsanlık" ve onun "hâli"nin yapılan eylemleri veya davranışları haklı çıkarabilme kabiliyeti var mı? İnsanlık hâli tam olarak neydi? Ne manaya geliyordu? Biz neden öyle davranıyorduk?

Buna benzer birçok soruyla yollara düşüm.

Yollara düşüm cümlesiyle kastettiğim tabii ki uzun bir yolculuk değildi. Üniversitede derse yetişecektim. 45 dakikalık yol, iki taşıt ve

yolun son kısmında gök kubbeye baş başa kalarak ilerlemek...

Bahsettiğim yol, aslında neredeyse her gün gidip geldiğim, beni bir şehirden diğer şehre bağlayan sıradan bir yol... Beş senemi bu yol üzerinde geçirdiğim hâlde, bu denli yabancı olduğum kocaman bir şehir hâline gelmişti. Halbuki beni hayallerime kavuşturan bir yoldu, nasıl bu kadar sıra dışı olabilirdi ki?

Dışarıya, hayatın ortasına doğru kısa fakat bir o kadar da karmaşık bir seyahate çıkıyorum. Hızlandırılmış bir film... Tarihi, kanıma karışan bir hatıra... Bana kazan-

dırdıklarını nesillere aktaracağım bir miras...

Sene 1969. Dünya üzerinde kadere başlamamış bir neslin dönüm noktası... Almanya'da "Ruhr-Pott" denilen bir bölgenin göbeğinde bir sözleşme ile nefes alan hikâyeler... Ve dedelerimizin buralara kadar gelmelerine sebep olan "İnsanlık hâli". Demek çok önemli bir etken.

Kullandığım toplu taşıma araçlarından biri, otobüs... Yerli malı... Halk tarafından hem sürücü hem müşteri olarak kullanılmakta. Hayatımın 10 dakikasını paylaştığım insanlarda farklı tonlarda ruhlar

ile karşılaşıyorum. Gördüğüm tonlardan bazıları soğuk ve kasvetli. Hayattan hiç tat almıyor gibiler. Bazıları ise bakışlarıyla dahi insana huzur veren açık tonlar... Ve Allah'ın selamını "Aleykümse lam" diyerek aldığım zaman... İşte memleket rengi budur diyorum.

Taşıt değiştirme vakti. 60 saniyelik bir zaman zarfında koşmaya başlıyorum. Yetişmem gereken bir tren var. Bu şehirde ayrıcalıklı ve rahat içinde yaşayan bir nesle yetişmem lazım. Benim de onlardan bir farkımın olmadığını göstermeliyim. Ben de onlar gibi olabilirim çünkü.

Gelmesi gereken vakitten ne bir dakika önce ne de bir dakika sonra gelen trene yetiştim. Şimdiye dek yolculuk görevimi başarıyla tamamlamıştım ancak tuhaf olan bir durum vardı. Kulaklarım bu telaş içerisinde iyi işitememişti galiba. Dudaklarımın arasından kontrolsüz dökülen kelimeler tekrarlandı. "Ben de onlar gibi olabilirim."

Bu düşünce hatta bu kelimeler bu şekilde yan yana gelmemeliydi. Sakin bir şekilde düşüncelerimi düzenlemek için ilk bulduğum yere oturdum. Aklımda aradığım cevapları dışarıda bulacakmışım gibi camdan baktım. Olmadı. Boğuldum.

Şehir gözlerimin önünde sanki hızla akıp gidiyordu. Durum öyle değil belki ama bana öyle geliyordu. Ben de herkes gibi sizlerle beraber aynı tren içinde yol alıyorum. Evet, "Ben de aynı tren içinde sizlerle ilerliyorum." Gülüm süyorum. Bunu neden daha önce fark etmemiştim. Ben zaten onlar gibiyim. Yani hayata 1-0 geriden

başlamamıştım.

Yol aldıkça trenden ayrılanları ve seyahate yeni katılanları izliyorum. Her birimiz farklı dünyaların insanlarıyız ama aynı yolun yolcusuyuz ve susuyoruz büyük marifetmiş gibi. Yol boyunca kimimiz pes ediyor, kimimiz başka bir yolu tercih ediyor. Ve biz yine susuyoruz. Trende geçen yolculuğun son safhasında sadece birkaç kişi kaldı. Yarım saatlik yol hangi ara bir ömre sığdı bilmiyorum. Hareket etmediğim hâlde oturduğum koltukta kendimi yorgun hissediyorum. Yürümem gereken beş dakikalık bir mesafe daha var.

Üniversiteye vardım. Karşıma küçük taşlardan inşa edilmiş koskoca binaları aldım. Annem bu kara binaların koridorlarını temizlerken, ben aynı sıralarda ders yapıyorum. Gökkuşağının her rengine sahip dostlarımla kafede dünyayı paylaşıyorum. Bu kara kürelerin duvarları, filizlenmiş bilgi tohumları sunduğu sürece hayat bulacak. Yorgunluk bir anda kalkıyor üstümden.

Annemin "Sen kalbinde dünyaları taşıyorsun" derken ne kastettiğini şimdi daha iyi anlıyorum. Onlar aynı topraklar içinde yeşerirken, ben iki vatanda yetiştim. Onlar bir dille mücadele ederken ben iki dille mücadele vermekteydim. Onlar tek kültür ile büyürken ben iki dünyayı içimde eritmekteyim.

Ben onlar gibi değilim, benim onlardan eksikliğim de yok. Ben sadece daha fazla sorumluluk sahibiyim ve bambaşka bir mücadelem var. Bunun beni daha da güçlü kıldığının farkına vardım. Bir an önce bu ayrıcalığı fırsat olarak görmeliyim.

Derse girmeden önce uğramam gereken bir yer daha var: Üniversitenin nefes kesen manzarası... Görmeliydim orayı. Yazın kitap okumayı en çok sevdiğim yerlerden biri. Hemen teras katına çıktım ve kıyısına yaklaştım.

Ayaklarımın altında serili bu şehri seyreliyorum. Birleşen yollar, uzaklaşan ufuklar... Bu şehirden geçen kader çizgileri, birleşen ruhlar ve kök salmış yürekler... Gece gökte parlayan yeryüzündeki yıldızlarımız var artık bu şehirde.

"İnsanlık hâline" artık sığınmıyorum ve "insanlık" senden özür diliyorum. Bana attığın her taşı, çiçeklerle karşılıyorum. Çünkü ben de bu şehrin bir temel taşıyım.

HASİBE BÜŞRA
YÜKSEL

1997'de Almanya'nın Recklinghausen şehrinde dünyaya gelmiştir. İlkokul, orta öğretim ve liseyi de aynı şehirde tamamladıktan sonra 2015 senesinden beri Bochum'un Ruhr Üniversitesi'nde Biyoloji bölümünde okumaktadır. YTB Türkçe Ödülleri'ne şiir kategorisinden katılmıştır.

SAÇINA AK DÜŞMÜŞ BU ŞEHRİN

SEYYİD ABDULKADİR YILDIZ

Hastanedeyim. Saat 22.13...

Bu hastanelere çok gelip gittim. Artık uzaklardayım. Sadece tek bir şey var beni bu şehre bağlayan: Ailem... Babaannem, amcalarım, halalarım... Hatırladığım o ruhu ne kadar kaybetmiş olsa da bazen bu şehre uğramayı seviyorum. Sokakları bana kendimi hatırlatıyor. Lamba direkleri, binalardaki camlar, hatta taşların arasında biten otlar

bile... Nereye baksam bugünlere geldiğim yolları görüyorum. Son zamanlarda herkes dağıldı. Eskiden buluşup mangal yaktığımız parklar bomboş şimdi. Bihaberiz birbirimizden. Bugün toplandık apar topar. Babaannem iyi değil. Yorgun. Tıpkı bu şehir gibi...

Eskiden arkadaşlarımla top oynardık şu sokaklarda. Top arabalara değdiğinde diğer sokağa kaçardık hemen. Hepsi bizimdi sokakların. Her birimiz bir soka-

ğın köşesinde otururduk. Susayınca hangi sokaktaysak en yakında oturan su getirirdi.

Çoğu zaman babaannemin evinin arkasındaki parkta buluşurduk. Bisikletlerin arka tekerleklerinin arasına pet şişeleri koyar, motora benzer seslerle yarışdık parkın bir ucundan diğer ucuna.

Eve gitmekten çok babaanneme gitmeyi severdim. Okuldan gelir, bir an önce ödevlerimi yapıp kendimi sokaklara atardım. Geci-

kince annem bir süre eve almazdı. Sokakta kaldım diye üzülürdüm. Şimdi sokaklarda sadece korna sesleri var. Babaannem de sokağa benziyor. Eskiden çocuk sesine benzer neşesi vardı. Şimdi yüzüne taktıkları aletlerden korna sesine benzer sesler çıkıyor. Pazara gitmeye hâli kalmadı. Gittiği pazar da kalmadı zaten.

Oynadığım diğer parklara da gittim bugün. Top oynadığımız çimlere baktım. Duvardan eskiden kalmış kahkaha seslerimi yankılıyorlardı. On yaşındaki beni dinlemek için kulağımı uzattım. Tam seçilemiyordu. Küçükken gittiğim kreşi yıkmışlar, yerine büyük binalar dikmişler. Babaannemi hastanede ilk gördüğümdeki gibi hissettim. İsmimi söyleyişini duydum ağzındaki hortuma bakınca. Kaybolan anılarımızı gördüm kapalı gözlerinde. Buz gibi oldum. Bu şehir gibi... Babaannem gibi...

Kuran okudum biraz babaannemin başında. Bu şehir öğretmişti. Şehirdeki camilerin çoğuna gönderildim Kur'an öğrenmek için. Camilerin çoğunu avucumun içi gibi bilirim. Dersten nasıl kaçılır, hocalardan nerelerde saklanılır, iyi bilirim. Kantinden alınan şekerler hocaya fark ettirmeden nerede yenilir bilirim. Hepsini bilirim. O hocalar duruyor mudur daha acaba? Rahle arkadaşlarım? Hepsi bu şehirde mi acaba? Taşınanlar olmuştu. Asfalt çürümüş, levhalar bile okunmaz hâle gelmiş. Evler boşalmış. Büyüdüğüm mahallenin sokakları yok. Gittiğim çocuk doktoru, şeker aldığım bakkal, annemin

elime beş avro tutuşturup gönderdiği berber, Türkiye'deki akrabalarımızı aradığımız telefon dükkânı... Hepsi birer birer yıkılmış. Park yapmışlar. Parkta kim var peki? Hiç kimse... Bomboş... Kısacası anılarım yıkılmış ve yerine beton duvarlarla çevrili yalnız bir park kalmış geriye. Babaannemin de sağlığı yıkılmış, kaldığı hastanenin duvarları çok sert. Boş bir parkta, başı önde, öylece sallanan bir çocuk gibi hissediyorum kendimi bu şehirde. Parktan sıkılmış, ama onu terk edemeyen, oranın neşesini arayan bir çocuk... Gidemiyorum. Ne kadar sessizleşmiş olsa da beni burada tutan bir kalabalık var.

'Bir şehir kadar kalabalıktır bazılarının yalnızlığı' der ya Zarifoğlu. Bu şehri anlatan en iyi cümle sanki. Şehir, babaannem gibi zor nefes alıyor.

Benim şehrim ise konuşmuyor artık. Dermanı kalmamış. Bir şeyler anlatacak dili de yok. Tükenmiş kelimeleri. Hasta yatağında yatıyor öylece. Babaannem gibi... Saçına ak düşmüş bu şehrin. Buraya yıllarını veren gurbetçi dedelerin saçları gibi. Fabrika dumanlarının şehrin gökyüzüne verdiği renk gibi... Yağan yağmurun demirimsi tadı gibi... Gri Şehir...

Gökyüzü çöktü şehrin üzerine. Ne yağacak bir yağmur kaldı ne de fabrika dumanlarına bürünecek bulutlar. Salıncaktaki çocuk beton duvarların altında kaldı. Anılar kendini toprağa bıraktı. Bu şehrin gözleri artık kapalı, bir daha açılmamak üzere.

SEYYİD
ABDULKADİR
YILDIZ

1998 doğumlu. 2018 yılından bu yana Bielefeld Üniversitesi'nde "Biyoloji Bilişimi ve Genetik" bölümünde eğitimine devam ediyor. Bağlama ve Ney enstrümanları çalıyor. YTB Türkçe Ödülleri Şiir Kategorisinden katıldı.

STRAZBURG'U ÇİZEBİLİR MİSİN, İÇİNDE BEN OLAYIM!

CENNET ÇİM

iyi bir rehber kadar etkileyici olamasam da bir edebiyatseverin gözünden Strazburg'u anlatacağım sizlere.

Eğer agorafobiniz varsa Strazburg sizin için gezilecek uygun bir yer olmayabilir. Her ülkeden, her ırktan insanın olduğu bir şehir... Turistlerin de uğrak yeri...

Notre-Dame Katedrali, Gotik mimarinin yarattığı eşsiz gö-

rüntü karşısında, her kareden selfi ve fotoğraf çeken insanlarla dolup taşıyor. Katedralin bulunduğu meydanda yoğun İngilizce konuşuluyor. Fransızlardan çok yabancılara rastlanıyor. Katedral çevresindeki kafe ve restoranların meydana taşan sandalyelerinde oturup etrafı seyredebilirsiniz. Bana Strazburg'un kalabalığını sevdiren tek yerin burası olduğunu söyleyebilirim. Onca kalabalığın içinde, böylesine sıcak

bir ortamda insan yalnızlığını unutuyor. Bu şehrin insanları da mevsimler gibi adeta değişken. Kışları sessiz, tenha; yazları cıvılcıvılcıvı eğlenceli bir hâl alıyorlar. İstanbul sokaklarını arattırmayan bazı sahneler var meydanda. Enstrüman çalanlar, şarkı söyleyenler, akrobatik danslar yapanlar, hediyelik eşya ve kartpostal stantları... Kendini sessize almak ve olaylara Fransız kalmak hiç de kolay olmuyor.

Meydanda, önündeki tuvale odaklanmış ressamı izlemeye başladım. Her hareketini uzaktan takip ediyorum, hayranlıkla bakıyorum yaptığı dokunuşlara. Sonucu merak ediyordum etmesine de en çok eserin varoluşuna şahit olmak ve küçük hareketlerle nasıl güzellikler yarattığını görmek, huzur veriyordu. Kendimi onunla kıyaslıyorum bir an. İkimiz de kâğıt-kalem kullanıyoruz ama aramızdaki fark büyüktü. O harikalar yaratıyordu. Ben sanatı kelimelerle anlatırken, o tek bir eserle sanatın kendisini çizebiliyordu. O, gerçek bir sanatçıydı. Şimdi, bana Strazburg'u kısaca anlat deseler sadece bu caddeyi tarif edip, 'Bu ressama sorun, o size gösterecektir.' derim. Tavırları nasıl da kendinden emindi. Daha çok portreler çiziyordu. Katedralin karşısına tezgâhını kurmuş, kalabalığın ortasında, manzara çizer gibi insan portreleri yapıyordu ustaca. Çocukluğumdan bu yana hayalimdi. Bir müşteri kılığına girip portremi çizdirmek. Yabancılaşıyordum sanki gitgide. Çok mu fazla gerçekçiydim yoksa. Bir insanın portresini çizmek, onun kim olduğunu anlatmaya yeterli miydi? Bilemiyorum. Bildiğim tek şey, bu ressamın gizli hayranıyım, hatta yanına gidip 'Beni de çizer misiniz?' diyebilmek için can atıyordum. Ama uzakta kalıp, seyretmek daha gizemliydi. Bununla yetindim. Ressamın müşterileri, sandalyelerde bedenlerini hareket ettirmeden oturuyorlar ve ümitli gözlerle portrelerini ellerine alacakları anı heyecanla bekliyorlar. Sonucu ne olursa

olsun, beklemeye değer dediklerini duyar gibiyim.

Bu şehri anlatmak, bir ressamın eserini anlatmak ya da bir yazarın hikâyesini anlatmak gibi. Bir romanı okumadan önceki düşüncelerimizle okuduktan sonra hissettiklerimiz elbette birbirinden çok farklı. İşte bir şehri sevmek, onu tanımakla, onu keşfetmekle başlıyor. Gerçekten tanımaya değer bir yer Strazburg. Biraz Fransız, biraz Alman, iki ülkenin etkisini hissediyorsunuz. Bu kültür ve tarz karışımı, insanların yaşamlarına da oldukça yansıyor.

Strazburg şehir olarak Unesco Dünya Mirası Listesi'ne girmiş. Şehri gezerken bu muhteşem tarihî dokuyu hissedebiliyorsunuz. Evler ve sokaklar genel olarak bakımlı ve temiz. Alsace Bölgesi'nin başkenti, aynı zamanda Avrupa Konseyi ve Avrupa Parlamentosu'na da ev sahipliği yapıyor. Ekonomik bir merkez hâline gelmiş günümüzde. Strazburg bu kadar önemli olunca, bölgede çok sayıda askere rastlıyoruz. Rejime karşı gelenler, grup hâlinde meydanlarda toplanıp manifesto okuyorlar. Sokaklarda sık sık yürüyüş yapıyorlar. Ellerinde tüfeklerle gruplar hâlinde gezen askerler ile güvenlik güçleri insanı biraz tedirgin ediyor.

Strazburg'u gezmeye tekne turu ile başlayabilirsiniz. İstanbul'un tekne turu ile kıyaslanması zor olsa da Strazburg, bu yönde görülmesi gereken ilk yerlerdendir. Tur, Grande-Île (Büyük Ada) bölgesinden başlayıp Avrupa Parlamentosu

binasına kadar devam ediyor. Modern yapıları teknelerle, ahşap kaplı evlerin ve tarihî köprülerin önünden geçerken bile şehrin kültürel zenginliğini keşfedebilirsiniz.

Strazburg'a yurt dışından üniversite okumaya gelen öğrenci sayısı oldukça yüksek hatta bu yönüyle Strazburg bir öğrenci kenti. 16. yüzyıldan, Orta Çağ'dan kalan La Petite France (Küçük Fransa) sokakları görülmeye değer. Dilek tutmayı sevenlerin karşısına maalesef kocaman bir dilek ağacı çıkmayacaktır ama köprülerdeki demirlere kilit asarak dileklerini tutabilirler. Petite France, Strazburg'un en çok fotoğraf çekilen bölgeleri arasında yer alıyor. Pencerelerin kenarlarına asılı renkli çiçekler ile süslü ahşap binaları görmeden dönmelisiniz. Eskiden bu bölgede balıkçılar ve dericiler yaşamış. Küçük Fransa'ya yakın bir yerde Vauban Barajı var. 17. yüzyılın başlarında yapılmış. Bu köprüye çıktığınızda Pont Couverts bölgesinin çok güzel fotoğraflarını çekebilirsiniz.

Ben de üniversite yıllarımı bu şehirde geçirdim. Sabahın erken saatlerinde işe giden insanların stresli hâlleri gözümün önünden hiç gitmiyor. Galiba ben de onlardan biri oldum artık. İnsanlar telaştan, gülmeyi unutuyorlar. Şehrin serin ve soğuk havası insanlarına da işliyor diye düşünüyorum zaman zaman. Buradan bakınca memleketimin insanlarını özleyorum gerçekten. Fransızlar mı? Nasıl bir zihniyete mi sahip? Özetlemek gerekirse, 'şı-

martılmamış bir çocuk' olarak tanımlayabilirim bu toplumu. Ama insanları çok çalışkan. Meşhur Starbucks'ın önünden geçerken etrafa bakıyorum. Strazburg çok şey kattı bana, fark edebiliyorum. Beni geliştirdi, eğitti, benden bir iş kadını yaptı ama benim kimliğimi değiştiremedi. Kim olduğumu hiçbir zaman unutmadım: Ne Türklüğümü ne de kültürümü... Strazburg Türk vatandaşlarının yoğun olduğu bir şehir... Her yerde Türk lokantaları, kebabçılar, dönerciler var. Hatta çiğ köftecipleri dahi bulabilirsiniz.

Eğer bir kış mevsiminde yolunuz düşerse mutlaka, aralık ayında, yılbaşına bir ay kala Noel çarşısının kurulduğu dönemde buraya uğrayın. Eşsiz ve büyüleyici dekorasyonlarıyla, kent rengârenk bir ışık panayırına dönüşüyor.

Strazburg'ta herkes ne ararsa onu bulur. Ya caddelerde kalabalığın içinde kaybolursunuz ya kendinizi bir Orta Çağ filmi içinde hissedersiniz ya da eşsiz manzaraları olan ormanların, parkların arasında, bir banka oturup kendinizi dinlersiniz. Ezan sesleri duyulmuyor, çay bahçeleri yok ve her sokak başında simitçilere rastlayamayacağınız kesin. İslam medeniyetinin başkalaşmış hâli: Strazburg...

Strazburg- Parc de l'Orangerie parkında bir ressamın çizebileceği en güzel manzaralardan biri var şu an karşımda. Ve bir yazara en çok ilham verebilecek bir yer burası. Parkta, insanlardan uzakta, ormanda... Ne bir

kitabın ilk sayfası kadar heyecanlı ne bir filmin final sahnesi kadar etkileyici... Duvarda asılı kalan sıra dışı bir tablodan, bir eserden farklı gözüküyor uzaktan bakınca. Ölümsüzleşen bu an, hayallerden alıntı bir sahneden de öte, gerçek bir kare. Doğanın sessizliği ile senkronize olan, hâkimiyetini bozmayan, huzur veren bir fotoğraf... Bir fragman gibi adeta, hayallerin ve hayatın arasında olan umudun sembolü... Bir deniz mavisine kadar umut verici hem de. Gökyüzünün sonsuzluğu kadar büyük. Uzaktan bize göz kırpan o yoğun hislerin tercümanı olan sessiz manzara... Bir sessizlik bu kadar mı çok şey anlatabilirdi? Saf ve temiz duyguların sessizliğini bozmamak kadar derin. Ancak bu kadar anlamlı olabilirdi belki de.

Bir bankta omuz omuza, hayatın tüm zorluklarına karşı yana oturuyordu yaşlı bir çift. Böyle bir şehir Strazburg: Bir yandan şımartılmamış çocukların yaramazlıkları ve diğer tarafta bankta oturan yaşlıların yorgunlukları...

Ben o ressamın gizli bir hayranıyım. Kolay değildi. Korkmuyordum. Tedirgindim sadece. Kendi etrafıma ördüğüm duvarlar vardı, ancak böyle korunabiliyordum. Belki de bu yüzden uzak duruyordum kendi portremi görmekten.

Hazır değildim buna. Hep de öyle kalacaktım. Bu şehir beni ne tam anlayabiliyordu ne de tamamlayabiliyordu.

CENNET ÇİM

1995'da, Fransa'nın Haguenau şehrinde doğdu. Bischwiller'de İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi'nde, Ekonomi ve Yönetim alanında lisans bölümünü okudu. 2016 yılında, yabancı dil bilgisine yöneldi ve öğretmenlik dalında bir deneyim yapmak için, İngilizce animatörlük sınavını geçti. YTB Türkçe Ödülleri Deneme Kategorisinde ikincilik ödülü kazandı.

NASIL BİLİRDİK? BERLİN

ERTUĞRUL SABUNCU

1 Taziye

Bu şehrin cenazesi çoktan kalkmış. Ölüyü her gün yeniden gömecekmiş gibi gözlerini yerden kaldıramayan insanlar, ferî solmuş bakışlar... Kendi gözlerine çukur kazmış bu şehir. Hatta kendi ayağına takılmış. Kendine, yaptıkları hep kendine...

2. Gassalın Gözünden

Dışarıdan çok methedilen Berlin, içinde tok bir midenin asidini

taşıyor. Belki kozmopolitliğinin kalıntısı belki doğrudan doğruya metrodaki kavgada dudağı patlamış bir serkeşin söylediği kapitalist şarkıların telkini: Berlin, bana daima beyaz yakalıların sözleriyle, şarap kokulu bir solunumla ayakta tutulan kurgu gibi görünüyor. Uzaktan bakıldığında onu tanımak pek de mümkün değil aslında. Göbeğindeki kürdan, zengin mutfaklarında doyanların dudaklarından illaki geçmiştir. Kürdana yapışmış et parçasında dönüp du-

rurlar, seyredenler bu şehri. Şöyle bir göz gezdirdiler veya kokuların izinden gitseler -lütfen, fazla oylanmadan-yeter.

Nasıl her evin kendine has bir kokusu varsa, bu şehir de burna tıkanan ve insanı ferah bir dağ havasına çekmek isteyen iki kalın kancayı hissettirir. Bu kancaların biri kanalizasyon borularında yüz yıllar boyunca farelerin arasında keyif sürmüş olmalı ki, güvercinler şehri tuvalet bellemiş, kediler ise

şehre uğramaz olmuş. Zaman zaman yol üstünde bir ev kedisiyle karşılaştığınızda emin olabilirsiniz ki onlar sadece birilerinin hatırı için buradalar. Zaten ne zaman sokak lambalarına abartıyla yapıştırılmış veya kestane ağaçlarının yaşlı böğrüne çivilenmiş kayıp ilanlarını görsem, kedileri daha iyi anlayabiliyorum. Sahiden asalet, ciddiyet ve zarafetten nasibini alamamış bir şehirde kedilerin ne işi olabilir? Allah'ın boyasını sevmeyenler var burada.

Ve ikinci kanca saplanır. Burun deliklerinden akan sıvıyı asla gariptemem.

Spree Nehri'nin koyu bir uzantısı olduğunu bilirim: karanlık bir tarihten süregelen çirkinliklerin, kanlı satranç oyunlarının merkezinde bir soluk... İşte bu ikinci kanca, dikenli uçlarıyla beyne doğrudan yol alırken bu pislikle iç içe yaşayabilmenin mücadelesini veriyorum. Ellerim kalbine uzanıyor...

3. Ruhuna

Varamadım. Bilmiyorum, ben hâlâ varamadım. Zaman zaman nefretimi yaya geçitlerine, yüzlerine kusuyorum tüccarların. İlk trene biniyorum uzaklaşmak için. Beni tutan sadece bir avuç insan, bir tutam mekân var. Onlar da uzakta. Gidesim geliyor.

Boğuluyorum. Ne ondan olmak yeter ne onun gibi davranmak ne de onun gibi duymak...

Taklit, hiçbir zaman kurtarmamıştır insanı. Bundan sonra da kurtarmayacak. Taklit edecek değilim, onlar iyi bilir. Muhakkak bir duruşu olmalı değil mi insanın? Ben tüm açıklıklarım ile buradayım. Belki de bu yüzden boğuluyorum.

İçine batır insanın bu gibi bombalanmış şehirler. Sol yanımda illetler birleşirken, sağımda harap olur emirlikler. Nereye baksam amerikansı bir kargaşa... Nereye dönsem uyuşturucu bir karartı... Nereye çevirsem yüzümü beceriksizliğinden havalanamayan kuşlar. İçlerinden biri sektirerek geliyor. Hâlsizliğinden tökezleyerek ayağımın ucuna yatıyor.

Hayret, canı var ki çekişiyor. Ne çabuk yıldın, diyorum. Başını kaldıramıyor. Son nefesini sövecek gibi veriyor.

ERTUĞRUL
SABUNCU

1994 yılında Almanya'nın Berlin şehrinde doğdu. Berlin Freie Üniversitesi Hukuk Fakültesinde lisans öğrenimini "Uluslararası Hukuk ve Avrupa Hukuku" alanında "Milletlerarası Hukukta Kişisel Verilerin Korunması" konulu uzmanlık teziyle bitirdi. YTB Türkçe Ödülleri Şiir Kategorisinde Jüri Özel Ödülü kazandı.

BU ŞEHİRDE SAAT SEKİZ OLDUĞUNDA BİR SESSİZLİK ÇIKAR VE TÜM ŞEHİRİ ELE GEÇİRİVERİR

SENA ŞEKER

Vorarlberg Avusturya'nın en batısında bulunur ve Viyana'dan sonra ülkenin en küçük eyaletidir. Meşhur Alp dağlarıyla çevrili eyaletin başkenti Bregenz'dir. Ayrıca İsviçre ve Almanya'nın yanı sıra Lichtenstein'a da komşudur. Bu sayede gerek orada yaşayan gerekse tatil amaçlı bu şehre gelenler için farklı ülkeleri kolaylıkla gezme imkânı sunuyor. Bregenz şehrindeki Bodensee Gölü'nün bir kıyısında Almanya diğer kı-

yısında İsviçre bulunuyor. Vorarlberg'e ait olan bu kıyıda, dünya çapındaki en büyük su üstü sahnesi bulunmakta. Her yıl yaz aylarında çeşitli opera ve orkestra müzikalleri, festivalleri ve daha birçok etkinlik düzenleniyor bu sahnede. Dünyanın dört bir yanından gelen insanların ruhunu ve zihnini besliyor. Pfänder Dağı'nın eteklerinden teleferikle yukarı çıkıp şehri kuş bakışı izlemek hem yerli halk için hem de bu şehri ziyarete gelen-

ler için yapılması gereken önemli aktiviteler arasındadır. Hatta birçok kişi havanın müsaade ettiği zamanlarda patika yolu tercih ederek dağın zirvesine yürüyerek ulaşıyor. Mevsimsel sunulan spor aktivitelerinden en popülerleri kış sporlarıdır. Dağların uç noktalarından eteklerine doğru çeşitli kayak teknikleriyle inmek hem orada yaşayanların hem de şehre gelen turistlerin ilgisini arttırıyor. Değirmeden geçmek olmaz, ünlü Türk tarihçi İlber

Ortaylı 1947 yılında Bregenz'de dünyaya gelmiş.

Büyüleyen doğasının yanı sıra Vorarlberg ekonomik açıdan da oldukça başarılı bir imaja sahiptir. Örneğin dünya genelinde teleferik yapımında ön sıralarda yerini almış 'Doppelmayr'ın, ışık teknolojisinde büyük başarı elde etmiş 'Zumtobel'in, mobilya aksesuarı alanında en çok tercih edilen 'Blum' firmasının ve çikolata üretiminin önde gelen markalarından 'Milka'nın ikamet-i Vorarlberg'tedir. Avusturya genelinde peynir üretimi köklü

bir kültüre sahiptir. Yöresel olarak en çok bu eyaletteki köylerin peyniri tercih edilir.

Avusturya'da zorunlu eğitim dokuz yıldır. Mecburi eğitimi-ni tamamladıktan sonra birey hem kendi iradesi hem de okuldaki başarısı doğrultusunda ya mesleki hayata geçiş yapar ya da okul eğitimi-ni devam ettirir. Meslek hayatına atılan gençler için çıraklık eğitimi sunulur. Bu kapsamda gençlerin eğitim alarak meslek sahibi olması yani alanında ustalaşması hedeflenir. Eğitime devam etmek isteyen-

lerse liseyi tamamladıktan sonra üniversiteye başka eyaletlerde devam etmek mecburiyetinde, çünkü Vorarlberg'de üniversite yok. Çoğunluk, komşu eyalette bulunan Innsbruck Üniversitesi'ni tercih ediyor. Yakın oluşu, ulaşım kolaylığı ve birçok alanda eğitim sunması bu seçimde etken.

Vorarlberg'de yaşayan yerli ahalinin çoğu Katolik dinine mensup. Ritüellere önem verirler. Örneğin düzenli olarak kilise çanı duymak mümkün. Pazar günleri 'sükûnet' günü olarak

kabul edilir ve bugün sessizliğe, sakinliğe önem verilir. Ayrıca öğretim yılının ilk ve son haftasında topluca kilise ziyareti yapılır. Vorarlberg'te Almancanın farklı bir ağız konuşulur ve bu ağız kendine özgü özellikler taşıdığı için Avusturya'nın diğer eyaletlerinde pek anlaşılır. Küçük bir bölge olduğu için nüfusu kalabalık değildir. Genel anlamda monoton bir yaşam süren bölge insanı rutin olarak iş, okul, ev vs. arasında geçirir günlerini. Akşam saat sekizden sonra sessizlik zirveye tırmanmaya başlar. Bu saatten sonra sokaklarda çok az araca ve insana rastlanır. Herkes âdeta kendi kabuğuna çekilir. Farklılıklara çok açık olmayan Vorarlberg yerlisi kendilerinden farklı yaşam tarzı olanlara bazen ön yargıyla yaklaşır zor anlar yaşatmakta.

1960'lı yıllarda Vorarlberg'e hem Türk hem de farklı ülke vatandaşları gelmiş. Uygulanan çeşitli siyasi kararlar gelenlerin bu bölgelere yerleşmesine sebep olmuş. Yaklaşık 46 yıldır T.C. Bregenz Başkonsolosluğu Türk vatandaşlarına hizmet vermekte. İşçi olarak gelenler hemen hemen her alanda bölgenin gelişimine büyük katkı sağlamışlar. Günümüzdeki nesil 'Bu köprüyü/binayı/yolu zamanında benim dedem yapmış'; 'Bu şirkette babamdan önce dedem çalışmış'; 'Dedemler ilk geldiklerinde burada kalmışlar' vs. gibi cümlelerle büyüklerinin emeklerini ve anılarını yâd ediyor. Her ne kadar zor bir süreçten geçmek zorunda olsa da kişiler, kendilerine yaşayabilecekleri alanlar yaratıp kendile-

rini geliştirmekten geri kalmıyorlar. Gerek ticari gerek siyasi ve gerekse eğitim alanında büyük başarı elde etmişler bugüne kadar. Hizmete sundukları birçok market, restoran/kafe, züccaciye ve mağazalar ile bölge insanının Türk kültüründen lezzetler ve eşyalarla tanışmasına elçilik yapıyorlar. İki yıl önce Türk kökenli vatandaşlar 'HaK - Heimat aller Kulturen' adı altında parti kurup seçilme hakkını elde ettiler. Dinî ritüelleri yerine getirebilmek ve aynı görüşe mensup kişilerle bir araya gelebilmek için camiler, dernekler ve çeşitli sivil toplum kuruluşları tercih ediliyor. Hemen hemen her cemaatin camii bulunmakta. Bahar aylarında her hafta sonu farklı bir camide kermes düzenlenip Türk mutfağının yemekleri sunuluyor. Ayrıca Vorarlberg on dört yıldır düzenli olarak her yıl Avusturya'nın en büyük 'Kültür ve Kitap Fuarı'na ev sahipliği yapıyor. Hem kitaplara hem Türk girişimcilere hem de Türk mutfağına oldukça geniş yer veriliyor. Türkiye'den davet edilen kıymetli yazarların, konuşmacıların ve sanatçıların katılımıyla renkli bir program hazırlanarak kitapseverler bir araya getiriliyor. Üç ülkeye sınır olan Vorarlberg bu sayede binlerce Türkçe konuşanı buluşturuyor.

Vorarlberg'in eşsiz manzaraları arasında gizlenen renkleri keşfedip ahenginde kaybolmak insana huzur veriyor. Temiz havası, berrak suyu ve dağlarıyla kendisine bağlıyor insanları. Doğayı sevenler için mutlaka görülmesi gereken yerler arasında burası.

SENA ŞEKER

Avusturya'nın Bregenz şehrinde 1994 yılında dünyaya geldi. Innsbruck Üniversitesi'nde Eğitim Bilimleri bölümünde Göç alanında lisansını ve yüksek lisansını tamamladı. YTB Türkçe Ödülleri Deneme Kategorisinde üçüncülük ödülü kazandı.

BUNCA TARİH, YAŞANMIŞLIK VE BÖYLESİ GÜZELLİK. HAYRET! BU KÜÇÜK ŞEHRE NASIL SIĞMIŞ DA TAŞMAMIŞ?

SEDA KARABACAK

Hani Grimm Kardeşlerin, sahiplerinin kötü muamelesinden kaçan ve müzisyen olma hayalleri kuran bir eşiği, bir köpeği, bir kediye ve bir horozu anlattıkları masalları var ya... Hani 'Werder Bremen' futbol takımı var ya... Renkleri yeşil ile beyaz, ayrıca Bundesliga'da mücadele ediyor..."

İşte o şehirden bahsetmek istiyorum size. Eğer günün birinde yolunuz buraya düşer de arama

motoruna 'Bremen'de gezilecek ve görülecek yerler' yazarsanız size bazı bilgiler sunacaktır. Bazı bilgiler diyorum, çünkü Bremen dışarıdan gelenlere sunulanların çok ötesinde bir şehirdir. Takdir ederseniz ki ilk yerleşimden bu yana bu topraklarda birçok hadise yaşanmış, kimler gelmiş kimler geçmiş neticedeyse herkes göçüp gitmiş...

Bazen yaşadıklarımızı anlatmaya kelimeler yetmez de duvarla-

rın dile gelmesini isteriz ya, sanki kelimelerimizin veremediği hissiyatı duvarlar verebilecekmiş gibi bir düşünce oluşur içimizde. Bremen kendi kendini anlatır aslında. Duymak isteyen sokaklarıyla, duvarlarıyla, taşlarıyla dile geliverir. Karşısına dikildiğiniz ihtişamlı mimari eserlerin anlatıklarını ne kitaplarda bulabilirsiniz ne de arama motorlarında. Bu şehir bütün hikâyesini tek seferde anlatmayı sevmez, gizemi de tamamıyla ortaya dökmez.

Bir metropolün telaşı ve renkliliğiyle süslense de üzerinde yakın geçmişin yorgunluğu ve ağırlığı var. Neticede toplam on iki yıl boyunca Nasyonal Sosyalizm'e maruz kalmış, akabinde İkinci Dünya Savaşında büyük hasarlar almış bir şehir... Savaş dönemine ait kalıntılara ve sığınaklara günlük hayatınızda sıklıkla rastlayabilirsiniz. Hele bir bomba kalıntısı var ki, hâlâ düştüğü yerde korkunç ve yenik bir şekilde duruyor. 'Bunker Valentin' şifresini vermek benden, araştırmak hatta gelip görmek de sizden olsun.

Biraz da güzel şeylerden bahsedeyim de şehrimizi aman ha karanlık bir yer zannetmeyesiniz. Yazımın başında da belirttiğim gibi şehrimizin sembolü hâline gelen 'Bremen Mızıkacılarımız' var. 1953 yılında Bremen Belediye Sarayı'nın önüne heykelleri dikilmiş. Rivayetlere göre eşeğin ön bacaklarını aynı anda tutup dilek tutarsanız tuttuğunuz bu dilek gerçek olurmuş. Bu heykelin Bremenli Türkler için bir başka önemi daha var. 1989 yılında rahmetli usta sanatçımız Barış Manço 'Arkadaşım Eşek' şarkısının klibini Bremen'de bilhassa bu heykelin önünde çekmiş. Yaşınız kaç olursa olsun o heykelin yanından geçerken içinizden o şarkıyı mırıldanıp yolunuza devam edersiniz.

Yol demişken, bir de Weser Nehri'miz var ki tarih boyunca bu nehir ticaret yolu olarak kullanılmış, yerleşimi kolaylaştırmış ve yaşamı verimli kılmıştır. Nehir kıyısında bulunan restoran ve kafeler (Schlachte) sıcak bir içecek eşliğinde manzaranın tadını çıkarabileceğiniz birer mekâna

dönüşür. Sesli veya sessiz ortamlar arasında tercih yapmak, size kalmış.

Konu sese gelmişken şunu da söyleyeyim: Bilhassa hafta sonları davul zurna sesleri eksik olmaz Bremen sokaklarından. Dünya evine giren çiftlerin mutluluklarını paylaştıkları düğün merasimleri haftanın yorgunluğunu atabilmenin, hayat telaşından ve yoğun işlerden birkaç saatliğine sıyrılmanın ve belki de uzun zamandır görmediğiniz tanıdıklarınızla karşılaşmanın en güzel yerleri arasındadır.

Dışarıdan gelen Türkçe dinî veya kültürel ağırlıklı büyük kapsamlı faaliyet ve programlarda Bremen genellikle organizasyonun dışında kalır. Arkadaşları top peşinde koşarken oyuna alınmayıp dışlanan küçük bir çocuğun iç burukluğunu yaşar adeta. Almanya'nın başka şehirlerinde bu tarz organizasyonlar yapılır yapılmaz Bremenli Türklerin ağzından 'Bremen'de niye yok? Buraya niye gelmiyorlar?' sorularını ve şitemlerini duyabilirsiniz. Şayet organize eden olursa eğer, pek nadir de olsa Türk sanatçılar, şarkıcılar ve yazarlar da uğrar buraya, Bremenli Türklerin keyfinden geçilmez. Nerdeyse bütün Bremenli Türkleri o programlarda görmeniz mümkün olur.

x x x

Bugün Bremen, Almanya Federal Cumhuriyeti'nin en küçük eyaleti olmasına rağmen, birbirinden farklı hayat görüşlerini bir arada yaşatma enginliğini gösterecek büyüklüktedir. "Bremen ist bunt! Wir leben Vielfalt!" (Bremen

renklidir) sloganı altında farklı kökenlerden, dinlerden ve kültürlerden insanlar huzur ve barış içinde hep bir arada yaşamaktadır.

Bana göre Bremen matruşka bebekleri gibidir. "Küçücük şehir yahu, gezilecek ve görülecek ne kadar yeri olabilir ki?" diye düşündüğünüz anda çoğalır ve şaşırır kalırsınız. En sonunda "Bunca tarih, yaşanmışlık ve güzellik bu küçük şehre nasıl sığmış, taşmamış ve eğreti durmamış?" diye kendinize sorarsınız. Bana bakmayın, burada doğup büyümeme rağmen bu sorunun cevabını ben de bilmiyorum. Ve sanırım Bremen'in gizemli huyundan olsa gerek, hiçbir zaman bu cevabı öğrenemeyeceğim. Olsun, bazı şeyler bilinmedikçe güzel.

Sözü Bremen'de yaşayan bazı Türklere verdim ve bu şehri birkaç kelimeyle tarif etmelerini istedim:

"Bremen bana diğer şehirlere nazaran daha bağımsız daha başına buyruk geliyor." (Hatice Kübra E.)

„Bremen benim için ailemle, arkadaşarımla ve dostlarımla yaşamımı paylaştığım şehirdir." (Sultan A.)

„Bremen'i ve ona olan sevgimi birkaç kelimeyle tarif etmem mümkün değil. Bremen benim köküm diyebilirim. Bremen'e hissettiğim kadar hiçbir yere ait hissetmiyorum kendimi." (Elif Beyza Y.)

"Bremen benim vatanım sayılır. Türkiye ve Almanya arasında

kalırken Bremen'in Erzincan gibi şirin ve küçük olması ona olan bağımlı güçlendiriyor. Her ırktan insana rastlayabilmek, bunun yanı sıra birçok Almanla sorunsuz geçinebilmek ve hepsiyle arkadaşlıklar kurabilmek paha biçilemez bir değer veriyor burada yaşamaya. Türkiye'de bahsedilince 'Mızıkacılar Şehri' diye bilinen bu şehir, benim evim, ailem... Bremen'in Weser Nehri'ni çok severim, parklarında gezmeyi de." (Elif Beyza Ç.)

SEDA
KARABACAK

T

1992'de Almanya'nın Bremen şehrinde dünyaya geldi. İlk ve orta öğrenimini burada tamamladı. Şu sıralar Bremen Üniversitesi Sosyal Bilimler Fakültesinin 'Sosyal Hizmetler' bölümünü bitirmek üzere. 'Sosyal Çalışmacı' olarak görev yapacağı günleri özlemle beklemekte.

SEYAHAT-İ RUHİYE

MELİSSA IŞIK

Yine bir uçağı beklemekteyim, istikamet İstanbul.

Benim yazılarım genel olarak böyle zamanlarda doğar. Uçaklarda, otobüslerde, trende... Yani seyahatlerde...

Sükûnet değil de kargaşalı, karmaşık, velvelecî mekânlar ve oralarda dolaşan telaşlı insanlar ilham kaynağım olsa gerek.

Sükûnet dinlenmek, curcuna

yazmak için var olmuş sanki bende. Geçenlerde arkadaşım ansızın kurduğu cümle geliyor aklıma: 'Bence sen İstanbul'un bir semti olsan, Üsküdar olurdun Melissa. Bir yandan dinine ve kültürüne bu kadar bağlısın ama diğer yandan da Avrupai yaşam tarzının içinde yaşıyor ve onu içinde yaşıyorsun.' demişti.

Uzun uzun tefekküre dalıyorum. Bu cümlemin tesirinde kaldığım için Üsküdar'a doğru yol almaya

karar veriyorum. Şu an iliklerime kadar işlemesi için Üsküdar'da seyrân ediyor ve oranın ruhunu kokluyorum.

Her köşesini derinlemesine izliyorum bu nadide ilçenin.

Ezan sesleri ile hayat bulan Kız Kulesi'ni görüyorum. Kim bilir kaç erkek bir kızın dest-i izdivacı-na talip olduğunu beyan etmiştir burada?

Onlarca edebî eserde yer almış,

dillere destan Çamlıca tepesinin ağaçları altında kim bilir kaç şiir yazılmıştır bir canan uğruna?

Tarihî Haydarpâşa Garı'nda, kaç ana veda etmiştir vatani görevini yerine getirmek için yola koyulan kınalı kuzusuna? Ne çeşit vuslat sahnelerine tanıklık etmiştir burası? Kimi zaman belki nişanlısına kavuşan bir askerin, kimi zaman gurbette yaşayan torunlarını kucaklayan bir ninenin saadet çılgınlıkları yankılanmıştır dev duvarlarda.

Hepsini derinlemesine gözlemliyorum...

Sahi, İstanbul'u semtlere, insan kalıplarına ayırmak mümkün mü?

Peyami Safa'nın yazdığı gibi, Fatih muhafazakâr kesimi, Harbiye modernliği mi temsil ediyor? Mümkün mü şehir-i İstanbul'u birbirinden ayrı bölgelere ve onların zihniyetlerine göre ayırmak?

Kanımca doğu ile batıyı birleştiren, muhtelif kesimleri yaşama davet eden bir diyar burası. Mısır Çarşısı'nın baharatları ruh okşar, boğazına düşkûnlereyse Eminönü balıkçıları hitap eder. Tarihî Yarımada buram buram mazi kokar. Sultanahmet'te yankılanan ezan sesleri kulaklara, zihnin en ücra köşelerine merhem gibi sürülürken Yerebatan Sarnıcı nazarı okşar. Levent medeniyetin kalıplara sığmayıp taşıdığı muhittir, dev plazalarıyla. Fatih Korusu doğanın letafetini serer gözler önüne.

Muhtelif çağların, insanların, zihniyetlerin yekvücut olduğu şehirdir İstanbul. Alaturkayı muhafaza ederken, bir tutam alafranga serper uçsuz bucaksız ruhuna.

Arkadaşımın sözü geliyor yine aklıma ve bir hüküm veriyorum kendim hakkında.

Sanırım ben; 15 Temmuz Şehitler (Boğaziçi) Köprüsü'nün bir ucundan öbür ucuna uçan, denizin kokusunu ruhunun en ücra köşelerine merhem misali süren bir martı olurdum. Namaza, Sultanahmet Camii'ne yetişen, ardından Beyazıt'ta Sahaflar Çarşısı'ndan aldığı birkaç kitap ile karşıya uçup Kanlıca'da yoğurdunun üzerine pudra şekeri serpen... Ardından Göksu Nehri'nde bir gemi ile gezen ve Anadolu Hisarı'nı yakından seyreden... Ardından Göksu Nehrinde bir gemi ile gezen ve Anadolu Hisarını yakından seyreden... Anadolu fazla mı geldi, kanat çırpıyım, istikamet Galata Kulesi... İstiklal Caddesi'nde alışverişten sonra yorgun düşer, Kuzguncuk'taki renkli evime uçarım, akşamın son demlerini doyusya tatmak için.

Sanırım ben İstanbul'un bir semti değil, ruhunun ta kendisi olmak isterdim. Beni kucaklasın, bağrına bassın isterdim bu büyümlü diyar. Bir martı gibi hür ve bir o kadar esir olmak isterdim dalgalarında denizin. Esir olmak isterdim bu şehrin hürriyetinde.

MELİSSA IŞIK

T

1998'de Berlin'de dünyaya geldi ve Brandenburg'da ikamet ediyor. Okumak, fotoğraf çekmek, nakış işlemek ve seyahat etmekten büyük keyif alıyor. Eğitimine Berlin'de Matematik, İngilizce ve Almanca Öğretmenliği bölümüne devam ediyor.

Ölüme Yatmak

BELKIS KILIÇ

Bir koku vardı havada. Sanki ayrılığın kokusu, ölümün habercisi... Bunu pekâlâ hissedebiliyordu. Evin etrafını dört bir yandan saran bahçede birden fazla tur attı. Kendisine yabancı hiçbir kimse ve hiçbir şey gözük-müyordu ortalıkta. Tüylerini ürperten bu koku da neyin nesiydi o hâlde?

“Viril! Buraya gel!” Elinde büyük ve kanlı bir poşet ile kapıda dikilen Bay Augusto, diğer eli ile Viril’e “Gel” işareti yapmaktaydı. Çok sevecen bir adamdı doğrusu. İsmi de yine o koymuştu. “Viril”, roman dillerinde “mert” anlamına gel-mekteydi. Bay Augusto onu altı sene önce Rua Funda’da sefil hâlde bulduğunda hâline acımış ve karnını doyurmaya niyetlenmişti. Bu güzel kalpli

adam elini cebine atmış bir şekilde markete yi-yecek almaya giderken, cebinden düşen yüzlük Escudo’ları fark etmemişti bile. Lakin fark eden başka birisi vardı. Bir genç sinsice yaklaşmış ve yerdeki kâğıt paraları toplamaya başlamıştı. Zan-nedilmişti ki, yere düşmüş emaneti sahibine tes-lim edecekti, ama öyle olmadı. Tam kaçacakken Viril o gence doğru koşmuş ve üzerine atlamıştı. Bir çekişme başlamıştı aralarında. Büyük bir gü-rültü de eşlik ediyordu bu hırğüre. Bay Augus-to sesin geldiği yöne doğru baktığında ilk başta olan biteni anlamamış olacaktı ki, markete doğ-ru gitmeye devam etti, ta ki bilinmeyen bir se-bepten dolayı olaya müdahale etmesi gerektiğini hissedene kadar. En sonunda kavramıştı durumu

Bay Augusto ve Viril’e minnettarlığını nasıl ifade edeceğini hiç bilmiyordu. Çekişme esnasında eli yara bere içinde kalan genci affeden bu merhamet-li adam, gövdesi sürtünmekten tahriş olan Viril’i de tedavi ettirmek istemişti. Bu sefer Viril’e dik-katlice bakmıştı. Siyah büyük gözlerinin derinliği adeta sadakatini, masumiyetini ve yiğitliğini hay-kırıyordu. Etrafına bakınmıştı Bay Augusto. Anla-şılan yapayalnız ve sahipsizdi. Hiç aklında yokken onu yanına almaya ve son nefesine kadar ona eşlik etmeye karar vermişti. O anda ona “Viril” demek geçmişti içinden. “Bunun adı Viril olmalı!” diye düşünmüştü. Bu şekilde o günden bu yana tam altı senedir beraber yaşıyor, bir arada yiyip içiyor ve birlikte tüketiyorlardı nefeslerini. Aralarında o denli kuvvetli bağlar vardı ki, Bay Augusto’nun komşuları dahi çok ısınmış ve sevmişlerdi Viril’i. Kim derdi ki, sokakta buldu ve sahiplendi o biç-areyi? Adeta kendi çocuğu gibi ona bakıyor ve göz-lerden sakınıyordu Viril’i.

“Hadi ama, gel buraya!”

Koşarak Bay Augusto’nun yanına giden Viril, ne yapması gerektiğini gayet iyi biliyordu. Bu evde birçok şey rutinleşmişti zamanla. Her pazar bu saatlerde et ile dolu poşet alınır ve Rua Funda ve çevre sokaklarda dışarıda kalan sahipsiz köpeklerle dağıtılırdı. Özellikle şimdi olduğu gibi kış mevs-i-minde daha da büyük bir önem taşıyordu bu rutin et dağıtımı. Neredeyse boylarını aşan kar nedeni-yle sokak hayvanları ne karınlarını doyurabiliyor ne de kendilerini ısıtabiliyorlardı. Bu sebepten bir yardım elinin uzanması hiç de fena bir fikir de-ğildi. Sokakta ve soğukta kalmanın, daha doğrusu kalmak zorunda olmanın ne anlama geldiğini de en iyi Viril bilmiyor muydu zaten?

Bunun yanı sıra sokaktaki köpekler de Viril’i uzun zamandan bu yana tanıyorlardı. Ne de olsa birlikte paylaşmışlardı eski züccaciye dükkanının önün-deki pis minderi. Kimi zaman birlikte otururlar-dı üzerinde, kimi zamansa -özellikle kışın sokak asfaltı soğuk olduğunda- o minder için mücadele etmek zorunda kalırlardı.

Ama artık Viril kurtulmuştu bu sefaletten. O gün gösterdiği cesaret sayesinde sıcak yuvayı, koşul-suz sevgiyi ve en önemlisi de Bay Augusto’yu ka-zanmıştı. Yaptığı fedakârlığın kendisini buralara getireceğini kim bilebilirdi ki? Daha düne kadar Viril de bakımsızlığı ve pisliğinden dolayı insan-lar tarafından horlanmıyor muydu? Kovalanmıyor muydu? Küfredilmiyor muydu ona? Aa evet, hatta

bir gün o zalim çocuklar ona zarar vermeye kalk-mışlardı da -ki kulağı kanar bir hâlde bulunmuş-tu- onu yine kurtaran bu sokak köpekleri olmuştu. Şimdilerde ise Bay Augusto onun rutin kontrolleri-ni asla ihmal etmiyor ve el üstünde tutuyordu onu.

Bay Augusto iki katlı ahşap evinde yalnız yaşa-yan, her gün en az yarım saat yürüyüşünü ihmal etmeyen, çok titiz, sevecen ve varlıklı bir bey... 24 yaşındayken evlendiği karısını evliliklerinin ikin-ci senesinde kaybetmiş ve ardından bir daha hiç evlenmeyen Bay Augusto, çocukluğundan bu yana yakasını bırakmayan astım hastalığıyla ömrünün geri kalanını yalnız geçirmeye niyet etmişti, ta ki ismini koyduğu Viril ile tanışana kadar. Seneler sonra koca eve ses ve canlılık getirmişti Viril. Bay Augusto’ya göre yerine paha biçilemezdi. Çünkü Viril ona hayatta tutunacak ve umut bağlanacak bir şeylerin olduğunu göstermişti.

“Al bakalım bu poşeti! Yapman gerekeni biliyorsun oğlum! Köpeklerle güzelce dağıt bunları. Kimseyi göz ardı etme, hepsine ver. Yazık onlara. Kimse dö-nüp bir başlarını okşamıyor onların, oysaki ne kadar çok ihtiyacımız var. Evet evet, onların okşanmaktan çok, bizim onları okşamaya ihtiyacımız var! Başka türlü insan olduğumuzu nasıl hissederiz? Cebimizde son bir merhamet kalıntısının bulunup bulunmadığını nasıl anlarız? Haydi git, ben her zamanki yerimizde seni bekliyor olacağım oğlum!”

Viril, Bay Augusto’nun yüzünden alamadı gözle-rini. Değişiklik mi seziyordu yüz hatlarında? Der-ken yine o koku! Ah yine o koku! Neyin nesi bu? Etrafına bakınırken, Bay Augusto’nun “Hadi oğ-lum, gitsene!” sözünü irkildi. Yola koyuldu. “Her zamanki yerimizde seni bekliyor olacağım!” de-diği yer, ahşap evin en karanlık odasında bulunan büyük kanep sandalyenin üzeriydi. Bay Augus-to’nun kucığında yatan ve başını göğsüne yasla-yan Viril’in en huzur bulunduğu yer... Bu sandalye-nin üzerinde nefesi izin verdiği kadar sesli kitap okumaya çalışan Bay Augusto, Viril’in okudukla-rını anlamasa da dinlemesini isterdi. Bir süre sonra ikisi de uyuyakalır, sabahları birlikte uyanırlardı. Viril, yere düşen kitaba her defasında istemsizce bastığından, mutlaka hep Bay Augusto’nun “Kut-saldır oğlum, basılmaz!” uyarısını işitirdi. Kitap, toprak ve yiyecek... Bay Augusto’nun her daim di-linden düşürmediği üç mukaddes... Bunların üle-rine asla basılmazdı, basılmamalıydı.

Sokak köpeklerinin aniden etrafını kuşatıp et poşe-tini irdelemeye başlamasıyla gideceği yere çoktan

vardığını anladı Viril. Sevinçten yerinde duramıyordu köpekler. Nihayet karınlarını doyurabileceklerdi. Köpekleri süzerken, yine anılara dalmıştı Viril. Bayan Debora kendisini gezmeye götüreceğini söylediği zaman da aynı bu köpekler gibi sevinmişti. Dışarıda çok güzel vakit geçirmişlerdi geçirmesine ama Bayan Debora'nın yüz hatları bir garipti. Yine de buna aldırmaksızın doya doya gününü yaşamıştı Viril ta ki akşam sokakta yalnız kalıncaya dek. Bayan Debora yoktu. Bayan Debora uzun bir süredir ortalıkta gözüküyordu. Bayan Debora onu terk etmişti. Artık yalnızdı. Yapayalnızdı. Sokaktaydı. Mevsimlerden kış, günlerden pazar... Terk edilmişti. Bunu idrak ettiği sırada burnuna çalınan o tuhaf kokuyu anımsadı birden.

Koku!

Delik deşik olan kanlı et poşetini sonunda onu çekiştiren sokak köpeklerine bıraktığı gibi ahşap evin yolunu tuttu Viril. Düşünmeden koşuyordu, duraksamadan koşuyordu. Kısacık bir süre içerisinde köpeklerle et taşıdığı yol bitmek bilmiyordu bu sefer. Uzadıkça uzuyor, yağın kar görüşünü daraltıyor, yoluna engebeler çıkıyordu. Taşıdığı kanlı et poşetinden ağzına bulaşan kanlar kurumak üzereydi eve vardığında. Evin önü kalabalık. Bir iki araba. Komşu Bayan Fernanda ve Bay Sheron da buradalar. Ne işleri vardı pazar günü akşamüstü saatlerinde Bay Augusto'nun evinin önünde? Bay Augusto'nun hiç hoşlanmayacağı bir durum bu. Çünkü şu an onun Viril ile kanepede kucaklaşma saatiydi. Kalabalığa aldırmadan evin içine doğru koştu Viril. Bay Augusto'yu tam beklediği yerde buldu. Olması gerektiği yerdeydi. Evin en karanlık odasındaki kanepede sandalyesinde. Yerde ise bir kitap. İstemsizce üzerine basarak sandalyeye tırmandı Viril. Bay Augusto'nun yüzü soluk, gömleğinin yakası açık, ağzı aralıktı.

Viril'i, Bay Augusto'nun üzerinden indirdiler ve bir kenara kıışkladılar. Bakmadılar ki yüzüne, onun büyük siyah gözlerinden dökülen damlaları görsünler. Komşuların "Tüh tüh, vah vah'ları" eşliğinde arabaya götürülmüştü Bay Augusto. Kimse Viril ile ilgilenmedi. Viril ne olup bittiğini anlamadı. Arabaların peşinden koştu. Soluk soluğa vardığı yer ise çok acayıptı. Devasa büyük ve karla kaplı bir alan... Bu soğukta burada ne yapacaktı Bay Augusto? Neden buraya gelmişlerdi? Arabadan çıkartılan Bay Augusto, anlaşılan onun için hazırlanmış yere doğru taşınırken, Viril sahibine doğru koştu, havlamasıyla yeri göğü inlett ve Bay Augusto'nun cansız bedeninin üzerine atladı.

"Seni lanet yaratık! Sen de nereden çıktın? Defol! İşimizi zorlaştırma!" denilerek bir tekmeyle geriye doğru itilen Viril, tekrar sahibine doğru atıldı. Bir şeylerin yolunda gitmediğini sezmişti ama bir türlü bunu anlamlandıramıyordu. Havada yine o tuhaf koku vardı. Sanki ayrılığın kokusu... Ölümün habercisi...

Bay Augusto'yu gömmek için kenara küreklenen toprağı patileriyle dağıtan Viril'i azarlamanın yanı sıra ona bir tekme de atan Filipe, iyice sinirlenmişti. Zaten vaktinden önce vazifesini bırakıp giden meslektaşı ve aralıksız yağın kar, işini gitgide zorlaştırıyordu. Bir de başına bu durmadan tepinen köpek çıkmıştı. Elindeki küreği sinirle bir o yana bir bu yana savurmaktan, geçmişinden kötü bir anı olarak kalan ve elinden bir türlü gitmek bilmeyen yara sızlamaya başlamıştı. Şu anda tek dilediği şey, bu soğuk havada bir ceset gömmekten ziyade, arkadaşlarının yanına dönüp sıcak barda içkisini yudumlamaktı. Zaten apar topar göreve çağrıldığı için morali bozuktu, bir de köpek ayağına dolanıyor, işini uzatıyordu. Merhuma kabristanlığa kadar kimse eşlik etmemişti. Bay Augusto'nun cesedi, onu gömmek ile mükellef olan Filipe ve bir de köpek... Etrafta başka kimsecikler görünmüyordu.

"Hadi oğlum Filipe! Sen yaparsın bunu. Az kaldı. At cesedi kuyusuna, ört üstünü. Bitti, bu kadar. Sen yaparsın, yaparsın bunu! Sonra gelsin arkadaşlar, gelsin sıcak ortam, gelsin içkiler!"

Çukuru binbir güçlkle sonunda açabilen Filipe, üzerinde Viril'in oturduğu tabuta yönelmişti. Köpeği tabutun üzerinden kürekle kovalamaya çalıştıkça, köpek daha çok havlıyor, daha çok hırçınlaşıyordu. Bu durum Filipe'i daha da çok sinirlendiriyordu.

"Seni son kez ikaz ediyorum, seni şımarık hayvan! Defol git buradan!" Filipe'nin küreğine patileriyle asılan Viril, kendince Bay Augusto'ya gelecek herhangi bir zararı engellemeye çalışıyordu -aynı eski günlerdeki gibi-. Büyük uğraşlar sonucu Bay Augusto'nun içinde bulunduğu tabutu açılan çukura yerleştirmeyi başaran Filipe, çok seri bir şekilde kenara küredığı toprağı onun üzerine atmaya yönelmişti. Sahibini göremedikçe daha çok havlayan Viril, bir yandan da patileriyle Filipe'nin çukurun içine küredığı toprağı hızla eşeliyordu. "Bak elimden bir kaza çıkacak şimdi! Defol dedim sana!"

Bay Augusto'yu gömme işlemi neredeyse sona doğru gelmişti ki, uzun süredir Viril'in bu huyusuzluğuna tahammül eden Filipe'nin sabrı artık taşmıştı. Bir şekilde küreğini Viril'in patilerinden

kurtarmayı başaran Filipe, anlık hırs ile köpeğe küreğiyle vurduğu gibi, köpek de Bay Augusto'nun mezarına doğru savruldu. Bir anda ne yaptığına şaşırın Filipe, köpeğin boynunun kanadığını ve nefes almakta zorlandığını idrak edince içinden derinlemesine bir "oh!" çekti. "Böyle yavaştan geberip gidersin işte, lanet olsun!"

***

Bütün olup biteni uzaktan gören Monica, kılını dahi kıpırdatma gereği duymadı. Ne köpek ne de adam onun umurunda değildi. Düşündüğü tek şey, vefat eden annesinin geride bıraktığı ama bir türlü bulamadığı ziynetleriydi.

Monica, avucunda topladığı toprağı bir anda başında bulunduğu mezar taşına doğru savurdu. "Lanet olsun! Lanet olsun sana kadın! Varlık içinde yokluk çekiyorum senin yüzünden!" Bayan Debora'nın mezar taşı üzerinden toprak, kum taneleri misali yere süzülürken kızı Monica çoktan gitmişti bile. Filipe de aynı şekilde...

Kar, hâlâ kesintisiz yağıyordu.

Gün kararıyordu.

Filipe bara gidiyordu.

Elindeki kanlı kürekten kurtulalı çok olmuştu.

Vicdanı rahattı.

Monica ziynetleri aramaya gidiyordu.

Avuç içindeki toprak kalıntısından kurtulalı çok olmuştu.

Ölen annesine küfretmeyi sürdürüyordu.

Kalbi nefret doluydu.

Viril ölüme gidiyordu.

Galiba son nefeslerini harcıyordu. Karnı şişip iniyordu. Sahibinin toprağı üzerinde yatıyor, boyundan kan akıyordu. Dili dışarıda, gözleri açıktı. Sanki Bay Augusto'nun merhametini ve kendisine "Oğlum!" diye seslenişini arıyordu gözleri.

Ve gaipten bir ses kulaklarında...

"Kutsaldır oğlum, basılmaz!"

Bundan sonrası da işte...

Ölüme yatmıştı, üzerine kar yağarken.

BELKIS KILIÇ

T

1995 yılında Avusturya'nın Viyana şehrinde dünyaya geldi. İlk, orta ve lise öğrenimini burada tamamladı. Ardından Viyana Üniversitesi Eğitim Bilimleri Fakültesi'ni bitirdi. Aynı üniversitede Alman Dili ve Edebiyatı bölümünde yüksek lisansını yapmaktadır. YTB Türkçe Ödülleri Deneme Kategorisinde Jüri Özel Ödülü kazandı.

Sayfa

KÜBRA DUTAK

Trenin kapısı açılır açılmaz dışarıya fırlayanlar, trene binmek isteyenlerle çarpışıyordu.

Neyin telaşydı bu? Kapılar kapandı ve tren hareket etti. Gözlerden kaybolana kadar trenin gidişini izledi. Atkısını, yüzünün yarısını kapatacak şekilde doladı, ellerini montunun cebine koydu, yavaş adımlarla uzaklaştı gardan. Her gün güneş doğmadan kalkar, gara kadar yürür, insanların bu telaşlı hâllerini izlerdi. Sonra evine döner ve camın önündeki masasına oturup yazardı defterine:

“İnsanlar... Ona buna çarparak gidiyorlar. Ve bunu her gün yapmaktan bıkmıyorlar. Bir ben mi-

yim bu gürültüden kaçmak isteyen? Uzaktan izliyorum bu gürültüyü. Uzaktan izliyorum bu insanları. Herkes kendinden emin ve bakışları soğuk. Arkalarına bakmadan yürüyorlar. Bir sayfayı kolayca yok ediyorlar. Ben o sayfada kalıyorum. Ötekine geçemiyorum.”

Bir sabah yine garda trenin gelişini beklerken genç bir delikanlı dikkatini çekti. Oldukça kibar bir duruşu vardı. Yüzünde tebessüm, gözlerinde sıcaklık, elinde ufak bir kutu... Kalabalığa karışmadan az ilerdeki bankın yanına yavaşça geçti. Ara sıra başını kaldırıp sağa sola bakındı. Ya gökyüzüne takıldı bakışları ya da gözünü hiç kırpmadan dalıp gitti saniyelerce. İnsanların telaşından sıyrılmış sabırla duruyordu. Gürültü dağıtmıyor-

du dikkatini, girmiyordu o karmaşaya. Trenin gelişıyla irkildi. Baktı. Kapılar açıldı, insanlar çarpa çarpa dışarı çıktı, diğerleri çarpa çarpa içeri girdi. Kapılar kapandı ve tren yavaşça gözden kayboldu.

Etrafına bakındı, bir müddet bekledi ve gardan ayrıldı. Ertesi gün onu görmek için heyecanla evinden çıktı ve hızlı adımlarla gara doğru yürüdü. Vardığında o yine oradaydı. Elinde kutu. Birlikte beklediler. Tren geldi, gitti. Onlar da gitti. Bu böyle, haftalarca devam etti. Bir gün yine gara vardığında etrafına bakındı. Onu orada göremedi. O her zaman elinde tuttuğu kutu banktaydı. Yaklaştı ve kendini tutamayıp kutuyu açtı. Bir defter vardı. Defterin bir sayfasını açtı: *“Her bekleyenin kavuştuğu görülmemiştir.”*

KÜBRA DUTAK

T

1993'te Almanya'nın Herne şehrinde dünyaya geldi. İlk, orta ve lise öğrenimini burada tamamladı. Essen Üniversitesi'nde Türkçe ve Almanca Öğretmenliği Bölümü'nde lisansını bitirdi. YTB Türkçe Ödülleri'ne Öykü Kategorisinden katıldı.

Deniz

EZGİ BARLAS

Gözlerine vuran güneş ışığıyla uyandı. Bütün vücuduna yayılan bir zevkle gerindi önce. Sonra hızlıca kalktı yataktan. Sapsarı bir parlaltı bütün eşyaları ele geçirmiş gibiydi. Bugüne özgü müydü bu parlaklık yoksa her gün mü böyleydi? Bu sabahın farklı bir güzelliği vardı sanki. Sevmeye, coşup taşmaya çağırıyordu. Yaşamaya davet... Kestirip attı. “Kaç sabah düşündün şunları be?” diye geçirdi içinden. Kendi kendine yaptığı oyuna küçümseyerek güldü. Her şey özel olmalıydı bugün. Yüzünü bile belki ömründe ilk kez böyle hevesle yıkadı. Tıraş olurken uzun uzun seyretti aynadaki yansımalarını. İçinin çürümüşlüğüne inat dipdiri duran bu yüz onun muydu? Ancak dikkatli bakınca görülüyordu gözlerindeki iki ölü ışık. Ama şimdiye dek kaç kişi görebilmişti ki.

Serpil görse ve de bilse tek çarenin kendisi olduğunu yine de bugün buluşmaya çağırır mıydı? Birkaç ay öncesine dönebilsek, işimi kaybetmemiş olsam, bunca hatayı yapmamış olsam belki böyle olmazdı diye düşündü. Alaylı bir şekilde gülümsedi hemen ardından. Gözleri aynadaki yansımalarına değince dalmış olduğunu fark etti. Yabancı ve korkunç göründü gözüne. Kaçarcasına uzaklaştı.

Odaya döndüğünde gün ışığının her şeyi daha da ele geçirdiğini gördü. Düşünmeden bir zaruret gibi perdeyi çekip, pencereyi bir çırpıda açtı. Yumuşak, bahar kokulu bir nisan sabahı çarptı yüzüne. İnsanlar yeni yeni dökülüyordu sokağa. İşe gidiyorlardı. Belki borçlarını, belki yazın yapacakları tatili düşünüyorlardı. Onları böyle bir günde erkenden kalkıp yola düşmeye

mecbur bırakan hayata sövüyorlardı belki de. Yorgunluktan onu bile yapmıyordu çoğu. Kendinden biliyordu. Okula giden çocuklar girdi aniden sokağa. Her şey değişiverdi. İtişiyor, oynuyor, gülüşüyorlardı. Attıkları küçük çığlıklar ve içten gülüşmeleri çarptığı her yeri iki kez aydınlatıyordu. Gözden kaybolana dek izledi onları. Çok derinlerden birkaç anı geldi hatırına. Gözlerinin yaşardığını hissetti. İki üç çocuk ağlatacağı onu ha... Derin bir iç çekerek odaya döndü.

Kahvaltı yapmakla giyinip çıkmak arasında bir an karsız düşündü. Bunu düşünmek bile öyle güzel ki! Bir şey yiyecek iştahı yoktu. Dolabı açıp en sevdiği kıyafetlerini çıkardı. Tadını çıkara çıkara soyunup giyindi. Buluşma saatlerine daha çok zaman vardı ama evde durmak istemedi. Her şeyinin şahidi duvarlar, sadece kötü anıları fısıldıyordu sanki son zamanlarda. Ama bugünkü aceleciliği bundan sıkıldığından değildi. Dışarda hayat bahar kılığında dolaşüyor, onu da hor görmeden kendine çağırıyordu. Bütün odaları tek tek dolaştıktan sonra anahtarını da almadan evden çıktı. Merdivenlerden, çağırıldığı oyuna koşan bir çocuk gibi, indi. Hevesle daldı sokağa. Az önce dışarıya baktığı evinin pence-resine göz kırptı.

Hava tahmin ettiğinden de güzel, güneş evde gördüğünden daha neşeliydi. Sokaklar da canlanmaya başlamıştı. Dükkânların bazıları tamamen açılmış bazıları yarıya kadar çekilmiş kepenkleriyle güne hazırlanıyordu. Bakkal Tahsin her zamanki gibi bütün esnaftan önce dükkânını açmış, kapı önüne koyduğu iskemlesine kasılarak kurulmuştu. Hem sokağı izliyor hem de çayını yudumluyordu. Onu görünce şaşkın şaşkın sordu:

- Oo delikanlı, erkencisin bu sabah. Hayırdır böyle? İş mi buldun yoksa?

- Yok be Tahsin abi. Gönül mevzusundan uyku tutmadı. Anlarsın ya...

Aldığı samimi cevaptan neşelenen Tahsin güldü.

- Tabii, tabii gençsiniz. Zamanla her şey yoluna girer evelallah.

Öyle dercesine kafasını salladı. İlk defa ona da sabah kendine baktığı kadar dikkatle baktı. Babacan adamdı bu Bakkal Tahsin. Biraz cimriydi belki ama çalışkandı. Hem de çok idare etmişliği vardı bu işsizlik döneminde. Deftere bile yazmadan verdiği ekmekleri, peynirleri unutamazdı. İşine dört elle sarılırdı. Mal varlığı çokmuş. Kızlarını da iyi yerlere gelin vermiş. Çalışmasa da olurmuş ama yılların alışkanlığından, denese de birkaç haftadan fazla kalamamış evde. Yani mahallede anlatılan buydu. Bugüne kadar kurcalamamıştı hiç ama bugün nedense merak etti. Oturup uzun uzun sohbet etmek

istedi. Fakat vakit dardı. Günün tadına varmak vardı.

Yine de yaptıklarını hatırladığından;

- Senin de bu dönemde çok hakkın geçti be abi. Çok sağ ol. Hakkını helal et, deyinverdi.

Bakkal Tahsin biraz böbürlenme barındıran babacan tavırla;

- Lafı olmaz delikanlı. Hele bir işini yoluna koy. Alırım hesabını, diyerek minnetle güldü.

- Gideyim ben artık. Hayırlı işler.

Eyvallah dercesine eğdi başını Bakkal Tahsin. Uzaklaşırken ardından biraz acımayla baktı.

Bayram neşesi vardı içinde. Sanki Serpil’le ilk kez baş başa buluşacaklar da ilk kez yüreğindeki itiraf edecekti bugün. Yeni aşka düşmüşlere özgü gözlerle bakıyordu her şeye. Dünya güzel, yaşamak daha güzel ve sevmek bin kere daha güzeldi. Tam sokağı dönerken Kahveci Hüseyin’in dikkatle ve alaylı bir şekilde kendisine baktığını fark etti. Yüzündeki sırtımayı da o zaman yakaladı. “Boş ver be Hüseyin abi!” dedi gülerek ve Hüseyin’i şaşkın bir hâlde bırakarak hızlı hızlı yürümeye devam etti.

Hem çok tanıdıktı sokaklar hem çok yabancı. Gözü kapalı bulabilirdi yolunu ama yıllardır içlerinde gezdiği hâlde fark etmediği binalar, dükkânlar vardı. “İnsan elinin altındakine kör.” diye düşündü. Aklına çocukluğunda yazları geçirdikleri anneannesinin köyü geldi. Altını üstüne getirirlerdi köyün komşu çocuklarla. Kimseye çaktırmadan kasabaya kaçmışlıkları bile vardı. Evleri renkleriyle ezbere bilirdi. Numaralandırmışlardı. Köyde sokak tabelası, kapı numarası pek olmadığından verdikleri numaraları kullanırlardı buluşurlarken. “Çocukluk” dedi kendi kendine. “Nereden çıktıysa şimdi.” Boş verdi. Şehre yeni gelmiş bir yabancı gibi her şeyi inceleyerek yürümeye devam etti. Bir süre sonra deniz göründü. Şehrin ortasında kocaman mavi bir umuttu deniz. Uzun yıllardan sonra birdenbire sevdaya düşmek gibiydi. Ümidini coşturdu. Ya Serpil’i ikna edecek, her şey hayal ettiği gibi olacaktı ya da... “Olacak, olacak.” dedi sadece kendine duyuracak bir sesle.

Sahile inip oradan yürümeye devam etti. İnsanların sesleri dalga seslerine karışıyordu. Herkes yanında birileriyle dolaşıyor, bir bahar gününü paylaşıyordu beraber. Hiç böyle düşünmemişti oysa bugüne dek. Binlerce insanın içinde de olsa yanında yürüten biri yoksa yalnızdı işte. Bu kadar insan dolduramıyordu yüreğindeki küçük boşluğu. Yolun kenarındaki ağaç dibine uzanmış güneşlenen bir sokak köpeği çarptı gözüne. Yalnızlığı tam da böyle bir sokak köpeğiydi içinde. Okşayarak

geçip gitti yanından. O kadar çok şey birikmişti ki düşüncecek. Kapatmadığı bütün hesaplar önüne yığılıverdi birden. Neşesini bir kenara süpürdü sorular. Derin bir nefes aldı. Kafasını sallayarak sıyrıldı düşüncelerinden. Fazla uzaklaştığını fark edince biraz ilerisindeki durakta bekleyen otobüse yetişerek karşıya geçti.

Saat tam birde buluşacakları yere varmıştı. Manzarası en güzel masayı seçti. Martılar bağıra çağıra uçuşuyordu etrafında. Cesaret veriyorlardı. Çırlıçıplaktı bugün. Bütün kibrinden, gururundan sıyrılıp da gelmişti. Hesapsız, tedirgin ve heyecanlıydı. Zamanın ağırlığında ezilirken uzaktan göründü Serpil. Rüzgârda savrulan elbisesiyle yürüyen bir çiçek bahçesi gibiydi. “Bülbülü âşık eden böyle bir gül olmalı.” Derin bir nefes doldurdu ciğerlerine. Işıl ışıl bir yaz gününü getirerek geldi Serpil. Ama yanına vardığında bakışlarına karşılık vermedi. Gözlerini değdirmedi yüzüne. Bir kış gibi oturdu masaya. Tahmin ettiği şeyleri, hem de hiç beklemeden hiç evirip çevirmeden masaya döktü. Bir dağ çöktü bir yerlerde. Bir fırtına talan etti bir bahçeyi. Bir ağaç usulca yerinden söküldü.

“Ama...” demesine kalmadan susturdu onu.

- Bütün amaları tükettik. Bu saatten sonra ancak birbirimizi çürütürüz. Ben çürümek istemiyorum, diyerek kalktı.

Karlı bir dağ zirvesinde atılan son çığlıktı bu. Tepelerden üstüne bir çığ yuvarlandı.

Saatlerce hareketsiz kaldı öylece. Garsonun sürekli gelip bir şey isteyip istemediğini sormasından rahatsız olup ayrıldı oradan. Yalpalayarak yürümeye başladı. Yıkılmaktan korkarak ilk bulduğu yere bıraktı kendini. Bomboştı. İçi boşalmış bir çuval ne kadar dik durabilirse o kadardı işte. Son tutunduğu da daha fazla yük etmek istememişti onu. Haklıydı. Bütün ihtimalleri gözden geçirdi belki bin defa. Sonuç hep aynı yere varıyordu.

Bir umutla beklerken ona işkenceler eden zaman düşmüştü yakasından. Günün nasıl uzaklaştığını anlamadı. İnsanlar gelip geçtiler yanından. Kavga ettiler, sarıldılar, öpüştiler ve belki de ayrıldılar. Fark etmedi hiçbirini. Son vapur anonslarını duyunca sıyrıldı dalgınlığından. Koşarak son anda yetişti. Nefes alamıyordu sanki. Kalbi, kanatları kırık bir güvercin gibi çırpınıyordu. İçeride duramadı. Güverteye çıktı. Vapurun hareket etmesiyle başladı asıl ayrılık. Yalancı bahar, sert rüzgârlara bıraktı yerini. Yüzüne tokat gibi çarpıyordu sanki her şeyi. Şehir, karanlığa inat tüm ışıklarını yakmıştı. Bir müzik sesi yükseldi birden. Birkaç genç gitar çalıp şarkı söylüyordu. Duyduğu en hüznünlü şarkıydı. Bu şarkı olma-

sa denize bakmak sabahki kadar zevkli değildi. Mavi, yerini sonsuz bir karanlığa bırakmıştı. İnanması zordu aynı deniz olduğuna. Kendine benzetti. Bütün renkleri solmuştu onun da. Umduğundan da kötüsünü bulmuştu.

Bütün yenilgileri gömüldükleri yerden fırlamaya başladı. Yoksulluktan okula geç başlayışı, sınıfta kalıp yaşitlarından daha da geriye düşüşü, kimsenin onunla arkadaş olmak istemeyişi, mahallede hor görülmeleri, babasının vurdumduymazlığı, annesinin silik ve bükük duruşu, çok zaman sonra iş yerinde atılan iftira, dostu sandıklarının arkasından gülüşü ve daha niceleri gözlerinin önünden akıyordu. Alaylı bakan bütün yüzler tam karşısındaydı. Ve Serpil yüzüne bile bakmadan en ruhsuz sesiyle “Çürümek istemiyorum.” diyordu tekrar tekrar.

Yalnızlığı ve çaresizliği tüylerini ürpertti. Tam göğsünde, kocaman karanlık bir yarık genişledikçe genişledi. Her şeyi unutmak, herkesi terk etmek, saklanmak ve hiç çıkmamak isteği baş kaldırdı içinde bir yerlerde. Boğazın ortalarına geldikleri sırada yazın ilk denize koşuşunu düşünerek, tereddütsüz bıraktı kendini sulara. Düşüşünde çıkardığı ses şarkıyı böldü. Daralan göğsüne sudan nefesler yürüdü.

EZGİ BARLAS

1995'te İstanbul'da dünyaya geldi. Viyana Üniversitesi Sosyoloji bölümünde lisans eğitimine devam ediyor. Yazdığı bir şiirle YTB Türkçe Ödülleri'ne katıldı ve Yazarlık Akademisi'ne katılmaya da hak kazandı. Akademiden sonra yazmaya daha da yoğunlaştı.

Raptiyeler

M. FURKAN UZUN

Steril bir öykü yazmaya karar verdim bugün. Bu öykü her türlü laf kalabalığından, gereksiz betimlemelerden ve lüzumsuz teşbihlerden arındırılmış olmalı.

Elimden düşürmediğim lügati, zihnimin derinliklerinde gizlenen onlarca cümleyi ve hiçbir yere konumlandırımadığım iki kelimeyi alıp masamın başına geçtim.

Kelimeler: Gölge ve raptiye.

Kamış kalemimi şevkle hokkaya daldırıp çıkarıyorum.

İlk cümlem vasat. İkincisi perişan. Üçüncüsü fiyasko. Kâğıt yırtılıp odanın karanlık bir köşesine fırlatılıyor.

Yeni bir deneme... Birkaç deneme daha... Olmuyor. Sonuç değişmiyor. Adım tarihe ‘Öykü Yazamayan Adam’ diye geçecek. Nasıl korkuyorum anlatamam. Ürküyorum. Terliyorum soğuk soğuk.

Sonra ardı sıra birbirini kovalayan saatler, hınç ile oradan oraya fırlatılan yazı müsveddeleri, bütün bunlara eşlik eden bir sinir bozukluğu ve çaresizliği gizlemeye çalışan kahkaha tufanları...

Dengesizliğim iyice artıyor. Yazamıyorum. Odam karanlık. Takatim kalmadı.

M. FURKAN UZUN

M. Furkan Uzun: 1994 yılında Almanya'nın Aalen şehrinde doğdu. Aalen Üniversitesi Makina Mühendisliği'nde lisansını ve aynı bölümde yüksek lisansını bitirdi. Aalen'de yaşıyor.

Pembe Akasya

FATMANUR TÜLÜMEN

Merak etme, sağ sağlım döneceğim” dedi kel kartal işlemeli köstekli saati uzatarak. Bıraktığı yadigarın, uzaklara gidişinin üzüntüsünü hafifleteceğini düşünüyordu. Yanılıyordu. Sabite’den karşılık alamayınca bakışlarını yazmasına dikti. Vermeyeceğini biliyordu. Başına uzandı. Yazmasını avucuna sıkıştırarak burnundan ciğerlerine dolan kokusunu yutkundu. Kirpikleri ıslandı. Bakışlar kesişince kendini toparladı. Etrafı alışıldık bir sessizlik sardı. Sabite’nin pürüzsüz elindeki saatin tik takları hiç bu kadar gürültü çıkarmamıştı. Uzaklara gidiyordu nişanlısı. Vedalaşmayı tanıştıkları yerde yapmak istedi.

“Sayfamız yarım kalmasın” dedi Sabite’ye. Son bir haykırış gibiydi âdeta. Ama yine yanıt alamadı. Sık-

ça buluştukları ağacın altında ayrılık vakti gelmişti. Pembe akasyaların buram buram kokan çiçeklerinin altında sıkıca sarıldı Sabite’ye. İkisinden biri bunun veda sarılması olduğunu biliyordu. Köyün en beğenilen kızıydı çünkü Sabite. Nişanlısının yokluğunda karşısına bir gönülçelenin çıkacağını iyi biliyordu. Babasının baskısıyla ondan vazgeçecekti. Kabul edilmesi zor da olsa bunu biliyordu. Zaten kayınbabası da izdivaçlarına razı değildi. Neden olsun? Ondan daha yakışıklı ve varlıklı adaylar doluydu etrafı. Ailesine yakışacak adaylar. Başka biriyle olması pahasına, mutlu olmasını istiyordu. Gidişinin herkese hayırlı olacağını hissediyordu. Zaten Sabite’nin çekingen mizacından dolayı sevildiğinden de emin değildi. Dilini yuvarlamakta neden bu denli

beceriksizdi? Sabite onu bulanık renklerle gördü ama pembelik sadece akasyalara yakışır.

Sevgi, pembe tercihlerle anlatılmaz.

Ya beyaz, ya kırmızı.

Ya seversin, ya değil.

Son bir bakış attı. Pancar gibi kıpkırmızı olmuş yanakları adeta masumiyetinin göstergesiydi. Yüzünün aldığı renk, üzüldüğünden miydi yoksa sarılıp utan-
dığından mıydı, bilmiyordu. Bir kez olsun ince ses telleriyle çağırsa, “Gitme” dese bu gurbet dedikleri katlanılmaz sancıyı seve seve çekebilirdi. Bir umut bekleyebilirdi. Başını salladı. Kendini böyle hayali düşüncelerle kandırmayı bırakmalıydı. Askere gitmek, geri dönmek demekti. Bu acıklı vefasızlığı ona yaşatamazdı.

“Hoşça kal” dedi ve şapkasını taktı. Can çekişe çekişe uzaklaştı masumiyet ülkesinden.

Donuk donuk izliyordu Sabite ayrılışını. Gözden kaybolduğunda kendini sıkımayı bıraktı. Derin nefes aldı. Yanağından damla damla yaşların yuvarlanmasına mâni olamadı.

“Geçmişin acısını tekrardan yaşamaya gerek yok Sabite” diye kendi kendine mırıldandı. Pembe akasyaların çürük çürük kokan çiçekleri üzerine yağıyor, yarı çıplak ağaçta kalan son yapraklar hışırıyordu. Sabite ağaca şefkatle dokundu. Gövdesi onlarca bıçak iziyle doluydu. Gelen geçen sevdiğinin ismini kazımış, gövdesini delik deşik etmişti. Çantasından yara bandını çıkarıp yaralarını sarmaya koyuldu. Yılların hatrına pes etmemesi için yalvarıyordu akasyalara. Zavallı, bir kesiği iyileşmeden diğerine maruz kalıyordu. Fakat bu sefer aldığı darbe ağırdı. Toparlayamazdı belki. Vazgeçebilirdi. Alnındaki boncuk boncuk terleri sildi. Son güneş ışıkları yok olmak üzereyken duraksadı. Zihninde bazı şeyler belirdi. Yoksa? Kırışık ellerle köstekli saatini çıkardı. Kapağını açtı. Gördüklerine inanamadı. İşaret parmağıyla cama tıkladı. Saat durmuştu.

FATMANUR
TÜLÜMEN

T

1994 yılında Belçika’nın Heusden-Zolder şehrinde dünyaya geldi. Brüksel Üniversitesi’nde Pazarlama bölümünde lisansını ve İktisat bölümünde yüksek lisansını tamamladı. 2019 yılından itibaren Avrupa Parlamentosu’nda EURASHE eğitim komisyon gönüllüsü olarak görev yapmaktadır.

Yara

BAHAR AKAR

Bugünlerde ona yaslanmak zor olacak. Suretinde zamanın izleri hâkim, dudağında ince, acı bir tebessüm.

Günlerden pazar... Henüz misafirler gelmemiş. Salonun camları üşümüş, ama içeriyi bir ışık perdesi usulca sarıyor. Tam da güneşe aldanıp ayaza kapılmalık bir gün. Salondaki büyük pencereyi kilise kulesinin yansıması kaplamış. Çanların sesi duvarlarda yankılanıyor. Balkon kapısının önünde plastik kahverengi saksının içinde sergilenen küçük kauçuk ağacının yaprakları fark edilmeyecek derecede titriyor. Mutfakta bütün hazırlıklar Hülya'nın arkadaşları sayesinde vakitlice bitti.

Kâğıt tabaklar, plastik çatalar, peçeteler, limon

kolonyası, lokum, tulumba tatlısı masaya dizilmiş. Bir leğen salata tezgâhın üzerinde, kutu ayranlarsa buzdolabında bekliyor. Birazdan bütün eve kıymalı pidelerin kokusu dağılacak. Henüz ev sakin. Henüz odaları suskunluklar dolduruyor. Hülya bugün telefonunu neredeyse hiç eline almadı. Her zaman sesiyle göze batan kadın bugün boğazındaki düğümü yutmakla meşgul.

Zil çaldı. İlk misafirin gelişiyse sessizlik kayboldu. Hülya'yı kucaklayan bu iki elle birlikte boğazındaki düğümler çözüldü. Nefesinin sesi yükseldi. Göğüs kafesi hızlıca büyüyüp küçülmeye başladı. Göz kapakları ağırlaştı. Burnu kızardı. Teni yanmaya başladı. Alt dudağı titredi. Dile dökemedikleri, ruhunu kemiren sözler yanağın-

da birikti. Hülya için zaman durdu. Yan odalarda bulunan üç çocuğu için sadece birkaç saniye geçti. Recep yatağına uzanmış, telefonunda sosyal medya hesaplarına bakıyordu. Emin otobüsle Bûrgel'de olan amcalarının evine gitmeyi düşünüyordu. Esila aynı binada yaşayan arkadaşlarının evine gitmek için hazırlanıyordu. Hülya ağır ağır aynaya doğru adım attı. Elmacık kemiğinden aşağı süzülen tuzlulukları savuştururken âdeta mazi yüzüne gülümsedi. Zamana hapsettiği anılarının esiri olmuş. Bugüne kadar hiç fark etmemişti.

Minyon, kısa saçlı bir kız çocuğu annesinin elinden tutmuş ağır adımlarla yürüyor. Buğday tenli eli pembeleşmiş. Elinin üzerindeki damarlar belirginleşmiş. Elindeki kalın yeşil damarlar üstü açık bir A harfine benziyor. Hemen yanındaysa iki damar birleşip bir Y harfini oluşturuyor. Bir de küçük kızın elinde maviden eflatuna, bazen de kırmızıya geçen daha ince, neredeyse belli olmayan, damarları var. Annesinin sağ elinde mavi beyaz çizgili büyük bir pazar çantası... Çantanın alt köşesi yırtılmış, minicik bir delik var. Çamaşır ipiyle bağlanmış pazar çantasının içinde okula giderken arkadaşlarıyla kısacık yolu bilmece oyunları ile doldurduğu günler var: Oyunlardan birisi "Ich sehe was, was du nicht siehst und das ist..."¹ diye başlıyor. O çantanın en altında kardeşleriyle evin önündeki kum havuzunda oynadığı, içinde evler, sokaklar ve dahi şehirler inşa edip yıktığı saatler var. Pazar çantasının orta kısmında annesinin ev halkını bayram sabahına uyandırdığı huzurlu dakikalar var. İçinde babasına sarıldığı saniyeler var. Atılan her yeni adımla torbanın içi daha da doluyor, daha da ağırlaşıyor. Derin bir nefes vererek "Geldik." dedi annesi. "Geldik kızım. Daha önce sana anlattığım gibi artık burada kalacaksın, ama biz yine görüşeceğiz. Buradan okula gideceksin, burada yeni arkadaşların olacak. Ama biz yine görüşeceğiz." Küçük kız alt dişleriyle alt dudağını ısırıyor. Sağ elini bırakmıyor. Sağ elinde karıncalar yürüyor sanki. Önünde durdukları büyük bej binaların etrafına çember çizen, bahçe duvarına monte edilmiş tabela yazısını okumaya çalışıyor: Ki..Kiiin-derrr...-heiii-heim des Laaand...-kreii-kreis-es Ooff-Ooff-en-baa-ch.²

Her gelen elinde destek dolusu bir poşet tutuyor. Yüzlerde donmuş çizgiler. Dillere aynı niyet dolanmış: "Başın sağ olsun. Allah mekânını cennet eylesin." "Amin." diyor aynadaki küçük kız. "Dostlar sağ olsun."

DİPNOT:

(1) Türkçe: „Ben senin görmediğin bir şey görüyorum, onun rengi...“
Açıklama: Bu oyunda cümleyi söyleyen kişi etrafında bir nesneyi seçer ve onun rengini söyler. Diğer oyuncular sırayla nesnenin rengini söyleyerek nesneyi bilmeye çalışır. Nesneyi bilen kişi yeni bir nesne seçer ve aynı cümleyle başlayarak kendi nesnesinin rengini söyler. Bilmece yeniden başlar.

(2) Offenbach İlçesi Sosyal Hizmetler ve Çocuk Esirgeme Kurumu

BAHAR AKAR

T

1988'de Almanya'nın Offenbach kentinde doğdu. İlk, orta ve lise öğrenimini doğduğu şehirde tamamladı. Üniversiteyi Frankfurt'ta okudu. İngilizce ve Tarih öğretmenliği yaptı. (?) Şu an Hacettepe Üniversitesi'nde Yurtdışındaki Türk Çocuklarına Türkçe öğretimi yüksek lisans eğitimi görmekte.

Münire Eslem Bozkurt

KARANFİL

Bir karanfil kokusu sardı etrafı
Karanfil mi yaklaşıyor
Ben mi karanfilden geçiyorum
Bilmiyorum

Gel diyorum çocuk, gel burası bahar kokuyor
Sana bahar gelmiyor, sen bahara gel
Hayallerini bilmediğin yollarda kaybetmeden
Göz yaşların bahtına kazınmadan gel

Seni şu dünyaya saliveriyorlar ya çocuk, içim ürperiyor
Önce üşürsün diye, sonra üşüme diye senin yerine
Gülümse çocuk, umutla gülümse
İlerdeki güzel günlerini hatırla, ve gülümse

Umut etmek nefes almak gibidir çocuk
Hayatidir, ihtiyaçtır, bırakılmaz
Anasız babasız yaşanır çocuk, içine ateş düşse de yaşanır
Ama umutsuz yaşanmaz, nefessiz yaşanmaz

Bir karanfil kokusu sardı etrafı
Karanfil yaklaşıyorsa tutarım
Ben geçiyorsam karanfilden, beklerim
Sen gel çocuk, gel

MÜNİRE ESLEM BOZKURT 1996'da Almanya'nın Sindelfingen şehrinde doğdu. Lisans eğitimine 2016 yılından bu yana Würzburg Üniversitesi Tıp Fakültesi'nde devam ediyor. Anatomi Fakültesi'nde asistanlık yaptı ve Anatomi dersleri veriyor.

Meryem Takur Kulaber

SABAH

Koşar adım bir sabah geçiyor ömrümden
Tekmelenmiş tüm kapıları açık hayatımın
Çatlağından çay sızdıran bardağım
Kapı arkasına süpürdüğüm mutluluklarım
Ve
Ben
Sabaha sarılıyoruz

Sus yaşama sevincim!
Seni de bulmasın sevdiklerim

MERYEM TAKUR KULABER 1983 doğumlu. Lisans eğitimi Wolfgang Goethe Üniversitesi'nde Ekonomi Bilimleri ve Hukuk eğitimlerini yarıda bırakıp, çalışma hayatına atıldı. 2014 yılında Frankfurt'ta tiyatro oyunculuğu eğitimi almaya başladı.

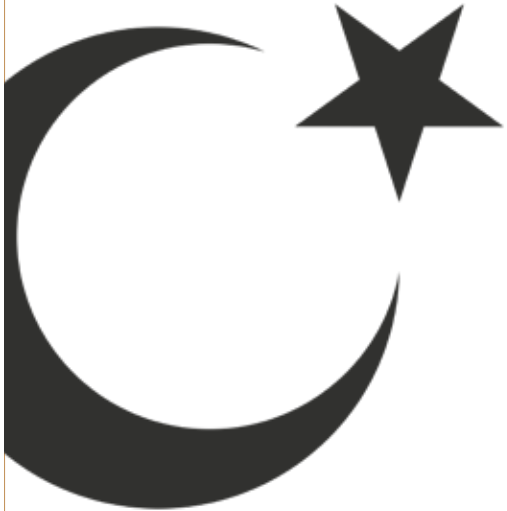

Ömer Gencer

AH TÜRKÜK, AH DİASPORASIZLIK

Terk-i diyar yorgunlukla kâimdir
 Kanda beklentiler aşındıran Göklerini boğan
 Serperek öcünü us çeperleri istikbal kaygısıyla ağulanmış zevatın yazgısına
 Hiçbir esvabını geride bırakmadan gider insan
 Uhdesinde yalvaç tarlalar barındıran o en müteşabih gönüldaş
 Bağdaşık ruhlarla örülü odalarda esenlik bildiren misvak kokusu tüm zamanların
 Kıyılardaki enginliğe varmış olmanın sükûnetinden doğan göz aydınlığı
 Yani tüm kutsal emânetler -ki tüm emânetler kutsaldır-
 Kâimdir hayat aşka otağ yaratan ehramlarla

Ey tüm çağdaş yargıların işmarıcı tasallutu altında bekleyişini tazeleyen serhad
 Bildin mi nedir kimsesizlerin kimsesi
 O her Medine müdâfaasından arda kalan
 Bir basü badel mevttür vatan

ÖMER GENCER 1986'da Almanya'nın Hamm şehrinde dünyaya geldi. Bonn Üniversitesi Alman Dili ve Edebiyatı ve Felsefe Bölümü'nden mezun oldu. Hüsn-ü Hat sanatına yönelik çalışmaları var. YTB Türkçe Ödülleri Şiir Kategorisinde Jüri Özel Ödülü kazandı.

Zümra Ufuk Feucht

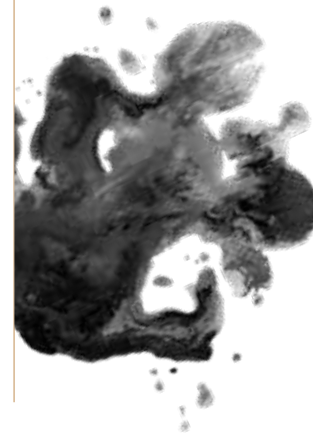
İKİ KOYU LEKE

Gölgemiz düşsün bulutlara
 Buluşmasın başkalarıyla
 Sadece iki koyu leke
 Süzölsün birlikte
 Ardlarından aşk ve aşk bırakarak

Geçsin aynı yerlerden
 Defalarca!
 Bin defalarca!
 Sonsuza nispet yaparcasına
 Göz kırpsın, onlara da
 En azından bir kere
 Heybetli, iyi kalpli, gül Sema

Zamanı gelince
 Aksınlar birlikte
 Yağmur olup korkmadan
 Bir cam bulup buhar olsunlar,
 Gizli, puslu izlere.
 Durmadan,
 Hiç durmadan...

Zaten bir şans,
 Bir masum gülüş
 Yeter güzel günlere
 Grisinde bile mavileri düşlemeye

ZÜMRA UFUK FEUCHT 1985 İzmir doğumlu. İstanbul Aydın Üniversitesi İnternet Gazeteciliği ve Yayıncılığı bölümünü ve Bahçeşehir Üniversitesi Görsel İletişim ve Tasarım bölümlerini tamamladı. Yüksek lisansını Viyana Üniversitesi İletişim Bilimleri'nde bitirdi.

Seher Esma Telaşeli

BEYÂBANIN GÖVDESİ

Sarı-siyah bir beşikte doğdum,
Kızıl-beyaz bir bedenle,
Kime sorsam biraz yabancıyım,
Kime sorsan biraz eksik.

On ikimde özlem boğdu beni,
Hırçın dalgalar yüreğimde.
On yedimde köprüler kuruldu dilime,
Adım; Beyâbanın Gövdesi

Köprülerin dilini konuşuyorum ben,
dilimde iki alfabe,
kime sorsam biraz yabancıyım,
Kime sorsan biraz eksik.

Bir sen değilsin,
Ahşap ellerle,
Kaderine tutunamayan,
Kopuyor bu dünya,
Tutunmuş saçlarıma.
Denizlere düştüm,
Dalgalar alev alev,
Önce Kleist okudum,
Sonra Nâzım Hikmet.
Ben de denizlere mektup yazdım,
Kalemim Köln'den,
İlk sözüm "Hallo",
Son sözüm "Güle güle".

SEHER ESMA TELAŞELİ 2003'te Almanya/Nürnberg'de doğdu. Almanya'nın Köln şehrinde yaşıyor. Katıldığı çoğu yarışmada dereceye girdi. 2021'de ilk romanını yayımlamayı düşünüyor. Yazdığı bir öyküyle YTB Türkçe Ödülleri'ne katıldı.

SEN DE YAZ!

Türkçe yaz

4 FARKLI KATEGORİDE YARIŞMAYA KATILABİLİRSİNİZ!
ÖYKÜ / ŞİİR / DENEME / KİTAP DESTEĞİ

ÖYKÜ-ŞİİR-DENEME KATEGORİ ÖDÜLLERİ

Birincilik Ödülü
15.000,00 ₺

İkincilik Ödülü
10.000,00 ₺

Üçüncülük Ödülü
7.500,00 ₺

Jüri Özel Ödülü
7.500,00 ₺

KİTAP DESTEĞİ:

Yarışmada ilk 10'a giren eser sahiplerine telif ve basım desteği olarak 20.000 TL'ye kadar destek sağlanacaktır.

Ayrıntılı Bilgi www.ytb.gov.tr

Tüm kategorilerde ilk 10'a giren yarışmacılara YTB Yazarlık Akademisi Programına ücretsiz olarak katılma imkânı sunulacaktır.

Üç soru Üç ce-

- Kitap okumak senin için ne ifade ediyor?
- Sana okumayı sevdiren kitap veya eser hangisidir?
- Hangi mekânlarda okursun? / Okuma ortamın nasıldır?

EDİTÖR: MEHMET BOLAT

1) Enise Beyza Nur CERAN (27, Viyana-Avusturya)

Evvela şu sözle başlamak isterim: “Çok okuyan mı bilir, çok gezen mi?” Kitap okumak o kadar önemli bir mesele ki, ‘çok gezen mi?’ cümlesi ile aynı cümle içinde yer almakta. Öyle ya, çok gezen gerçekte gördüğü yerlerin nasıl olduğunu bilir, fakat okuyan kişi -bilmediklerini hayal dünyasında tamamlar- neyin nasıl olduğunu kendi zihninde tamamlar.

Okumak bizlere bilmediklerimizi tamamlamakta yardımcı olur, okumak bizi yetiştirir. “Okumaya ana karnında başlamak lazım.” der uzmanlar. Bize, yani Müslümanlara okumak Alak Suresiyle emredilmiştir. Şöyle başlar sure: “Yaratan Rabbinin adı ile oku!”

Eğer Rabbin emretmişse, okumak benim için ilahi bir emir ifade ediyor.

Bana okumayı sevdiren birçok eser var ve bildiğim her lisan için farklılık gösteriyor. Türkçe ana dilim olması hasebiyle bana okumayı sevdiren Ömer Seyfettin’in “Kaşığı”sı ilk okuduğum eserler arasında. Ardından Sezai Karakoç, Cahit Zarifoğlu ve Tan

pınar’ın kitapları gelmekte elbette.

Çocukken daha çok odamda sakin bir köşede okumayı severken ilk gençlik dönemimde arkadaş grubuyla ders sonrası okulda okurdum. Zamanla Viyana’nın nezh mekânlarında, aristokratların zamanında büyük eserler yazdığı kafelerde okumak da ayrı bir haz verir oldu tabii ki. Fakat en çok şurada okurum demem söz konusu değil, zira hâlet-i ruhiyeme göre çok değişiklik gösteren bir durum bu...

2) Muhammet Altinel (17, Cluses-Fransa)

Kitap okumak aslında basit ve herkese açık bir eylem. Bence kitap okumak, kendini o kitabın içinde bulup hayallere dalmak demek... İnsan her kitabı okuyabilir ama her kitabı hissedemez. Kitabı okumaktan ziyade hissetmek isterim.

Bana okumayı sevdiren eser Oğuz Atay’ın Tehlikeli Oyunlar adlı romanı... Zira gündelik eylemlere farklı bir bakış açısı katan ve Sevgili Bilge’ye olan aşkı, beni de kendisine âşık etti.

Genellikle mekân seçmem kitap okumak için. Ama her yerde de gösteriş için kitap okumam. Beni alıp başka diyarlara götürecek manzaralara bakarak kitabımı okumak isterim.

3) Dilara Sarıkaya (19, Herten-Almanya)

Kitap okumak benim için çok büyük bir anlam ifade ediyor. Yaşayamadığım anları daha iyi anlayabilmeme destek oluyor. Başka bir dünya için kapı aralıyor. Her birimiz için o kadar büyük bir servet ki kitap okumak. Bir başkasının belki de bir ömür boyu edindiği bilgi ve tecrübeye birkaç günde sahip olabilmek mümkün kitaplarla. Erdem Beyazıt çok güzel açıklamış bu durumu: “Şiir diye bir ömür tüketerek yazdıklarım, iki saatte okunuyor. Bundan ucuz ne olabilir havadan başka?”

Küçükken hikâye ve tarihe merak salmış, evde bulunan ya da bana hediye edilen tüm kitapları okumuştum. Sonradan ‘Harry Potter’ın tüm bölümlerini heyecanla okudum. İlerleyen zamanlarda

da yazmaya merak saldığım için şiire ilgi duydum. Romanlara da ayrı bir merakım var. Bir eser adı söyleyeceksem eğer Özdemir Asaf'ın Çiçek Senfonisi adlı şiir kitabı ile Sabahattin Ali'nin Kürk Mantolu Madonna adlı romanını anmak isterim.

Okumak için genelde sessiz ve yalnız kalabileceğim ortamları tercih ederim. Sebebi tamamen kitaba odaklanmak istemem. Bu, daha çok akşamları olmakta. En uzun sessizlik o zaman başlar benim için ve bende en çok da o zaman duygular daha ağır basar. Sonrasında daha rahat uyunur ve bir nebze günün yükü böylece üstümüzden kalkar.

4) Betül Kabakçı (20, Mons-Belçika)

Kitap okumak benim için büyük bir huzur kaynağıdır. Okurken dış dünyayla bağlantımı kesiyorum. Okumanın ruhuma iyi geldiğinin farkına vardıktan sonra bende daha çok kitap okumak isteği uyanıyor. Bir dünya için başka bir dünyada yaşamak gibi de niteledirebiliriz bu durumu. Roman okuyorsam içindeki karakterleri benimseyip aslında yaşamadığım tecrübeleri ediniyormuş gibi hissediyorum kendimi.

Bana okumayı sevdiren kitap Jose Mauro De Vasconcelos'un "Şeker Portakalı" adlı romanıdır. Kolay bir şekilde etkilenmememe rağmen bu kitabın gerek içeriği gerek anlatım şekli sayesinde hızlıca kitabın aktardığı duygular içerisinde buldum kendimi. Beş yaşındaki başkahraman Zeze'nin hem masumiyeti hem olgunluğu ve bir o kadar da güzel hayal

gücü sayesinde okuduktan sonra bu eseri rafa kaldırmam mümkün olmadı. Genellikle geceleri odamda loş bir ışık altında okurum. Sessizlik konsantrasyon açısından çok büyük bir faktör benim için. Geceleri odam haricinde, metroda okumayı seviyorum. Fakat belirttiğim gibi kalabalık ve gürültülü bir saatte metrodaysam, konsantrasyonumu toplayamadığımdan okumayı tercih ediyorum.

5) İlyas Aydın (24, Aschaffenburg-Almanya)

İnsan yalnız doğar. Hayatı boyunca bir insanın topladığı en önemli değer başka insanlardır, yani arkadaşları ve dostları... Bu süreç çocukluktan başlayıp ruhun bedenden ayrılmasına kadar devam eder.

Bazı dostlarını daha fazla sever insan, bazılarını daha az sever. Bazı dostlarından çok şey öğrenir, bazılarında daha az şey. Bazı dostlarının içi güzel, dışı pek güzel değilken; bazı dostlarının dışı güzel fakat içi güzel değildir. Ama hepsi farklı birer değerdir.

Kitapların ve kitap okumanın değeri benim için az önce ifade ettiklerimle eşdeğerdir. Benim için kitap okumak, farklı değerlerdeki dostları toplamak ve onlardan yararlanmaktır. Yeni ve farklı değerlerdeki dostlarla tanışmayı seviyorum.

Da Vinci Şifresi... Bundan belki de yedi sene önce bir İstanbul gezisinden Almanya'ya dönerken havalimanında gördüğüm kitap... İstanbul gezisi boyunca Fatih Sultan Mehmet'i ve onun yaşadığı dönemi düşünmeden

gezmek ve okumak ne mümkün... Fatih'ten sonra, Fetih'in yol açtığı Rönesans devrinin belki de en muhteşem insanıdır Leonardo Da Vinci. Kapaktaki Mona Lisa bakışlarıyla karşı karşıya kalınca bütün bu düşünceleri aklımdan geçirip kitabı satın almıştım. O zamanlar henüz okuma alışkanlığım yoktu. Ama belki de o gün verdiğim 28 TL hayatımı değiştirdi.

Kitaptan kitaba değişir. Roman ve öyküleri her yerde okurum: Tren, araba, park, iş yeri veya yatakta... Nerede boş vakit bulursam orada okurum. Olay akışının içinde kaybolduğum için mekân önemli değil. Bazen Monte Christo Adasında intikam için plan yapan Edmond Dantés olurum bazen de işlediği suçtan dolayı kapının arkasına saklanan Raskolnikov.

Fakat kitap roman değil de yüksek konsantrasyon isteyen ve düşünce tarzını etkileyecek bir felsefe kitabı veya bir tarih kitabıysa, sessiz bir odanın içinde ve bir masanın başında elimde kalemlerle okumayı önemsiyorum. Bu tür kitapları okurken uçan bir sinek bile rahatsız eder beni. Bu sefer mekân bellidir ama zamanın bir önemi yoktur. Zaman durur ve o masanın başında saatlerce oturabilirim.

6) Aslı Kaya (Lozan-İsviçre)

Kitap okumak benim için vazgeçilmez bir tutku... Yeni ve başka hayatlara özgürce yolculuk yapmak... Aynı zamanda bilgi sahibi olmanın da bir yolu... Bu arada ben sayfalarını çevirebildiğim

kitapları asla e-kitaplara değişmem.

Çok küçük yaşta kitap okumaya başladım ve okumayı sevdim. O zamanlar Fransa'daydım ve Beşler Çetesi isminde İngiliz çizgi roman serisini okumaya bayıldım! Üç kardeş, iki kuzen ve Timmy isminde bir köpekten oluşan çete, maceradan maceraya koşar, dedektiflik yapar, birbirinden esrarengiz olayları çözerlerdi. Ortaokulu Türkiye'de okudum ve ilk Türkçe kitabım Çalıkuşu oldu. Tek kelimeyle romana hayran kaldım ve bu kitap benim okuma isteğimi iyiden iyiye körüklemişti.

Kitap okumayı sevdiğim mekânlar değişir. Kitapçılarda okumaya başlarım. Okumaya trenlerde, otobüslerde devam ederim. Bazen bir kafeye oturur yine okurum. Sanırım en az okuduğum yer kendi evimdir.

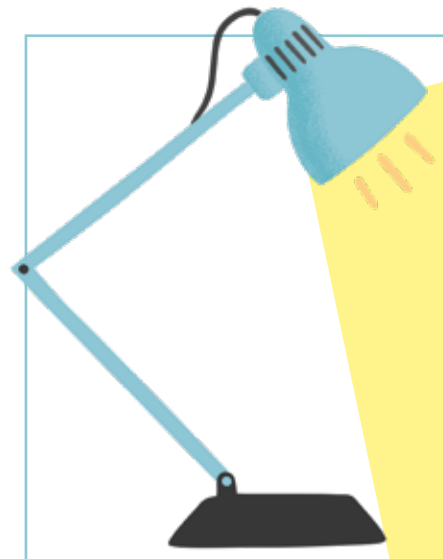
7) Beyza Şahin (22, Utrecht-Hollanda)

Kitap okuduğumda satırların içinde kayboluyorum. Aynı zamanda okuduğum kelimelerin içime yer etmesi demek benim için kitap okumak. Bir romanı kendi yaşamıma göre algılamak ve yorumlamak benim için büyük bir zevk kaynağı... Çünkü hayal dünyamı kullanarak yeni duygular keşfediyorum ve yazarın bana gösterdiği dünyaya giriş yapmamı sağlıyor. Dolayısıyla başka görüşlere yer açılıyor zihnimde, bu da ufkumun genişlemesine vesile oluyor. Günlük hayatımda daha önce okuduğum kelimeleri hatırlamam kendimi daha iyi ifade etmeme destek sağlıyor.

En çok beni Zülfü Livaneli'nin Serenad adlı romanı etkiledi ve yazarın bunu nasıl yaptığını hayranlıkla izledim. Çünkü sadece olayların yer aldığı bir roman değil, aynı zamanda duyguların yer aldığı ve tarihî mirasın bugüne nasıl yansıdığını anlatan bir roman. Bir erkek yazarın kadın perspektifinden yazması da ayrıca etkiledi beni.

Kitap okumanın sınırı olmadığını, farklı yerlerde okumanın farklı keyiflere yol açtığını düşünüyorum ve öyle yaşıyorum. Örneğin sabahları, dinç kafa ile kitap okumayı çok seviyorken aynı zamanda yaz akşamları gün batımında kitap okumanın tadını da başka şeylerle değişmem. Ayrıca yazları plajda kitap okurken, kulağıma deniz dalgasının sesinin gelmesi çok hoşuma gidiyor. Sadece yaz dönemlerinde değil aynı zamanda kış günlerinde kar ya-

ğarken, evimizde battaniyeye sarılıp sıcak kahveyle kitap okumak o kısa süren günlerimizi ısıtmakta. Öğrencilik hayatımda her gün yaklaşık üç saat süren tren yolculuklarımı hep kitaplar renklendirdi.

8) Gamze Çağlar (25, Duisburg-Almanya)

Kitap okumak çocukluğumdan bu yana hayatımda önemli bir yer tuttu. Hobilerimin arasında başta gelir kitap okumak. Okumak beni günlük hayatın stresinden uzaklaştırarak bana başka başka kapıları açma imkânı verir. Bu nedenle kitap okumak hayatımın en önemli etkinlikleri arasında yer alır.

Okuma alışkanlığım her ne kadar klasik masal kitaplarıyla başlasa da bana okumayı asıl sevdiren kitap, dayımın hediye ettiği Emondo de Amicis'in Çocuk Kalbi adlı romanıdır. Yaşım ilerledikçe beni en fazla etkileyen roman tartışmasız Paulo Coelho'nun Simyacı'sı...

Okumak için seçtiğim mekân her zaman odam oldu. -> Kimi zaman yatmadan önce yatağımda, çoğu zaman ise odamdaki okuma köşesinde... Bu köşede çay eşliğinde rahatça kitap okumak en çok sevdiğim eylemler arasında...

9) Berkan Helvacıoğlu (21, Stockholm-İsveç)

Kitap okumak, insanoğlunun beşikte başlayıp mezara kadar sürdürebileceği hatta bunu gelecek kuşaklara da bir miras niteliğinde aktarabileceği önemli etkinliklerden biri. Allah'ın ilk emirlerinden biri de oku emri... Okumak insanoğluna bahşedilmiş nimetlerden biri... Doğruyu, hakikati ve güzeli; adeta samanlıkta iğne arar gibi kitaplarda ararız. Bu sayede, cehaletin en büyük düşmanı olan akletme yetimizi canlı tutarak işlevsel kılarız. Bu kısacık ömürde insanın başından geçemeyecek ve deneyim sahibi olamayacağı o kadar çok şey var ki! Bunların birçoğu okumak adlı altı harfli kelimenin içinde gizlenerek ve biz insanlara bedel ödetmeden kapı aralamak için büyük bir sanat ağacına dönüşerek bizleri beklemekte...

Okumak adlı bu nadide sanatı bana sevdiren en büyük eser, babaannemin her gün seher vaktinde okuduğu ilahi kitabımız Kur'an-ı Kerim'dir. Tabii, çocukluğun verdiği deneyimsizlik ile kitap ve okumak nedir o dönemde fark edemedim. O yüce kitapla hakiki anlamda tanışmam 12 yaşında gerçekleşti. "Oku!" ve "Akletmez misiniz?" ayet-i kerimeleri beni derinden etkiledi ve kitap okumaya verdiğim önem böylece daha da arttı. Ortaokul çağlarında okuduğum José Mauro de Vasconcelos'un Şeker Portakalı ile lise çağlarında okuduğum Khaled Hosseini'nin Uçurtma Avcısı adlı eserleri okuma şevkimi artıran birkaç kitaptan ilk aklıma gelenlerdir.

Kitabın olay-olgu kısmına derinleşmemi engelleyen gürültülü mekânlar dışındaki sessiz yerlerde genelde okumayı tercih ederim. Özellikle bahar mevsiminde, kuşların cıvı cıvı öttüğü ve tabiatın güneş ve suyla tekrar hayat bulup çeşitli renklere büründüğü demlerde ya da bir ağaç gölgesi veya göl kenarı gibi asude bir atmosferde kitap okumak, okuduğum eserden aldığım tadı bir baharat gibi çeşnilendirip bizlere apayrı bir zenginlik katmakta...

10) Demet Nebilir (27, Frankfurt am Main-Almanya)

Kitap okumak keşiftir. Duygu, bilgi, fikir keşfi... İnsanın dünyayı gezme imkânı olmasa bile zaman ve mekânda çeşitli yerleri gezer kitap okurken. Bir bakarsın bir sarayın mutfağında, bir bakarsın tenini yakıp kavuran bir çöl sıcağında bulursun kendini.

Ayrıca Anooshirvan Miyandiji' "200 kelime ile düşünen biri, 2000 kelime ile düşünen birini anlayamaz." der. Bu yüzden daha çok kelime biriktirmek için düzenli okumak çok elzemdir.

Kitap okumaya küçük yaşlarda öğretmenimin bana hediye ettiği "Karel, Jarda ve Gerçek Yaşam" adlı kitapla başladım. Ondan sonra uzun bir süre masal ve hikâyelerin içinde kayboldum. Okul kütüphanesi benim yeni mekânım olmuştu. Art arda bitiriyordum dev kitapları. Yaşım ilerledikçe büyük ve usta yazarları keşfettim, böylece okuyacağım kitapları özenle seçmeye başladım.

Okuma ortamım sessiz ve sakin olmak zorunda değil. Şiir ve romanları yolculukta, tren ve arabada, sesli bir kafede dahi okuyabilirim. Dili ağır ve düşünce yüklü kitapları masa başında not alarak okumayı tercih ederim.

11) Reyhan Ateş (26, Viyana-Avusturya)

Benim için kitap okumak bilim, sınırsız dünya ve kişisel gelişim demek. Kitap okumak sadece yazılan satırları okumak değil. Hikâyeyi yahut yazılanı yaşayabilmek, kendini o dünyanın içerisinde bulmak ve aynı hisleri paylaşabilmektir. Kitaplar bende farklı farklı izler bırakır; kimi huzur verir kimi ise beni yara bere içinde bırakır gider.

Bana okumayı sevdiren ve beni kendileriyle dost kılan kitaplar şunlardır: Simyacı-Paulo Coelho; Şeker Portakalı-José Mauro De Vasconcelos ; Satranç-Stefan Zweig ; Kürk Mantolu Madonna-Sabahattin Ali...

Tek bir kitap okuma mekânım yok benim. Kitap okumak için belirli bir yer aramam, bulunduğum yeri kendime mekân edinirim. Bazı kitaplar vardır ki bağımlılık yapar. O an tek derdin o kitabı bir an önce okuyup bitirmek olur. O vakit sadece okumaya odaklanırım ve kendime uygun bir yer belirlerim. Bazen de o kadar kendine bağlar ki ineyeğim durağı kaçıyırım ve metrodan atılana dek okumaya devam ederim.

12) Feyza Kökçü (21, Gent-Belçika)

Kitap okumak benim için ne ifade ediyor? Farklı hikâyeler

dinlemekten ve okumaktan zevk alıyorum çünkü gerçek hayattan kaçmak için en kolay yol başka hayatlara dalmak... Kitap okuduğumda karakterlerle yaşamayı ve onlarla birlikte öğrenmeyi seviyorum, yani kendi varlığını bir kenara bırakıp başka birinin hayatına dahil olabilmek benim için bir ayrıcalık...

Size, "Beni özellikle bu kitap okumaya teşvik etti." diyemem aslında ama şimdiye dek okumaya devam etmem için okuduğum her kitabın beni desteklediğini söyleyebilirim.

En çok sevdiğim bir kitap da yok. Zaten öyle bir kitap seçmek diğer kitaplara haksızlık gibi geliyor bana. Ayrıca dünyada henüz okumadığım çok fazla kitap olduğu için, bir kitap adı vermenin bu soruya çok erkenden verilmiş bir cevap olduğunu düşünüyorum.

Kitapları sadece sessiz yerlerde okuyabilirim. Kimileri kafede okumayı başarıyor lakin ben bunu başaramıyorum. Çünkü dikkati çok hızlı dağılan biriym.

13) Mustafa Tarık Biricik (24, Essen-Almanya)

İnsanlar, sevdiklerine "Beni ben yapan sensin!" demeyi çok sever. Bir şeyi fark ettiysem, beni ben yapan birinin bir insan, bir trajedi veya bir yaşanmışlık olmadığı hususudur. Beni ben yapan, bugüne kadar okuduğum kitaplar...

Kitap okumak senin için ne ifade ediyor? diye sorulduğunda, cevabım şöyle olur. Kitaplar, çocukluğumdaki en sevdiğim öğretmenim, okumak ise annem ve babamdan öğrendiğim en

önemli eylemdir.

Okumaya ilk okulda, çocuklar için yazılan Alman polisiye dizi kitapları ile başladım (Die Drei Fragezeichen, Fünf Freunde, vs.). O zamanlar içeriğin sürükleyici olması kafiye. Ergenlik dönemlerimde ise fantastik romanlar okudum. İçeriği önemsizdi ve açıkçası tek bir tanesinin bile adı aklıma gelmiyor şimdi. Ancak iki günden fazla eğlendirdiği sürece beni mutlu ediyordu. Bu romanların içerikleri beni tatmin etmeye başlayınca, babam bana Ahmet Ümit'in 'Beyoğlu'nun En Güzel Abisi' adlı romanını vermişti. Yaşım da bu arada 18 olmuştu ve içerik de artık okuma eğlencesinin büyük bir parçasıydı. Ahmet Ümit'in heyecan dolu polisiyelerini bitirdikten sonra, daha eski romanlar ilgimi çekmeye başladı ve birçok ülkenin önemli yazarlarını okumaya başladım.

Kitap okuma eylemi benim için özel bir eylem... Yalnız gerçekleştirmek istediğim bir eylem... Gece vakitlerinde, loş gece lambasının ışığında, sırtımı yatağımın baş kısmına vererek sıcak bir çay eşliğinde ve odamda gerçekleştirdiğim okumalar favori okuma mekânımı, zamanımı ve atmosferimi anlatır sanırım. Saatlerce romanların dünyasına dalıp uyuyakaldıktan sonra görülen o tatlı rüyaları kim unuttur?

14) Merve Höyük (24, Krefeld-Almanya)

Kitap okumak benim için başka bir dünyaya girmek anlamına geliyor. Kendi hayatımdan çıkıp, yeni bir kapıdan geçiyorum, okuduğum kişinin hayatını

yaşıyorum. Ve ondan öğrendiklerimi kendi hayatıma yansıtmaya çalışıyorum. Okuduklarımızı uygulayabilmek çok büyük ve güzel bir fırsat...

Gerçek hayattan öğrenemediklerimizi kitaplardan öğrenebiliriz.

Bana özellikle okumayı sevdiren ya da çok sevdiğim bir kitap yok. Her okuduğum kitapta güzel söz veya çok değerli mesajlar bulunmakta. Bu yüzden her okuduğum kitap beni bir adım daha ileriye taşır ve okuma sevgimi artırır.

Bir kitabı açtığımda ondan gelen "kitap kokusu" bana tarifi imkânsız duygular yaşıyor ve tarif edemediğim düşünceleri hatırlatıyor.

Kitap okumak için en çok sakın ve sıcacık mekânları tercih ederim. Kendinizi güvende hissettiğiniz ve sevgi dolu bir ortamda kitap okumayı herkese öneririm.

Sol yanımda bir çay veya bir kahve, önümde kitabım, kalbimde huzur, dilimde okuduğum satırlar... Dünyada hiçbir şeye değişmem bu anı.

15) Sümer Şen (23, Venlo-Hollanda)

Kitaplar vasıtasıyla okur, üzerinde muhtemelen uzunca ve sıklıkla düşünülen görüşlerle tanışır ve onları mütalaa etme fırsatına sahip olur. Özenle aktarılan bu düşünce mirasının üzerinde bir de kendisi düşünür ve bunları başkasına aktarma fırsatı bulur. Böylece okur, ailesinin ve değerli düşünce dünyasının bir parçası olur. Elbette görüşler, başta şifahi olmak üzere, farklı yollarla da

paylaşılabilir. Lakin yazı, mola ve tekrar için daha elverişli olduğundan daha kompleks cümleler içerebiliyor ve böylece zihnî melekemizi geliştirmek için özel bir vasıta teşkil ediyor. Dahası kitap, tamamıyla okurun kontrolü altında, istediğinde yazarı konuşturur, istediğinde de susturur. Bazen de okura çayını yudumlatırken bir süre onun kitapların oluşturduğu eşsiz manzaraya dalması için kapıyı aralar.

En etkilendiğim kitap Emre Dorman'ın "İnsanlar Uyurlar Ölünce Uyanırlar" adlı eseri.

Bazen trende, bazen sokakta yürürken, bazen sahilde, bazen kütüphanede, bazen de odamda okurum. Kütüphanemde var olan ve henüz okuyamadığım kitapların sayısı dolayısıyla kütüphanede kitap okumak, cehaletimi bana hatırlattığı için okuma açlığını artırıyor. Trende yolculuk sükûnet verdiği için okuduklarım üzerine iyice düşünebiliyorum (tabi etrafta fazla gürültü yapanlar yoksa). Geçmişte konsantre olabilmek için mutlak sükûnete ihtiyaç duyuyordum ama artık gürültülü ortamda da kitap okuyabiliyorum.

16) Melissa Işık (21, Berlin-Almanya)

Bir seyahattir kitap okumak. Yazarın hayal âleminde adım ilerlemektir. Bir arkadaşlık kurmaktır. Duygularını ve korkularını anlatan bir yazarın ahababı olmaktır. Aramızdaki perdeleri kaldıran birkaç satırdır. Okumak bazen ruhunun dengini bir kitapta bulduğun vuslattır bazen de kitabın sonunda gönül bağı

kurduğun bir karaktere hasret duymaktır.

Bizi bir nebze de olsa okumak hayranlık duyduğumuz bir yazara yaklaştırr. Yazmaktır bir yazarın ilacı, okumak ise okurun dermanıdır. "Derdimin dermanı sensin." cümlesi, en içten tariftir bir yazar ile okurunun arasındaki ilişkinin.

Aslında insan, ruhunun ihtiyaç duyduğu kitapları okur. Kimi zaman tabiatı resimleyen, kimi zaman ise derin felsefî konuları işleyen eserlere kayar gönül. Dünyadan kaçış, başkasının tasavvur ve tahayyüllerine yol alış, ruhumuzun varış noktasıdır. Zihnin kendi rotasını çizmesini sağlamak, kendimizi dönüştürmek ve olduğumuz yerde saymak için okuruz. Merakımız ve kaygılarımız öğrenme iştahımızı artırır ve iştahı doyuran manevi besinse, nihayetinde kitaptır.

Çok okumak değil; okuduğu hakkında düşünmek, okuduğunu anlamak ve bu vesileyle yazmaktır elzem olan. Okuma ve düşünme arasındaki dengeyi bulabilmektir meziyet. Zira insan, kendini zenginleştiren bilgileri zihninin değirmeninde öğütmedikçe faydasını göremez.

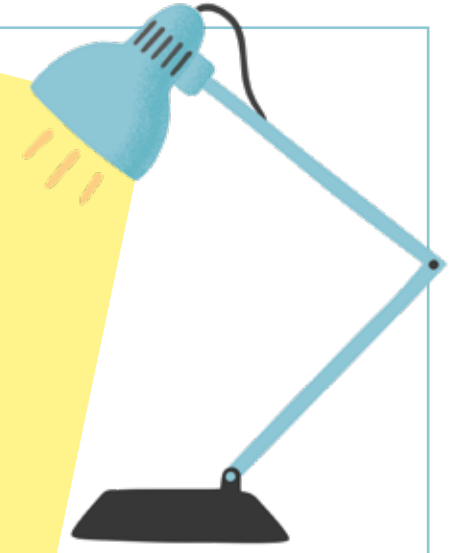
Bana Türk edebiyatını sevdiren ilk eser, 11 yaşımda elime geçen Çalıkuşu romanıdır. Yıllardır kitabı her elime aldığımda kendimi içinde saatlerce kaybeder ve etrafımdakilere canlandırmalar yaparım. Kitabın şu cümlesi çok anlamlıdır: "Dağlarda ismini bilmediğim bir ot yetişir. İnsan onu daima koklarsa, bir zaman sonra kokusunu daha az duyma-

ya başlar. Bunun ilacı, bir zaman kendini ondan mahrum etmektir." İnsanın arada bir hasret çektiği ve bir zaman için kendini mahrum ettiği, çok sevdiği bir kitabı olmalı. Ruh her ne zaman o satırları arzu ederse, o kitabın harflerini koklayıp ruhuna sindirmeli insan.

Okumanın mekânı yoktur kanımca, harflere hasret duyan, kelimelerin lezzetine varmak isteyen her insana, yeryüzünün her köşesi bir kütüphanedir. Okur kendi yaratır okuma alanını; kimi zaman tren garındaki kavuşma anlarının çılgınlıkları eşlik eder okura, kimi zamansa bir ağaca yaslandığında ötüşen bülbüller. Her şeyden evvel dünyanın kendisi okunması gereken bir kitaptır. Evvela kendini, ardından çevresini okumalı insan bakmak ile görmek arasındaki ince çizginin farkına varabilmek için.

17) Zişan Özkan (21, Viyana-Avusturya)

İnsan durmadan arar, kendini bulmak için nice şeyleri tecrübe eder. Kitap okumak ise insanı özü ile tanıştıran, ona ayine olan, kendini bir nebze olsun bulması-na/görmesine vesile olan en önemli araçlardan biri... "Hoşça bak zâtına kim zübde-i âlemsin sen" demiş Şeyh Galib. Her insan kendi başına bir deryâdır, saklı bir hazinedir. Cevherin de-

ğeri ve deryanın manası okudukça görünür olur. İlk emri “Oku!” olan ilahi kitabımız Kur’an, aynı zamanda “Hiç bilenlerle bilmeyenler bir olur mu?” diye buyurmuş. Kitaplar ile hemhâl olmak âlemi okuyup kendini tanımaktır.

Okuma alışkanlığımı küçük yaşta peygamberlerin hayatını anlatan çocuk kitaplarından edindim. Büyüdükçe okuduğum kitapların türü de değişti. Katıldığım okuma grupları da kitaplara bağlı kalmama sebep oldu. Ama kitapların derinliğine olan inancım A’mâk-ı Hayal’i okuduktan sonra başladı. A’mâk-ı Hayâl mütemadiyen dönüp okuyacağım bir eser... Bu eser kitaplara yönelik muhabbetimi artırdı. İsmet Özel’in dediği gibi “Kitap, kitabı çağırır.” A’mâk-ı Hayâl nice kitaplarla tanıştırdı beni. Buna Sadi’nin Bostan ve Gülistan’ı ile Sezai Karakoç’un Yitik Cennet’ini de eklemeliyim.

Daha önceleri sadece sessiz ve dikkatimi dağıtmayacak ortamlarda kitap okuyordum. Lakin kitap okumanın su içmek ve yemek yemek gibi insani bir ihtiyaç olduğunu anladığımda, kitap okumak için romantik ortamlara gerek kalmadığını gördüm. Böylelikle yeryüzündeki her yer benim için okuma mekânı oldu.

18) Melike Dinç (24, Offenbach am Main-Almanya)

Kitap okumak, Türk edebiyatının usta yazarı Cemil Meriç’in şu sözlerine rastladığımdan beri benim için farklı bir anlam taşıyor: “İnsanlar kötüydü kitaplara sığındım.”

İnsan her daim bir yol, sığınacak

bir liman ararken ‘Oku’ emrini es geçmesiyle yolunu yitirir ve limansız kalır. Bu yüzden benim yol arkadaşım bir insan değil bana rehberlik yapacak sadık kitaplarımdır. Beni satır araların-da farklı âlemlere daldıran, bana özümü hatırlatandır. Kitaplar böylelikle bir öğretene, yol gösterene, beni yola getiren oluverir.

Mekân ve zamandan uzak bir okuma ortamı hayallerimde mevcut olsa da kitapların hanesi olan kütüphanelere misafir olmak ayrı bir zevk verir bana. Kitapların arasında kaybolurken kendimi de sayfaların arasında kaybederim. Kahve kokusu veya demli çayın dumanı bana eşlik edebilir okurken ama kütüphanedeki kitap kokusu huzurlu olmamı sağlar. İnsanların kötülüğü vesile olmuştur benim kitaplara sığınmama fakat bana okudukça yaratılanı sevmeyi ve umut etmeyi öğretene de yine kitaplardır. Her sığındığımız kitabın bize sadık bir yol arkadaş olması dileğiyle.

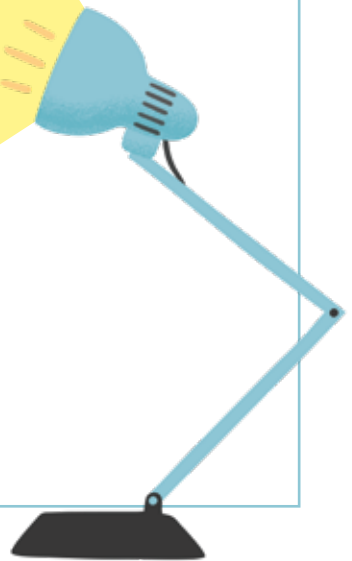
19) Fikret Turan (24, Frankfurt am Main-Almanya)

Kitap okumak o kitabın yazarı ile konuşmak ve onunla sohbet etmektir. İlgimi çeken bir mevzuda veya hoş sohbeti ile dikkatimi çeken bir insanın bir veya daha fazla konu üzerinde bilgi vermesi ve tecrübelerini paylaşmasıdır. Kitap okumak yazarın benimle paylaştığı bilgileri hayatıma dahil etmemdir. Bazen önceki tecrübelerimi tasdikler bazen bilmediğim yeni bir şey paylaşır bazen de bir konu hakkındaki beklentilerimi onaylar. Kitap okumak benim için bir zevktir. Boş zamanımı en güzel şekilde

dolduran bir meşgaledir kitap okumak.

Bana okumayı sevdiren kitap serisi Saadettin Kaplan’ın Gençlerimiz için Peygamberler Tarihi adlı eseridir. 12 yaşında okuduğum bu kitap serisinin bana okumayı sevdirmesinin sebebi, güzel anlatısı ve ibret dolu içeriği ile peygamberler tarihini Avrupalı bir Türk gencinin kolayca anlayacağı şekilde yazarın kaleme alması ve bir gencin hayatı boyunca karşılaşabileceği durumlara ilişkin uygun davranışlar sergilemesine yardımcı olmasıdır.

Genellikle yalnız olduğum yerlerde okumayı tercih ederim. Kimsenin beni rahatsız edemeyeceği ve kendimi kelimenin tam anlamıyla okumaya verebileceğim ortamları tercih ederim. Kastettiğim sadece sessizlik değil. Ara sıra kısık sesli melodiler eşliğinde de okurum. Ancak mümkün mertebe benimle muhabbet edip okumamı bölecek kişilerin yanında okumamaya çalışırım. Zaman zaman tren, otobüs veya uçak seyahatlerinde de okurum. Uzun mesafeleri boşa geçen zaman değil okumak için bir fırsat bilirim.

CEMAL REŞİT REY

Duygu Er Quilichini

Cemal Reşit Rey “Türk Beşleri” olarak bilinen Cumhuriyet Dönemi ilk kuşak çağdaş Türk bestecilerinin oluşturduğu grubun kamuoyunca en çok tanınan mensubudur. Besteci varlıklı ve kültürlü bir Osmanlı ailesinden gelmektedir. Babası Ahmet Reşit Rey hem son Osmanlı diplomatlarından hem de Servet-i Fünun dergisi yazarlarındandır. Mimar Sedat Hakkı Eldem ile ünlü ressam Osman Hamdi Bey akrabalarıdır.

Cemal Reşit 25 Ekim 1904’te babasının görevi dolayısıyla bulundukları Kudüs’te doğar. Önce İstanbul’da ardından 1913 yılında ailesiyle beraber gittiği Paris’te piyano dersleri alarak müzik eğitimine başlar. Piyano derslerinin yanı sıra dönemin önemli Fransız bestecisi Gabriel Faure’den müzik estetiği ve Henri Defosse’den orkestra şefliği dersleri de alır. Birinci Dünya Savaşı’nın başlamasıyla Rey ai-

lesi Cenevre’ye gider ve Cemal Reşit Rey Cenevre Konservatuvarı’nda müzik çalışmalarını sürdürür.

İstanbul, Paris, Cenevre, İstanbul... Savaş yıllarında ailesiyle sürekli yer değiştirmek zorunda kalan besteci en sonunda Paris’te kalmaya karar verir ve Margherite Long ile piyano çalışmalarını yoğunlaştırır.

Fransız melodilerinden Anadolu türkülerine...

Öğrenim gördüğü Paris’te Fransız müziği ile yoğunlaşsa da İstanbul konservatuvarında müzik öğretmenliği yaptığı sıralarda halk müziğine yönelir ve halk ezgilerini Batı müziği formunda besteler. Bu stilin en güzel örneklerinden biri şan ve piyano için hazırladığı “On İki Anadolu Türküsü” adlı bestesidir. Bu eserde sırasıyla Urfalı, Yonca, Karşı Be Karşı, Kel Emin, Ayın On Dördü, Kozanoğlu, Köroğlu, Yaylada, Ak Koyun Meler Gelir, Sarı Zeybek, Çeşme, On

İkidir Efeler adlı halk ezgileri klasik şarkı formuna bürünürler. Eserlerin bazılarının orkestrasyonu yapılarak ilk kez orkestra şefi Hikmet Şimşek yönetiminde Budapeşte Senfoni Orkestrası ve solist Türk opera sanatçısı Suna Korat tarafından seslendirilmiş ve kaydedilmiştir.

Kayıp Opera “Çelebi”

Bestecinin bir diğer önemli eseri ise 1946 yılında bestelediği Çelebi Operası’dır. Eser Lale Devri ve bu devirde yaşamış önemli şairlere ışık tutması açısından önem taşır. Ayrıca Osmanlı’nın sosyal yaşantısından kesitler sunar. Aşk, sadakat ve aile gibi konuların taşıdığı anlamlara yönelik mesajlar içerir. Kaybolan partiyon Rey’in son öğrencilerinden Aydın Karlıbel’in uğraşları ile 2005 yılında bulunmuş ve seslendirilmeye hazır hâle getirilerek İstanbul DOB tarafından sahneye konulmuştur.

Lüküs Hayat

Lüküs Hayat operetinde Batılılaşmayı sadece şeklen benimseyen bir sosyal sınıfın abartı, özentisi ve israf dolu halleri nükteli bir dille anlatılmaktadır. Küçük hırslılıklarla yaşayan Rıza ile Fıstık kendilerini bir zengin evinde kıyafetli baloda bulurlar. Bu zengin çevrenin çelişkileriyle dolu davranışları ve yaşam biçimleri komik olaylara sahne olmaktadır.

Müzikalin sözleri Cemal Reşit Rey’in kardeşi Ekrem Reşit Rey tarafından yazılmış. Eser televizyona da uyarlandı. Ömer Lütfi Akad tarafından ise 1950 yılında yine aynı isimle filmi yapıldı.

2009 yılında Şehir Tiyatroları’nda sahneye konulmasının 25. yılı sebebiyle oyuna ait arşiv niteliğindeki belgelerden oluşan “Lüküs Hayat 25. Yılın Tozu” adlı bir fotoğraf sergisi ilgililerin beğenisine sunuldu.

Her üç eserin ortak özelliği Anadolu, Osmanlı ve Türkiye Cumhuriyeti kültürlerine ait unsurları ve Türk müziği motiflerini klasik şarkı, opera ve operet gibi Batı formlarıyla harmanlayarak özgün ve evrensel bir platforma taşımış olmalarıdır.

Merak edenlere...

Bestecinin hayatı ve eserleri hakkında okumak isteyenlere müzik yazarı Evin İlyasoğlu’nun kaleme aldığı Yapı Kredi Yayınlarından çıkan “Cemal Reşit Rey, Müzikten İbaret Bir Dünyada Gezintiler” ve Prof. Filiz Ali’nin yazdığı Sevdâ-Cenap And Müzik Vakfı Yayınlarından çıkan “Cemal Reşit Rey, Unutulmaz Marşın Büyük Bestecisi” kitapları önerilir.

Kaynakça: Andante Dergisi, Opera Bale Gazetesi, Devlet Tiyatroları

DUYGU ER
QUILICHINI

T

1991 doğumlu. Lisansı Bilkent Opera-Şan Ana Sanat Dalı’nda, Yüksek Lisansı İtalya Pergolasi Konservatuvarı Vokal Oda Müziği Dalında yaptı. YTB burslusu olarak Hacettepe Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü Yurt Dışında Yaşayan Türk Çocuklarına Türkçe Öğretimi Tezli Yüksek Lisans Programına katıldı.

TİYATRO: SERSEM KOCANIN KURNAZ KARISI

Meryem Takur Kulaber

Plaisir d'amour ne dure qu'un moment / "Chagrin d'amour" dure toute la vie.

"Ne doğru söylör şu şarkı. Sadece aşkın değil, teatronun da zevki bir an sürer, mihneti ve cefası ise bütün bir ömre yayılır."

B oynunda bir papyon, ayaklarında getrler, eskiye nazaran daha Avrupai kılığıyla ünlü Fransız aşk şarkısını piyano eşliğinde mırıldanarak karanlıkta ortaya doğru yürür. Işık yüzünü aydınlattığında yaşlandığı hüznle fark edilen Tomas Fasulyeciyan, insana ‘Acaba bir daha nerede kıvrılacak dili?’ diye muzırca bir merak yükleyen aksanıyla anlatmaya başlar.

Bursa’daki güzel günler dokuz buçuk yıl öncesinde kalmış, Ahmet Vefik Paşa bir kez daha anlamsız bir jurnalle sürülmesinin ardından inzivaya çekilmiş ve tiyatro kumpanyası dağılmıştır. Ama Fasulyeciyan Paşa’nın kendine bir grup kurarak turnelerle Balkanlara kadar uzanmayı başardığını da eklemekten geçmez.

Hemen yan tarafında, bir zamanlar tiyatroya gitmeyi hafiflik olarak gördüğü için desteğini esirgeyen Mahkeme-i Şer’iye Naibi Asım Bey’in ahırının etrafına bir gecede duvar ördürüp hayvanlarını içeriye hapseden ve ona,

- Gülmekten korkma Asım Bey. Gülmesini bilmeden düşünmesini de bilmez.

diye gürleyen Ahmet Vefik Paşa da görünür. Geceliği ve pamuklu Şam hırkası, ayağında terliklerle, Rumelihisarı’nda Kayalar’daki adaçayı kokan kütüphanesinde ayakta, bastonundan destek alarak durmaktadır. Ağır hareketlerinden hasta olduğu anlaşılan Paşa, birazdan alacağı bir haber dolayısıyla tüm uyarılara ve caydırma girişimlerine rağmen ka-

yığa atlayıp Göksu Gazinosuna gitmek için harekete geçecektir.

Adını ekseriyetle, Türkiye’de epik tiyatronun ilk örneği sayılan Keşanlı Ali Destanı ile andığımız Haldun Taner’in 1969’da kaleme aldığı Sersem Kocanın Kurnaz Karısı adlı tiyatro oyununun üçüncü ve son perdesi böyle başlar.

Tomas Fasulyeciyan ve tiyatrocü arkadaşları Ahmet Fehim, Küçük İsmail, Satenik, Holas, Virjinya, Hıranuş ve Suflör Kâzım İstanbul’da yaşadıkları sıkıntılardan dolayı Bursa’ya gelirler. Yıl 1879... Bursa’da Melekzad Bahçesinin şanosunda Molière’nin 1668’de komedi türünde yazdığı George Dandin adlı oyununu trajedi türünde prova etmektedirler. Bu provayı sadrazamlıktan Bursa Valiliğine sürülen ve tiyatroya olan ilgisi ile tanınan Ahmet Vefik Paşa kendinden emin bir şekilde sahneye doğru yaklaşarak ‘berbat’ diye tanımlar. Prova ki, içinde bir oyun sahnelemenin tüm sancılarını barındırır. Kavganın, inatlaşmanın, övgünün, alayın, sorgulamanın ve kahkahanın gırla gittiği prova sonunda Paşa, onlara bir tiyatro yaptırıp, karşılığında kira almayacağını, kendilerine oynamaları için eserler vereceğini, gişe hasılatı maaşlarını karşılamadığında vilayet bütçesinden ve hatta o da biterse cebinden vereceğini söyler. Sefalet içinde oradan oraya göçen kumpanya daha ne ister ki?

‘Sersem Kocanın Kurnaz Karısı’ adlı bu oyunda aslında bizler Molière’nin bir oyununu üç perdede ve birbirinden ayrı üç üslup ile bu tiyatro topluluğunun sahnelemesine şahit oluruz. İlk perdesi Fasulyeciyan tarafından ‘Kıskanç Herif’ adı ile trajedi türünde, ikinci perdesi Ahmet Vefik Paşa tarafından ‘Yorgaki Dandini’ başlığı ile fars türünde ve son perdesi Küçük İsmail tarafından ‘Sersem Kocanın Kurnaz Karısı’ adı ile tuluat şeklinde oynatılır. Oyun, yabancı dillerden dilimize çevrilen eserlerin toplumun kültür ve beklentisine uygun oranda ne kadar değişikliğe uğraması gerektiği sorunsalına da bakar. Fasulyeciyan’ın Frenk usullerine göre uyarladığı oyunu beğenmeyen Ahmet Vefik Paşa oyunun Osmanlıya yakın bir tarzda oynanmasını savunur ve karakter isimlerini değiştirerek oyunu Fener’deki Rumlar arasında geçiyormuş gibi sahnelemeye çalışır. Fakat provaların başından beri oyunun Türkler arasında geçmesinin ve hatta kendisinin oynadığı uşak karakterine İbiş adı verilmesinin izleyici tarafından daha sıcak karşılanacağını düşünen Küçük İsmail bu isteğini üçüncü perdede gerçekleştirir.

İşte Paşa’nın dokuz buçuk yıl sonra bir zamanlar pro-

valarını yönettiği oyunu Küçük İsmail’in sahneleyeceğine duyması üzerine hasta hâliyle kayığına koşup ‘atın ölümü arpadan olsun’ diyerek izlemeye gitmesinin sebebi; içinde yaşadığı toplumun gelişimine, kültürüne, diline, sanatına ve kimliğine katkıda bulunma aşkıdır. Hayvanları için zamanında hesap sormaya gelen ve kovularak çıkarken tuvalet kapısı ile çıkış kapısını karıştıran Asım Bey’in jurnali üzerine Paşa hakkında tutulan ve valiliğinden azline kadar giden tiyatro uğraşısını ve tiyatrocuların dillerini düzeltmeleri için hazırlanan diksiyon derslerinden tutun da biletleri vilayet matbaasında bastırdığına kadar varan olayları belgeleyen rapor, bu aşkın mihnetini ve cefasını ömrünün geri kalanında da çekmesine sebep olur.

Fransızca yazılmış bir oyunun Türkçeye çevirtilerek, her perdede değişen yer ve karakter isimleri ile Türk sahnelerinde Türk halkına sunulma hazırlığını oyun içinde oyun tekniğini kullanarak sahneye aktaran Haldun Taner, Küçük İsmail’in hazırladığı oyunun ancak son sahnesine yetişip beğeni ile seyrettikten sonra günümüzde de hâlâ geçerliliğini koruyan şu sözleriyle Paşa’nın Türk tiyatrosuna dair izlenimlerini aktarır:

- Frenk hayranları Frenk tiyatrosunu taklitten medet umuyorlardı. Rastgele Avrupa piyeslerini, sözüm ona, Avrupalı gibi oynayarak bir yere varılır sanıyorlardı. Biz de adaptasyonu teklif ettik. Avrupa piyeslerini yerlileştirip Türk adabı, Türk deyişiyle kotarmayı denedik. İşte şimdi sen de onu avamın gustosuna getiriyorsun, ne var ki bunların hepsi de yetersiz. Doğru yol, garbı ne taklit ne de adapte. Doğru yol, galiba, Türk insanından, Türk şartlarından, Türk mevzularından hareket edip hem öz hem biçim bakımından bir Türk tiyatrosuna varmak. Biz ancak bu kadarını yaptık. Bundan ötesini de gelecek nesiller başarsın artık...

‘Mizahı geniş memlekette öç, kin, kardeş kavgası gibi kompleksler dikiş tutturamaz’ diyen Haldun Taner yazdığı oyunlarında geleneksel güldürü unsurlarına çokça yer vermekle birlikte bu oyununda tiyatro oyuncularının çektiği sıkıntıları da unutmamıştır. Molière gibi yazarın kendisi de yoksulluk heybesi sırtında şehir şehir, ülke ülke gezerek tiyatro yapan Tomas Fasulyeciyan ve diğerleri Küçük İsmail, Ahmet Fehim ve Ahmet Vefik Paşa karakterlerini gerçek hayattan alarak kurgusal bir dünyada buluşturmuştur.

Hepimizin bildiği ve tiyatro için söylenen ‘İki kalas bir heves’ tabiri de Fasulyeciyan’ın bu oyunda kullandığı bir repliğidir. Fakat oyunun sonunda tiyatro

oyuncuları üzerine meşhur bir tiradı vardır ki, heves değil aşkla hayatta kalan, iki kalas üstünde üç beş se-yirciden gelen alkışla neşelenip kahrı unutan Haldun Taner, herkes gibi gömülmesine bile izin verilmeyen Molière, Tomas Fasulyeciyan, Küçük İsmail, Ahmet Fehim, az da olsa tanımış olmaktan mutluluk duyduğumuz Ahmet Vefik Paşa ve karakterlere uzun yıllar sahnelerde can veren aralarında Münir Özkul, Savaş Dinçel, Necdet Yakın gibi ustaların bulunduğu tüm sanatçıları bir alkış suskunluğunda gururla anmamızı sağlar. İşte o tirat:

“Artık ne o sevroş suflör var, ne uyanık Ahmet Fehim, ne de hazırcevap Küçük İsmail. Hepsine Tanrı rahmet eylesin. Dalgacı Holas, şık ve zarif Hıranuş, Virjinya Zagakyan, Satenik ve kulunuz Tomas Fasulyeciyan da dünya değiştirdi. Bizim de toprağımız bol olsun. Zaten aktör dediğin nedir ki? Oynarken varızdır. Yok olunca da sesimiz bu boş kubbede bir hoş seda olarak kalır. Bir zaman sonra da unutulur gider. Olsa olsa eski program dergilerinde soluk birer hayal olur kalırız. Görorum hepiniz gardroba koşmaya hazırlanırsunuz. Birazdan teatro bomboş kalacak. Ama teatro işte o zaman yaşamaya başlar. Çünkü Satenik’in bir şarkısı şu perdelerden birine takılı kalmıştır. Benim bir tiradım şu pervaza sinmiştir. Hıranuş’la Virjinya’nın bir diyalogu eski kostümlerin birinin yırtığına sığınmıştır. İşte bu hatıralar, o sessizlikte saklandıkları yerden çıkar, bir fısıltı hâlinde yine sahneye dökülürler. Artık kendimiz yoğuz. Seyircilerimiz de kalmadı. Ama repliklerimiz, fısıldaşır dururlar sabaha kadar. Gün ağarır, temizleyiciler gelir, replikler yerlerine kaçar. Perde.

MERYEM TAKUR
KULABER

1983 doğumlu. Lisans eğitimine Wolfgang Goethe Üniversitesi’nde Ekonomi Bilimleri ve Hukuk dallarında başladı. Eğitimlerini yarıda bırakıp çalışma hayatına atıldı. 2014 yılında Frankfurt’ta tiyatro oyunculuğu eğitimi almaya başladı. Türkçe ve Almanca tiyatro oyunlarında yer aldı.

YURTDIŞI VATANDAŞLAR
BURS PROGRAMLARI

SENİN YANINDAYIZ

YTB, burs programları ile **başarılı gençlerimizin çalışmalarını desteklemeye** devam ediyor.

Başvuru Tarihleri ve Detaylı Bilgi İçin
<https://www.ytb.gov.tr/yvburslari/>

Yurtdışındaki Türk Çocuklarına Türkçe Öğretimi Yüksek Lisans Programı

Prof. Dr. Fuat Sezgin
Üstün Başarı Bursu

Lise Bitirme
Sınavı Başarı Bursu

Aile ve Sosyal Hizmetler
Alanlarında Uzmanlık Bursu

Tez ve Araştırma
Bursları

Hukuk Alanında
Araştırma ve Uzmanlık Bursu

TÜRKÇE: BİR DİLDEN DAHA FAZLASI...

B ü ş r a A k y ü z

Son zamanlarda yabancı kelimelerin istilasına uğramaya başlayan dilimizin tehlikeli bir kirlenmeye doğru sürüklendiği bariz bir gerçektir. Ülkemizde, şehirlerimizin ana caddelerinden, ara sokaklarına kadar tüm işyerlerinde yabancı isimlerle donatılmış, her yeri kaplamış ışıklı levhalar, panolar, reklamlar ve markalar; sokaktaki insanı, yabancıya dönüştürmektedir.

Vatandaşları yabancı kelimeler olmadan cümle kuramayan bir ülkeye dönüştüğümüzde kendimize hâlâ “Türkiye” diyebilir miyiz? Bu durumun hiç şüphesiz ecdadımızın kemiklerini sızlattığı, bizim ruhumuzda yaralar açtığı da bir gerçektir. Fakat Türkçenin asıl derdi, sokaklarımızı, caddelerimizi saran yabancı kelimeler değil, bizim Türkçe yaşa-

mayışımızdır. Bizim yaşam biçimimizi etkileyen; yersiz özentimiz, alışveriş, yeme içme, oturup kalkma anlayışımız gibi bir takım kültürel değerlerimizin aldığı darbelerdir asıl Türkçeyi yaralayan. Bir zamanlar suyu üç yudumda içmeye özen gösteren neslin; Fransız gibi bardak tutmaya çalışan, sofraya besmeleyle oturup sofradan şükürsüz kalkmayan neslin; Batılı gibi çatal bıçak kullanabilmenin derdine düşen, bir vakit sünnete tabii sakal bırakan dedelerimizin; moda diye sakal bırakan, saçını Amerikan tarzı kestiren torunlarıyız. Velhasıl taklit ettiğimiz hayat, zaten bizim değil, onların hayatı. Yabancı kelimelere meylediyoruz çünkü hayatımızı Türkçe yaşamıyoruz. Türkçenin derdine derman olmak istiyorsak önce başkalarının hayatını yaşamaktan vaz-

geçmeliyiz. Başkalarının hayatını yaşıyorsak Türkçe, elbette bize kırılacak ve yetmeyecektir.

Türkiye’de Türkçeyi usulüyle konuşan biri, kınayan bakışlara maruz kalıyor: Mekân isimlerini veya hut bir markayı Türkçe okuduğunda uzaydan inmiş muamelesi görüyor. O kişi, cahil, geri kalmış diye mimleniyor: Kendi ülkesinde, kendi bayrağının altında yabancı konumuna düşüyor. Keşke sadece bu kadarla sınırlı kalsa ama maalesef dahası var. İşgalci kelimelerin kucağında, masalları ve ninnileri göz ardı ederek televizyon gürültüsüyle çocuk uyutuyor, gece yarılarında yorganın altını fenerle aydınlatarak kitap okuma aşkıyla yanan ecdadımızın yerini tablet ya da telefonun ışığında uyuyan bir nesle bırakıyoruz. Deyim ve atasözlerinden bîhaber, bir takım yabancı kelimeleri olduğu gibi kabullenen, günlük yaşamlarına katarak benimseyen ve rahatsızlık duymayan bir nesle... Çok satan romanların gündemini tutan fakat Dede Korkut Hikâyeleri’nin kapağını açmamış, yüce destanımızdan habersiz bir nesle... Kendinden, özünden, tarihinden, kültüründen kopmuş bir nesil yetiştiriyoruz. Doğru mu, yanlış mı diye sorgulamadan, gelişigüzel kabul ediyor hatta kırmızı halılarla karşılıyoruz yabancı kökenli kelimeleri. Biri de çıkıp itiraz etmiyor; itiraz edenin de sesi cılız kalıyor bağırarak on binlerin arasında. Bir şiirinde “Özün el diline özendiğine içiniz yananınız var mı?” diye haykıran Yunus Yanç’a kulak vermeli. Vermeli ki görmeli usul usul fakat bir o kadar da can alıcı bir şekilde süzülen sözcükleri. Dilimizde yaralar, benliğimizde çatlaklar açıyorlar ve işte öz Türkçemiz bu çatlaklardan sızıyor yavaş yavaş.

Dede Korkut’un bahsi geçmişken değinmeden olmaz; aslı bizden kilometrelerce uzakta, cam bir kutuda muhafaza edilen destanımız... Kelimelerimiz, kültürümüz, örf ve âdetimiz, bizim düşüncelerimiz, gönülden kâğıda ahenkle damlayan bizim mürekkebimiz. Nüshası fotoğraflarda; tek bir sayfasını çekebilmek için para verdiğimiz kendi Dede Korkut’umuz. Bizim hikâyemiz, başkalarının ellerinde. İlkokullarda okutulması gereken, gençliğe aşılması gereken değerlerimizden biri... Bununla birlikte bir de durumun hassasiyetini idrak edemeyen yetişkinlerimiz var tabii. Kim bilir, belki de bu, yıllar önce Bulgaristan’a sattığımız tren dolusu tarihî evrakın sessiz tokadıdır!

Bilinçsizlikten, tarihimize ve özümüze karşı vurdumduymazlıktan, cehaletten dem vurmuşken birkaç örneğe daha değinmenin yerinde olacağını düşünüyorum. Evvela bayramlarımız var mesela bizim; dedelerimizden, ninelerimizden dinleyebildiğimiz sadece. Hıdrellez’imiz, Nevruz’umuz var. Hatırlıyo-

rum. Ninemin dört gözle beklediği, havaya, toprağa, suya düşen cemrelerimiz var. Köy kokan, yurt kokan, memleket kokan destanlarımız, meşhur sazımız, sözümüz ve âşık atışmamız var. Çeşit çeşit fıkramız, manimiz ve tekerlemelerimiz var. Millet olarak, engin şuur eksikliğimiz sağ olsun, şu an hepsi kütüphanelerin tozlu raflarında köşelere sıkıştırılmış, sararmış kitaplarda yer bulabiliyor kendilerine. Kimsenin elini sürmediği kitaplar... Açılmayan binlerce kitabın kapağı... Öyle ki kütüphanelerimizde bir matem havası hâkim artık. Okumuyoruz. Düşünmüyoruz. Beyinlerimizi yapay zekâlara teslim ediyoruz. Kitap raflarının yerine televizyon ünitesi yerleştiriyor, başucu kitaplarını yerlerinden edip prizler koyuyoruz.

Selamı bile bir mesajla veriyor, hâli hatırı gönderilerden öğreniveriyoruz. Sanala aldanıyor, sanallaşıyoruz. Ve evet, okumuyoruz. “Kitaptan değil, kitapsızlıktan korkmalıyız” diye boşuna dememiştir elbet Cemil Meriç.

Dil; bir toplumun âdetlerinin, alışkanlıklarının, inançlarının kısaca kültür ve kimliğinin yansımasıdır. Dilin, dış dünyaya açılan bir pencere olduğunu varsayarsak kültürümüzü yaşatacak olan bu pencereye sahip çıkmak da boynumuzun borcudur. Nihad Sami Banarlı’nın dediği gibi “Bir milletin ataları, asırlarca o kelimelerle doymuş, onlarla düşünmüş; birbirlerini ve evlatlarını tamamiyle milli bir sanatla işleyip Türk yapmışsa evlatlar, artık o kelimelere düşman kesilemezler.”

Türkçemiz, dünya üzerinde geniş bir coğrafyada yaygınlık göstermiş, tarih boyunca birçok devlet kurmuş olan Türk milletinin dilidir. Türk milletinin hiç durmadan fetih ruhu ile hareket etmesinden sebep bu kadar geniş bir coğrafyaya yayılmış, birçok millet üzerinde iktidarını sürdürmüştür. Macar Türkolog V. Vambery: “Balkanlardan çıkan birisi Türkçe konuşa konuşa Çin’e kadar seyahat edebilir.” diyerek Türkçe yurdunun büyüklüğünü anlatmaktadır. Türkçe bizim kimliğimizdir. Türkçe, Türk milletidir. Türkçe, Yunus Emre’nin kırk yıl odun taşıdığı dergâhtır. Türkçe, dedelerimizin karadan yürüttüğü gemilerdir. Türkçe, Fatih Sultan Mehmet’in 1453’te fethettiği İstanbul’dur. Türkçe, Seyit Onbaşı’nın sırtında taşıdığı 215 kiloluk top mermisidir. Türkçe, bir gece vakti Mehmet Âkif’in içine doğan “İstiklal Marşı”dır. Türkçe, Türkiye’dir. Türkçe, bizi biz yapandır; başkası olmayı benliğimizden silebilendir.

“Bugünden sonra divanda, dergâhta ve bargâhta, mecliste ve meydanda Türkçeden başka dil kullanılmayacaktır.” diyen Karamanoğlu Mehmet Bey gibi

kararlı durmalı ve dilimizi esas almalıyız. Millet olarak birlikte yaşamanın ancak dil birliği sayesinde mümkün olacağına inanmalıyız. Türkçenin biz, bizim de Türkçe olduğumuza inanmalıyız. Türkçenin bizi koruyacağına inanmalıyız, kelimelerini kusanmalıyız. Türkçeyi korumak istiyorsak atılımlar gerçekleştirmeli, üretmeliyiz. İstanbul’un fethinde dünyanın ilk kez şahit olduğu büyüklükte toprak döküren Fatih misali, bugün biz de yerli üretime ciddi manada katkı sağlamalıyız.

Dil; bir milletin aynası, varlığı, namusu, var olma sebebi ve sembolüdür. Ve yok edilmeye çalışılan bir dil, bir milleti yok etmek için kullanılan en sinsi ve en etkin silahtır. Dilimiz yok olursa biz de yok olmayı mahkûm oluruz. Ünlü düşünür Konfüçyüs, “Bir milleti yok etmek istiyorsanız önce dilinden başlayın.” diyerek dilin bir millet için ne kadar hayati bir değere sahip olduğunu belirtmiştir.

Mustafa Kemal Atatürk, “Türk milletinin dili Türkçedir. Türk dili dünyada en güzel, en zengin ve en kolay olabilecek dildir. Onun için her Türk, dilini çok sever ve yükseltmek için çalışır. Bir de Türk dili, Türk milleti için mukaddes bir hazinedir. Çünkü Türk milleti, geçirdiği nihayetsiz badireler içinde ahlakını, ananelerini, hatıralarını, menfaatlerini velhasıl bugün kendi milliyetini yapan her şeyin, dili sayesinde muhafaza olduğunu görüyor. Türk dili, milletin kalbidir, zihnidir.” diyerek dilimizin önemine ve hakikatine değinmiştir.

Bizim ilk sözlüklerimizden birisi olan ve 1072 yılında Kaşgarlı Mahmut tarafından hazırlanan Divan-ı Lügati’t-Türk’te 9.200 kelime tespit edilmiştir. Bu sözlükten sonra 1901 yılında Şemsettin Sami Bey, Kamus-ı Türkî adında bir sözlük hazırlamıştır ki içinde 18.000 kelime bulunmaktadır. Türk Dil Kurumu tarafından hazırlanan Türkçe Sözlük’te ise bugün 111.027 kelime yer almaktadır. Biz, aslında varlık içinde yokluk çekenleriz. Kelime hazinemiz oldukça zengin. Bu zenginlikten faydalanmalı, Türkçe konuşmalı, Türkçe yazmalı, kendi dilini, kendine yetirmeli. Unutmamalı ki hürmet ettiğimiz kadar yüceltiriz ve yüceliriz.

Ararsak, her kelimenin elbet vardır bir Türkçesi. Ancak önce düşünmemiz, aramamız, araştırmamız gerek ki bulalım. Unutma, sen Türksün, bir ülken var; kendi dilini konuşmak ve yaşatmak için. Bir dilin var; kendi ülkende anlaşılmak, anlaşılacak için. Neden kendini ifade etmek için yabancı kelimeleri diline aracı edesin ki? Neden kendi dilini hor görür ve aşağılarsın? Neden kelimelerini yabancı bir dilin

boyunduruğu altında tutarsın? “Türk dili, dillerin en zenginlerindendir. Yeter ki bu dil, bilinçle işlensin. Ülkesini, yüksek bağımsızlığını korumasını bilen Türk Ulusu, dilini de yabancı dillerin boyunduruğundan kurtarmalıdır.” der Atatürk. Bilmelisin ki dilini ölmeden toprağa gömdüğünde, aynı zamanda kendini, bağımsızlığını ve şuurunu da onunla birlikte gömmüş olacaksın. Türkçeyi, derin bir nefes gibi çek ki içine, yaşam bulasın.

Demem o ki Türkçenin temeline inmek, okyanusun derinliklerine dalmak gibidir. Başka dillerin çakıllarını bırakıp dalsan kendi dilinin engin sularına, kıymetini bilsen dilinin incilerinin ve öyle başlasan konuşmaya. Bırak azat edilmiş bir köle misali dökülsün kelimelerin dudaklarından. Bırak aksın bir çağlayan misali öz dilinin öz sözcükleri.

“Yabancı bir sözcüğün Türkçesi kendiliğinden ortaya çıkmaz. Düşünmek, arayıp bulmak, kaynaklarda yoksa türetmek gerekir. ‘Türkçesi yok’ denilen yabancı sözcük, kendi dilinde nasıl var olmuştur? Dili, konuşanlar zenginleştirirler. ‘Türkçeleri yok’ diye elimiz, dilimiz bağlı oturdukça bu yokluk sürer gider. ‘Başka dillerde var olan sözcükler benim dilimde de var olabilir’ inancıyla çalışırsak yokluğu yeneriz.” der Ömer Asım Aksoy. Velhasıl kelimeler, Türkçe karşılığı yok diye yabancısını yeğlersek yozlaşır dilimiz.

Ne ülkeler var, sömürge altında, ne bir bayrağı var, ne bir lisanı. Köklü bir geçmişi var senin dilinin ve her noktası tarih kokan, her virgülü tarihe çivi çakan bir dil Türk Dili. Yüzyılların emeği var o dilde; bağımsızlık katan. O hâlde Türkçe yaşa. Yaşadığını konuş. Yıllardır dilsizmiş, sağırmış gibi konuş. Bir annenin yavrusunu sahiplendiği gibi sahiplen, sınıksı sarıl diline. Çölde su bulmuş biri gibi kana kana iç dilinden. Koş diline, olimpiyatlarda rakibine fark atmak isteyen bir koşucu misali. Bir çınar ağacının köklerinin toprağa tutunduğu gibi tutun diline. İlk kez, hatta son kez konuşuyormuş gibi konuş aheste aheste. Çeyizi için nakış işleyen bir genç kız gibi özen, özenle konuş. Yaptığı yemeğe sevgisini de katan annelerimiz misali sevgini katarak konuş. Duru bir su gibi tertemiz konuş. Sözün kısıası, sev ve sahip çık diline!

Ben bir Türkçe savaşçısıyım. Dilimi düzgün kullanmaya ve çevremi bilinçlendirmeye adadım kendimi hep. Türkçeye aşığım. Dilime vurgunum. Dilim, benim kimliğim. Dilim, tarihimin dayandığı temel taş. Siz hiç dilinize hasret kaldınız mı? Ben hep, Karacaoğlan’ın “Dilleri var bizim dile benzemez” dediği, Ziya Gökalp’in “Güzel dil Türkçe bize/Başka dil gece

bize” dediği yerdeyim. On yıldır gurbetteyim. Dilime ve memleketime hasretim. Bir gün ansızın çaldı gurbet kapımızı ve taşı tarağı topladık gittik. Ben sadece annemin ve babamın ardı sıra gittim ama asla gitmedim memleketimden, dilimden, kültürümden. Yabancı ellerde, eğitimimi, üniversite yıllarımda yine dilime ve tarihime yönelttim, iyi bir Türkolog olma uğruna yıllardır gayret gösterdim ve ömrüm yettiği sürece de gayret göstermekten geri durmayacağım.

Ben doğduğum topraklara uzak olsam da gönül rahatlığıyla sahip çıktım diyebilirim ana dilime. Peki ya sen? Sen de diyebilir misin aynısını? Bulunduğun topraklarda herhangi bir mücadele verdin mi dilin için? Ne kadar sahip çıktın ya da sahiplendin onu? Cevabın olumlu ya da olumsuz olsun fark etmez, hiçbir şey için geç kalınmış sayılmaz! “Zararın neresinden dönsen kârdır” demiş atalarımız. Şimdi var mısın birlikte farkındalık yaratmaya, bilinçlenmeye ve bilinçlendirmeye? Var mısın bana katılmaya, bir Türkçe savaşçısı olmaya ve bir Türkçe savaşçısı olarak dilimizi düzgün kullanmak ve çevremizi de bilinçlendirmek görevini üstlenmeye? Unutma ki ne kadar çok insanın Türkçeyi düzgün kullanmasına vesile olursak ne kadar çok insanın bilinçlenmesinde katkımız olursa Türkçenin ve Türkiye’nin geleceği o kadar parlak olacaktır. En önemlisi, kültürümüzün ve dilimizin zenginliğini korumaya yönelik sen de bir adım atmış olacaksın.

BÜŞRA AKÜZ

~~~~~ T ~~~~~

1995 Konya doğumlu. Ortaokul ve liseyi Fransa’da okudu. Paris’te Doğu Dilleri ve Medeniyetleri Enstitüsünde (INALCO) Türkoloji Bölümünde lisans eğitimini tamamladı. Şu an aynı üniversitede Dil Bilim’inde yüksek lisans eğitimine devam ediyor.

AHMET HAŞİM'İN FRANKFURT SEYAHATNAMESİ

Mehmet Bolat

‘İnsan, hayatının tatsızlığından ve etrafından görüp bıktığı şeylerin o yorucu aleladeliliğinden bir müddet kurtulabilmek ümidiyle seyahate çıkar. Bu itibarla seyahat “harikuladeliğe avı” demektir.’

‘Gece her çeşit kuruntuların kafatasımızın kovuklarından çıkıp hakikat çehreleri takınarak sürü sürü ortaya dağıldıkları, yeri ve göğü tuttukları saattir. Uyku, geceye bir panzehir gibi mürettep olmasa insan, karanlıklar içinde duyacağı ve göreceği şeylerle kolayca aklını oynatabilir.’

Günümüzün modern seyahatnamelerinin içeriğine bir çoğumuz aşinayız: Blogger’lerin internet sayfalarından yayınlanırlar, süslü fotoğraflar eklenir, seyahat edilen ülkenin mutfağına ve turistik abidelerine yönelik tavsiyeler verilir.

Gelin bir de alışılmışın dışında, belki de seyahatname kelimesinin anlamına daha layık olan, bir eser hakkında konuşalım. Asıl amacı tanıtmaktan ziyade yaşatmak ve hissettirmek olan bir seyahat tecrübesinden bahsedelim. Ahmet Haşim’in Frankfurt Seyahatnamesinden bahsedelim. Ahmet Haşim, 1932 yılında hastalığının son evresinde derdine deva bulmak ümidiyle Almanya’nın Frankfurt şehrine gider. Seyahati sırasında ve

Frankfurt’ta bulunduğu süre zarfında tuttuğu notları ‘Seyahat Notları’ başlığı altında aynı sene içerisinde Milliyet gazetesinde yayımlar.

Ahmet Haşim seyahat notlarında Frankfurt’u okurun zihninde etkili bir şekilde canlandırmayı başarıyor ve Frankfurt’un özelliklerini okura hissettiriyor. Fakat benim asıl yoğunlaşmak istediğim ve eseri de bana göre hayli öğretici kılan nokta bu seyahatnamenin felsefi boyutu. Yaklaşık yüz sayfalık kitapta, yazar çeşitli ve düşünme merkezli konulara değiniyor. Kitabı düşündürücü ve ilgi çekici kılan sebepten kanaatimce evrensel konuları işlemesi.

Eserin birçok bölümünde Haşim, kendinin ve ge-

nel olarak bir seyyahın psikolojisi ile duygu dünyasını ele alır. Yazar, seyahatin ne kadar eğlenceli ve konforlu olsa da seyyahın içinde bir endişe tohumu, küçük de olsa bir burukluk hissi yarattığına değinir eserinde. Bu tecrübeye birçok seyahat severin katılacağını düşünüyorum. Ahmet Haşim, duygu dünyasını aktarırken okurun ruh dünyasına da dokunuyor ve adeta okuru derdine ortak ediyor. Yazılışından yaklaşık doksan sene sonra bile yazarın tecrübelerinin ‘modern’ okura bu denli tesir ediyor olması takdir edersiniz ki fevkalade bir başarıdır.

Ahmet Haşim, Almanların düzen ve biçim anlayışına hayranlığını, eserin çeşitli yerlerinde dile getiriyor. Bu hayranlığı gayet naif ve açık sözlülükle okura sunuyor. Aynı zamanda seyahat ve hayretin ilişkisini manidar bir şekilde tanımlıyor. Yazar hayret etmeyi ‘seyahatin mükafatı’ olarak adlandırıyor.

Frankfurt’ta bir gezinti sırasında şöyle bir endişeye kapılıyor Haşim: ‘Ya şimdi yere düşsem, elim ayağım kırılrsa, üstümden bir otomobil geçse ben ne yaparım? Halk beni saracak, ismimi, memleketimi, yerimi soracaklar, ben ise asfalt üzerinde kaymış bir araba beygiri gibi etrafımdakilere sessiz bakmaktan başka ne yapabilirim?’ Endişesinin sebebi ise anlaşıldığı üzere Almanca bilmemesi. İngilizce ve Fransızca bilmesine rağmen bu dillerle Almanlara derdini anlatamayacağını düşünüyor. Seyahat ettiğimiz ülkede konuşulan dili bilmemek ve genel olarak dil noksanlığından kendimizi ifade edememek gerçekten ciddi bir evham sebebi. Bu evham, yanında çaresizliği ve bir bakımdan da acizliği getiriyor. Ahmet Haşim dil bilmemenin, kendini ifade edememenin ne demek olduğunu manidar ve temsili bir şekilde anlatıyor okura.

Fark ettiyseniz, yazarın eserinin başlığında ‘Frankfurt’ olmasına rağmen bu şehir pek de ön plana çıkmıyor. Asıl ön plana çıkan şey ise Haşim’in seyahat esnasındaki iç dünyası ve edindiği tecrübelerle okurun da bağ kurabilmesi. Kanaatimce bu seyahatnameyi değerli kılan husus da budur.

Kitabın önemli bir kısmını Ahmet Haşim’in Avrupa’yla ilgili gözlemleri oluşturuyor. Yazara göre Avrupa’nın büyük şehirleri birbirine çok benzediğinden, biraz mübalağa ederek, birini görüp gezen birisi sonradan göreceği şehirleri önceden görmüş sayabilir, diyor. Devamında, Avrupa insanının kıyafet tarzına da değiniyor ve kıyafetle medeniyet arasındaki ilişkiyi açıklıyor. Yazar, Avrupa insanı-

nın şekli fikirden daha üstün tuttuğunu ve Avrupa’da unvan sahibi olmak isteyenlere modern kıyafet biçiminin şart olduğunu vurguluyor. Bunları doksan sene önce söyleyen yazarın sözlerinin hâlâ geçerli olup olmadığının değerlendirmesini siz sevgili okurlara bırakıyorum.

Ahmet Haşim ayrıca Avrupa’nın hava şartlarına da değiniyor kitabında. Sürekli yağışlı ve kapalı hava olmasının canını sıktığını dile getiriyor ve bu hava şartlarıyla hastanede bazen gündüz ve geceyi ayırt edememesinden dolayı sürekli uyuklu olduğundan bahsediyor.

Birinci Dünya Savaşı sonrasında Almanya’ya gittiği için siyasi bakımdan hareketli bir döneme denk geldiğini anlatıyor Ahmet Haşim. Sokaklarda bazen Komünistleri bazen de Nazi askerlerini gördüğünden bahsediyor. Ayrıca okurken, bugünün Almanya’sıyla hiç bağdaştıramadığım bir olay anlatıyor Haşim. Bir akşam Alman arkadaşıyla aile saadeti ve Alman aile yapısı hakkında konuşurken arkadaşı Haşim’e şunları söylemiş: ‘Kaynatam demokratır, kaynanam Katolik fırkasındandır, baldızımın biri Komünist, biri Nasyonal sosyalist, biri de Nasyonalisttir. Her akşam soframızda bu zıt akidenin muharebeleri olurdu. Evvela münakaşalar, bağırma, sonra sinir buhranları ...’ Almanya’da yaşayan okurlar bilir ki, bugün Almanlar genel olarak siyaseti günlük hayatlarına dahil etmezler ve siyasi gelişmelere karşı hayli pasif bir tutum sergilerler. Bundan olacaktır ki, bu satırları okurken tanıdığım Alman ailesi portresiyle asla bağdaştıramadım bu sözleri.

Son olarak değinmek istediğim konu ve Ahmet Haşim'i de etkileyen diğer bir husus da şu: Almanların sanat ve bilime yönelik tutumları. Yazar, bir pazar günü Frankfurt'ta bulunan ve müzeye çevrilen Goethe'nin evini ziyaret eder. Oraya giderken, Goethe her ne kadar büyük bir şair olsa da ölümden yüz sene sonra, üstelik Almanların sanat yerine fennî bilimlere yoğunlaşmasından dolayı, müzeyi ziyaret edecek iki kişiyi bile bulamayacağını düşündüğünü belirtir. Fakat müzeye adımını attığında karşılaştığı manzara karşısında donakaldığını anlatıyor Haşim. Goethe'nin evinin çocuklar, gençler, yaşlılar, kadın erkek fark etmeksizin ziyaretçilerle dolu olduğunu görür. Almanların sanata ve millî yazarlarına ilgisini oldukça takdir ediyor yazısında Haşim. Sanat ve edebiyattan ziyade, bilim konusunda da dünyaca ün kazanmış ve bu yüzden 'Doktorlar Ülkesi' olarak anılıyor Almanya. Bu 'doktora yapanlar ülkesi' hakkında Ahmet Haşim bir İngiliz esprisini aktarıyor okura: 'İki kapı olsa birisinin üzerinde 'Cennet' diğerinin üzerinde 'Cennet hakkında konferans' diye yazılı olsa bütün Almanlar ikinci kapıya hücum eder.'

Şunu ifade etmek isterim ki edebî metinler ya-
zıldığı kültürel içyüz ve tarihi devirden bağımsız yorumlanamaz. Haşim'in seyahatnamesiye
tam olarak bu iki hususu anlamaya teşvik ediyor
ve 1930'lu yılların Almanya'sına ışık tutarak bir
Garplı açısından Şark'ı yorumluyor. Üstelik yo-
rumlarken de okuru düşünmeye davet ediyor.

MEHMET BOLAT

1994 yılında Almanya'nın Krefeld şehrinde dünyaya geldi. Duisburg-Essen Üniversitesi'nde İngilizce ve Fransızca Öğretmenliği lisansını ve aynı üniversitede yüksek lisansını yaptı. Yaşadığı şehirde Türkçe eserlerden oluşan bir kütüphanede görevli. YTB Türkçe Ödülleri Öykü Kategorisinde Üçüncülük Ödülü kazandı.

GÖNLÜNDEN GEÇENLERİ YAZ, GÖNDER! SOSYAL MEDYADA PAYLAŞALIM.

Sosyal medya paylaşımlarınız için **#telvedergi**

Yazı göndermek için: dergitel@gmail.com

GÖNLÜNDEN GEÇENLERİ YAZ, GÖNDER! SOSYAL MEDYADA PAYLAŞALIM.

Sosyal medya paylaşımlarınız için **#telvedergi**
Yazı göndermek için: **dergitel@gmail.com**